АКАДЕМИЯ НАУК ГРУЗИНСКОЙ ССР
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ

П. ИНГОРОКВА

ИСТОРИЧЕСКИЕ ПАМЯТНИКИ СВАНЕТИИ

выпуск второй

ТЕКСТЫ

ИЗДАТЕЛЬСТВО АКАДЕМИИ НАУК ГРУЗИНСКОЙ ССР
Тбилиси
1941

АКАДЕМИЯ НАУК ГРУЗИНСКОЙ ССР
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ

П. ИНГОРОКВА

ИСТОРИЧЕСКИЕ ПАМЯТНИКИ СВАНЕТИИ

выпуск второй

ТЕКСТЫ

ИЗДАТЕЛЬСТВО АКАДЕМИИ НАУК ГРУЗИНСКОЙ ССР
Тбилиси
1941

დაიბეჭდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის
პრეზიდიუმის განკარგულებით

რედაქტორი აკად. ს. ჯანაშია

შემოწმებულია 1952 წ.

ხელმოწერილია დასაბეჭდ. უკ. ფ. 8.8.41
ბეჭდურ ფორმათა რაოდენობა 11 ფორ.
ბეჭდურ ფორმაში 52 ათასი სასტ. ნიშ.
შეკვ. № 1098; უე 35365; ტირაჟი 800

საქართველოს სსრ მეცნ. აკადემიის სტამბა
ა. წერეთლის ქ. № 7

წინასიტყვაობა

«სვანეთის საისტორიო ძეგლები» გამოქვეყნდება სამ ნაკვეთად.

პირველ ნაკვეთში შედის:

1. აღწერილობა სვანეთში დაცულ ძველ-ქართულ ხელნაწერებისა;
2. გამოკვლევა სვანეთის საისტორიო აქტებისა;
3. გამოკვლევა ძეგლისა: მატიანე სუანეთისა კრებისაჲ.

მეორე ნაკვეთში შედის—ტ ე ქ ს ტ ე ბ ი:

1. სვანეთის საისტორიო აქტები;
2. მატიანე სუანეთისა კრებისაჲ.

მესამე ნაკვეთში შედის:

1. სვანეთის ეპიგრაფიკა;
2. ნარკვევი სვანეთის ისტორიული გეოგრაფიისა და მოსახლეობის შესახებ საშუალ-საუკუნეებში.

ამჟამად პირველ რიგში ვაქვეყნებთ მეორე ნაკვეთს.

პ. ინგოროყვა

15 ივლისი, 1941 წ.

ქ. თბილისი

16. დაწერილი ყმად თავის დათვლისა იონაშის ეკლესიისადა და ჴევისადა აბლანთა სახლისა. 15 საუკ. 19
17. დაწერილი შვილობისა (ყმად თავის დათვლისა) ლახამლელთა ჯიდის ეკლესიისადა და ჴევისადა ალამდამა სკიზიანისა. 15 საუკ. 19
18. მოხსენება ჴევის მებეგრესი სრულიად სვანეთის ჴევის მიმართ და ჴევის ბრძანება. 15 საუკ. 20
19. წიგნი ბულღარ ჭედელიანის საქევო ბეგარისა. 15 საუკ. 21

III. აქტები თემისა და პატრონთა ცილობის შესახებ.

20. დაწერილი ქუეყნისა სამაგრობელი სეტის ჴევის სამი თემისა სასოფლო მიწებზე ცილობის გამო ჴევსა და ჴევის თავად ჯაფარაიძეს შორის. 15 საუკ. 25
21. დაწერილი პატრონის ჯაფარაიძისა სეტის ჴევისადმი სასოფლო მიწებზე ცილობის გამო. 15 საუკ. 25
22. წიგნი სამაგრობელი ერთობილ სეტის ჴევისა პატრონის ქურდიანის შემოკვდომის გამო. 15 საუკ. 26
23. დაწერილი საერთო სასაერთპირი ერთობილ ლაჰილის სოფლისა. 14—15 საუკ. 26
24. დაწერილი ერთობილ ლაჰილის სოფლისა «უწესურ» საქმეთა გამო. 14—15 საუკ. 27
25. დაწერილი სასაერთპირი ცხმარის ჴევისა დამნახველთა (ჯაშუშთა) წინააღმდეგ. 15 საუკ. 28
26. სიგელი სასჯელის დადებისა ცხმარის ჴევზე მეფისა და დადიანის ბრძანებით ცაიშელ მთავარ-ეპისკოპოსის მიერ. 1442—1452 წწ. . 28

IV. წიგნი სასისხლო საქმისა ბელას-ზემო სვანეთსა და თავად ჯაფარიძეთა შორის

27. წიგნი სასისხლო საქმისა ბელას-ზემო სვანეთსა და თავად ჯაფარიძეთა შორის 1490—1503 წლებში 31

V. სათემო აქტები ბელას-ზემო სვანეთისა

28. წიგნი ფიცისა (საკავშირო ხელშეკრულება) ბელას-ზემო სვანეთის თემთა. 15 საუკ. 37
29. დაწერილი «საგმობი» [დანაშაულთა] ბელას-ზემო სვანეთის ჴევისა. 15—16 საუკ. 37
30. დაწერილი ჴევის ჴელისუფალისა («მეჭურჭლისა») ბელას-ზემო სვანეთის ჴევის მიმართ ჴელისუფლად დადგინების გამო. 15 საუკ . . 38

VI-ა. სათემო აქტები სვანეთის ცალკე ჴეობათა. სეტის ჴევის სათემო აქტები

31. დაწერილი ქუეყნისა სამაგრობელი ერთობილისა სეტის სოფლისა. 14—15 საუკ. 43
32. დაწერილი საერთი სასაერთპირი სეტის ჴევის ოთხისა თემისა. 14—15 საუკ. 43

33. დაწერილი ქუეყნისა სამაგრობელი ერთობილისა სეტისა ჯევისა. 14—15 საუკ 44
34. დაწერილი ერთობისა და გაუყრელობისა ერთობილისა სეტისა ჯევისა. 14—15 საუკ. 45
35. დაწერილი ერთობილისა სეტისა და ლალამის ჯევისა თემის უკითხავად ოსეთს წამსვლელთა და ჰავის სენის შემომტანთა წინააღმდეგ. 14—15 საუკ. 46
36. დაწერილი ერთობილისა სეტისა და ლალამის ჯევისა იბარის (ჯარიმის) დადებისათვის თემის უკითხავად ოსეთს წამსვლელთა და ჰავის სენის შემომტანთა ზედა. 14—15 საუკ. 46
37. წიგნი ფიცისა (საკავშირო ხელშეკრულება) სეტისა და მულახის ჯევთა შორის ჩარქასთა შემოსევის დროს დადებული. 15 საუკ. . . 47
38. წიგნი ფიცისა (საკავშირო ხელშეკრულება) სეტისა და მულახის ჯევთა შორის (მეორეგზის განახლებული). 15 საუკ. 47
39. დაწერილი მოწყობისა სეტიელთა და ლენჯერის მონადირეთა შორის დადებული. 15 საუკ. 48
40. დაწერილი საქმისა ბოლომოღებულობისა იანაშელთა (ლატალის ჯეველთა) და მიქაელ სეტიელს შორის. 15 საუკ. 48
41. წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა მულახ-მუჟალვის და სეტის ჯევთა ბერა ყიფიანის სისხლის საქმის გამო. 14—15 საუკ. 49
42. წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა კორძიანთა დაწერილი სეტის ჯევისადა და ჯევის შესავალ ფაჩიანისადა კიმშონ კორძიანის სისხლის საქმის გამო. 14—15 საუკ. 49
43. დაწერილი სასაერთპირი ერთობილისა სეტისა ჯევისა იოსელიანჯირისატ´ის სისხლის საქმის გამო. 14—15 საუკ. 50
44. დაწერილი ვაჰრობისა და მკვიდრად ნაცვალისა ერთობილ სეტის ჯევსა და თევდორე მუტულანს შორის. 14—15 საუკ. 51
45. დაწერილი შემოვედრებისა სეტის ეკლესიისადა და ჯევისადა ძმათა გელოვანთა. 1600—1637 წწ. 51
46. დაწერილი სეტის ჯევისა, ოდეს დოდილ ჰედელანს სათიფი მისცა. 14—15 საუკ. 52
47. დაწერილი სეტის ჯევისა, ოდეს ბიყას ციხის შესავალი უსაზღვრა. 15 საუკ. 52
48. დაწერილი (პირველი) სეტის და ლალამის ჯევთა სათემო ეკლესიის საქმეთათვის. 14—15 საუკ. 53
49. დაწერილი (მეორე) ერთობილისა მესეტისა ჯევისა სათემო ეკლესიისადა, ოდეს თემმა ახალი სათემო ეკლესია (ჯიდისა საყდარი) ააშენა. 14—15 საუკ. 53
50. დაწერილი (მესამე) სეტის ჯევისა სათემო ეკლესიის საქმეთათვის და სათემო ეკლესიის შესავალთათვის. 14—15 საუკ. 54
51. წიგნი სადიდებელი, დაწერილი ერთობილისა სეტისა ჯევისა, ძნელი სენის შემოსლვისა და საკირის აგების გამო. 14—15 საუკ. . 55
52. აღწერა სეტის სათემო ეკლესიის ხატთა. 14—15 საუკ. 56

94. წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა იოსელიანისა და ივანე სეტი-ელის სახლთა შორის. 14—15 საუკ. 86
95. წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა ივებიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის. 14—15 საუკ. 87
96. წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა მაჭავარიანისა და ივანე სეტი-ელის სახლთა შორის. 14—15 საუკ. 87
97. დაწერილი გარდაწყუედილობისა აბუგიანისა და იაკობ სეტიელის სახლთა შორის. 15 საუკ. 88
98. დაწერილი პირობისა ჯუმუთიანსა და იაკობ სეტიელს შორის. 15 საუკ. 88
99. დაწერილი მოწყობისა და საქმისა ბოლო-მოღებისა ჯაფარაისძისა და იაკობ სეტიელის სახლთა შორის. 15 საუკ. 89
100. წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა ხრთაგიანისა და იაკობ სეტი-ელის სახლთა შორის. 15 საუკ. 89
101. დაწერილი ერთსახლობისა და გაუყრელობისა კილამუშელის და მიქაელ სეტიელის სახლთა შორის. 15 საუკ 90
102. დაწერილი გარდაწყუედილობისა (მესამე) ვაჟილა ვახდანგიანისა და მიქაელ სეტიელის სახლთა შორის. 15 საუკ. 91
103. დაწერილი გარდაწყუედილობისა და მოწყობისა (მეოთხე) ვაჟილა ვახდანგიანისა და მიქაელ სეტიელის სახლთა შორის. 15 საუკ. . 91
104. დაწერილი გერშის დაურვებისა საგილა უხოჯელიანის და დემეტ-რე სეტიელის სახლთა შორს. 15 საუკ. 9

VII-ბ. კერძო აქტები

105. დაწერილი მოწყობისა ქურდიანის და ფალიანის სახლთა შორის. 14 საუკ. 95
106. წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა და ბოლომოღებულობისა გო-ბეჩვიანთა და ჯაფარისძის სახლთა შორის. 14—15 საუკ. 95
107. დაწერილი ერთობისა და ერთსახლობისა გოროლანთა. 14—15 საუკ. 96
108. დაწერილი გარდაწყუედილობისა სავიანთა და [-----] და დუდილა და არჯევანს შორის. 14—15 საუკ. 97
109. დაწერილი გაუყრელობისა ძმათა ფალიანთა. 15 საუკ. 97
110. დაწერილი გოშგოთელიანსა და სავიანთა შორის. 15 საუკ. . . . 98
111. დაწერილი შეწირულობისა ლაჰილის ეკლესიისადა და ალაპის გაჩე-ნისა ლაზარე და მარინა შაურეგიანთა. 14—15 საუკ. 99
112. დაწერილი ნასყიდობისაი ცოტნე გელანისა. 15 საუკ. 100
113. დაწერილი ნასყიდობისა (სოფელ ქურაშიდან). 14—15 საუკ. . . 101

VIII. ფრაგმენტები

114. ფრაგმენტი I (სეტის ჴევიდან). 14 საუკ. 105
115. ფრაგმენტი II (სეტის ჴევიდან). 14—15 საუკ. 105

116. ფრაგმენტი III (სეტის ჭევიდან). 14—15 საუკ. 105
117. ფრაგმენტი IV. 14—15 საუკ. 106
118. ფრაგმენტი V (კალის ჭევიდან). 14—15 საუკ. 106

IX. გვიანი დროის სვანური აქტები (17—18 საუკ.)

119. დაწერილი ერთობილთა იონაშელთა იონას ეკლესიის კლიტეს მცველისათვის 109
120. ფრაგმენტი (დაწერილი სყიდულობისა) 109
121. დაწერილი რატიანთა 109
122. დაწერილი სეტელთა 110
123. დაწერილი ხერგიანთა 110

X. მეფისა და დადიანისეული აქტები 13—14 საუკუნეთა

124. სიგელი კონსტანტინე [მეფ]ისა გოშქოთელიანისათვის დაწერილი, ხორხომელისძის ნასისხლად ბოძების გამო. 13—14 საუკ. . . 113
125. დაწერილი შეწირულობისა სეტის ეკლესიისადა ერისთავთ-ერისთავ მანდატურთ-უხუცეს ხაჲიგ დადიანისა. 14 საუკ. 113
126. დაწერილი შეწირულობისა ქურაშის ეკლესიისადა ერისთავთ-ერისთავ მანდატურთ-უხუცეს ხაჲიგ დადიანისა. 14 საუკ 114

ნაწილი მეორე

მატიანე სუანეთისა კრებისა.

თემები და სოფლები:

I ლალავერი 118
II კიჩხლდაში 119
III ლახამლი 120
IV ლეშტერი 121
V მაჲ 123
VI ლჰა 129
VII ეცერი 130
VIII კალაში 141
IX ცხმარი 142
X ებუდი 146
XI დოლი 149
XII ბეჩუ 152

ნაწილი პირველი

აქტები

I. სათემო აქტები სრულიად სვანეთისა (1—5).
II. აქტები პატრონ-ყმობისა (6—19).
III. აქტები თემისა და პატრონთა ცილობის შესახებ (20—26).
IV. წიგნი სასისხლო საქმისა ბელას-ზემო სვანეთსა და თავად ჯაფა-რიძეთა შორის (27).
V. სათემო აქტები ბელას-ზემო სვანეთისა (28—30).
VI. სათემო აქტები სვანეთის ცალკე ჯეოგათა (31—76).
VII. კერძო აქტები (77—113).
VIII. ფრაგმენტები (114—118).
IX. გვიანი დროის სვანური აქტები (119—123).
X. მეფისა და დადიანისეული აქტები 13—14 საუკუნეთა (124—126).

I

სათემო აქტები

სრულიად სვანეთისა

(«ლალვერსა და უშქულს შუა კევი»-სა)

(1—5)

2

დაწერილნი
სრულიად სვანეთის ქევის
[მამის] (=„მამა-სახლისის“) და «მელომე»-ს (=დროშის უფროსის)
არჩევის გამო

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო.
მდივან-მწიგნობარი: ანტონ.

ა

ⴃⴀⴜⴄⴐⴈⴊⴈ ⴄⴐⴇⴍⴁⴈⴊ ⴕⴄⴅⴈⴑⴀ

ქ —— მთავარ მოწამისა სეტისა თავსმდებობითა და შუამდგომელობითა დაგიწერეთ და მოგაჴსენეთ თქუენ ვახთაგ̇იანსა ბენდანსა და შენსა ცოლსა მარიამს ჩუენ ⌜ერ⌝თობილმან ლალვერს და უშქულს (შუამან) ქევმან მტკიცე და უქცეველი, ყოვლისა მიზეზისაგან უმიზეზო, რასა გინდა ჟამისა [შემოს]რულობისთჳს შეუცვალებელი, მას ჟამსა, ოდეს შენითა ნებითა მთავარ მოწამე სეტისა და ერთობილი ქევი გვიშვილე. [აწ] ვითა ეგრე შვილებულსა გუმართებს ეგრე საპატი[ოდ ჩუენცა] შენი პატივი გავათაოთ. თავად ვითა შენისა გუარისა [-----]სა სახლსა ჰქონებია, ეგრე მელომედ დაგაყენ[ოთ. ვიდრე] შენ ბენდანი ცოცხალ იყო, მანამდინ არც მ[---------]მისა ბეგარი, არც რაი სხუაი საციხური (?) არა გ⌜თხო⌝[ვოთ, არ დიდი, არცა] პატარაი. ⌜ვისც წაეკიდო, თავდადებ[------------]. შენი საქმე არვის ვათნიოთ, არ მამამან შვილ[სა, არცა ძმამან] ძმასა. ვისც წაეკიდო, რაც იმას საქმე მოჰყვ⌜ეს⌝, იმისი პირი და პასუხისა გამცემი და გარდამ⌜--ლე⌝[----------] ქევი ვართ. თუ ვის შეაკუდე, ანუ შენ [-------------] ური სრული სისხლი გარდავაქდევინოთ ⌜მ⌝[--------- მოი]⌜სპ⌝ოს უშქულს და ლალვერს [-------------------]. ოდესც დაგეჭიროს, ლომი ⌜მოიტანო⌝[-----------------------] მომართებ[--] ეგრე შენ საქმე [-------]მ[------------------------------] გიამ[-----]

ამისა გათავე[ბისა თავსდებად---

(ბოლო აღარ გაირჩევა)

ბ

ⴃⴀⴜⴄⴐⴈⴊⴈ [ⴋⴀⴋⴈⴑⴀ] ⴃⴀ «ⴋⴄⴊⴍⴋⴄ»-ⴑⴈ

ქ —— მთავარ მოწამისა სეტისა თავსმდებობითა და შუამდგომელობითა დაგიწერე და მოგაჴსენე დაწერილი ესე თქუენ თავად მთავარ მოწამესა და ერთობილსა ქევსა მე ვახთანგიანმან ბენდე და ჩემმან ცოლმან მარიამ მტკიცე და უქცეველი, ყოვლისა მიზეზისაგან უმიზეზოი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრუ̂ლობისთჳს შეუცვალებელი, მას ჟამსა, ოდეს ჩემითა ნებითა მთავარ

4

დაწერილი

სრულიად სვანეთისა კევისა

[კეობის გამტეხელთათვის ?]

დრო: მე-14 საუკუნე.

[-----------------] მთავარ მოწამისა ს ე ტ ი ი ს ა [თავსდებობი]-
[თა და შუა]მდგომელობითა, მ[აცხოვრისა] ლ ა [ტ ა] ლ ი ს ა, მთავ[არ-ანგელო]-
[ზისა მ ე ზ ე]რ ი ს ა, მთავარანგელოზისა ფ ხ ⸢ ო ტ ⸣[რ ე ლ ი ს ა] და მთა-ვარმო[წამისა]
[ს უ] ფ ი ს ა და ყოველთა ⸢ღმრთისა წმიდათა თავსდებობითა და შუ⸣[ამ-დგომე]-
[ლო]ბითა, დაუწერ[ეთ] და დავდ[ევით] ჩჱენ ე[რ]⸢თობ⸣[ი]ლმ⸢ან⸣ ⸢კეუმან⸣ ლ [ა ლ]-
[ვ ე] რ ს შე⸢მო⸣ღმ[ართ და უ] შ ქ უ ლ ს ჩ⸢ამო⸣ღმ[ართ], ერ[თ]მ[ან]ე[რთისა ნდომითა],
[მტკი]⸢ცე⸣ და უ⸢ქც⸣ევე[ლი], ყოულ⸢ისა მიზ⸣[ეზისაგან] უმიზეზო[ი, რაისა გინდა]
[ჟამისა] შემო[ს]რულ[ობი]⸢სა⸣თვის შე[უ]ცვა[ლებელი], მას [ჟა]მსა, ო[დ]ეს კ[---------]
[-----]ოლი ვიყ[უე]ნი[თ] ჰა⸢უა⸣დ მოგ[---------]დ ს ვ ა ნ [ე თ ი] ს ა [---------------]
[------] ს ე ტ ი ა ს უკ[---]რე[-]თ [---]არ[----] კ[ე]ვ[--] [-]ვა[---------------------]
[------]მ[---] ესე [-----] დასკუ[ნ]ილ⸢ი⸣ [-----]⸢მ⸣[---]ს კევ[----]ც [---------------]
[------]სამან ამას [----]მოგ[------]⸢ე⸣ქ[------] იყო[--] ჩჱენ [----------]
⸢სა⸣ გაგ[იძ]ლვე⸢თ⸣ [--]ლვათ და ამოუწ⸢ყუი⸣დოთ ქ უ ე მ ო ს ა კ [ე ვ ს ა ვინცა]
[ი]მყოფებოდეს; [თ]უ ზ ე მ ო ს ა კ ე ვ ი ს ა იყოს ჩჱენ ზ ე მ ო კ ე ვ [მ ა ნ -----------]
[---]ვე დავწვათ და ⸢ამო⸣უწყუიდოთ და ზემ⸢ოსა⸣ [--]ეს[---------------]
[-----]ები რაიც ძველ[--] კ[--------]ს[---------------]ური [--]გ [-------]

(ბოლო აღარ გაირჩევა)

5

დაწერილი ქუეყნისა სამაგრობელი სრულიად სვანეთისა ჴევისა ჴეობის გამტეხელთათვის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: ქერუბინ II უხოჯელიანი.

ქ —— მთავარ მოწამისა სეტისა თაუსდებობითა და შუამდგომლობითა დავწერეთ და დავიდევით დაწერილი ესე მტკიცე და უქცეველი ჴეუვისა სამაგრებელი ⌈ჩვენ ჴეუ⌉მან ერთობილ⌈მან უშგუ⌉ლსა და ლალაუვერსა შუვა, ყუველამან ყოველთ ნდომითა ⟨და⟩ დამოწმებითა. ამა პირსა ზედა გაუამაგრეთ ჴეობა: თუ ზემო ჴეუმან გაგიტეხოთ ჴეობა, იმერ ამე[-----] და ზემო ჴევისა ნანძლევი ქუემო ჴეუსა| დაგრჩომოდე; და თუ ქუემო ჴეუმან გაუტეხოთ, ზე¦მო ჴეუსა დაგრჩომოდეს. ყუველაი ⟨ვიყოთ⟩ ერთმან ერთის უნდღრაუვად. დღესა იქით რომელმანცა კაცმან ჰავი რაი ქნას, დაწვისაგან მეტი პატიჟი არა გუვინდოდეს. მერმისა პეტრე-პაულობამდი დროი დაგუვიც ამისა თაუს[---------------] ერთმან ერთსა. თუ ვის [----] ღმერთი და მთაუარ მოწამე სეტისა, თუ გაულენა არა უყოთ ერთ|მან ერთსა.

ბოლოში უზის დამტკიცების ჯვრები: ერთ მხარეზე თერთმეტი ჯვარი, მეორე მხარეზე ათი ჯვარი (ერთი წყება ჯვრებისა სჩანს ზემო-ჴევის წარმომადგენელთა დამტკიცების ნიშნებია, მეორე წყება—ქვემო ჴევისა).

ბ. დაწერილი სამოკეთოი (პატრონ-ყმობისა)

7

დაწერილი სამოკეთოჲ (პატრონ-ყმოჳბისა) იოჳსელიანთა და დემეტრე სეტიელის სახლთა შოჳრის

დროჲ: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი (I).

ქ მთავარ მოწამისა ს ე ტ ი ს ა თავსდებობითა და შჳვამდგომელობითა, დაგიწერეთ და გიბოძეთ დაწერილი ესე სამოკეთოჲ ჩვენ ი ო ს ე ლ ი ა ნ თ ა უ ზ ბ ე გ და ა რ ღ ო ნ, თქუენ ს ე ტ ე ლ ი ს [---]ნთა დ ე მ ე ტ რ ე ს, მტკიცე და უქცეველი, ყოვლისა მიზეზისაგან უმიზეზოჲ, უთუოჲ და უთუმცროჲ, აქაით და უკუნისამდე შეუცვალებელი, მას ჟამსა, ოდეს მოგინდა ჩუენთა ქელთა [გლეხად] ყოფაჲ. და ჩუენ წყალობაჲ გიმედეთ. აწ დღისითგან წაღმა თქუენთუის კარგი ვიყოთ, [რაიც თქუენსა საქმესა უჯობდეს იგი მოვიჭიროთ, არაი და(გა)კლოთ, ვითა ჩუენსა გლეხსა ეგრე დაგადგეთ, თქუენი თავი საუსამართლოდ და სამაჯ-ნოდ არაი ვის მივანებოთ, არაი დაგაკლოთ აროდეს არა ჟამსა და უისიმსა (?). რასაც შემოგუეკით[ხოთ, რომე]ლი უკეთეს გუეგონოს, იგი გამოგირჩიოთ.

ამისნი დამხდომნი და მო[წამე]ნი არიან: ს ა მ ს ო ნ პოყარიანი მე--ს და გ ი ო რ გ ი.

(უზის დამტკიცების ნიშნად ორი ჯვარი)

გ. დაწერილნი საყმო გამოსაღებისა (8—11)

8

დაწერილი საყმო გამოსაღებისა
ჯაფარიანთა და ხერეგიანთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე მეოთხედი.
მდივან-მწიგნობარი: მახარობელ უხოჯელიანი.

წმიდის გიორგის სეტისა და მაცხოვრისა მულახისა თავსდობობითა და შუვამდგუმლობითა დაგიწერეთ და გიბოძეთ ჩუენ მჯაფარიანმან თქუენ ხერეგიანთა მტკიცე და უქცეველი: თუ ხერეგიანი ასი მოსახლე იყოს, ამ ორი საკლავის მეტი არა ჰმართებდეს; რაც იოსელიანსა და მათ ყმათა სიგელი უდს, ამა პირზედა იყოს, რაც მათ პა[ჰ]ჰუვას (?) ერთ[ი]ისა ჰმართებდა.

ვინ ესე გაუტეხოს, ან ჯაფარიანმან, ან ხერეგიანმან, იგიმცა კაცი კრული არის ჯუარითა ქრისტესითა, სახლი და საყოფელი მისი, სასუმელი და საჭმელი მისი. ამენ.

ამისი შუამავალი: ბულდაირ ჰედელიანი, ბადრი გოშგოთელიანი, ესტათე იოსელიანი, მჯაფარიანნი და ხერეგიანი ყოლა, მაცხოვრის დეკანოზი მულახისა მახარობელი, ფრანგი მარეგიანი, გიორგი მარეგიანი, ივანე მარეგიან(ი), გუგუ უხოჯელიანი.

მე მახარობელს უხოჯელიან(ი)სა დამიწერია და მოწამეცა ვარ.

9

ხერეგიანთა მოთხოვნა
და
პატრონთა ჯაფარიძეთა პიცი

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე მეოთხედი.
მდივან-მწიგნობარი: იოვანე (II).

ა

[ⴞⴄⴐⴄⴂⴈⴀⴌⴇⴀ ⴋⴍⴇⴞⴍⴅⴌⴀ]

წ ღმრთისა თავსდებობითა, მას ჟამსა, ოდეს ბატრონმან[1] გვიღალატეს ხერეგიანთა. არა გუმართებდა და აწ ეს მოვიგონეთ, აწ მოგმართეთ ესე არ გიყოთ (გუიყოთ?), ამ პირობისა არა გაგიტეხუთ (გაგუიტეხოთ ?), ამისთჳს რუმე ჩუენ დაჭოცა გაპირეთ (გავაპირეთ ?), აწ | რაცა დაგვემართებზ, თუ სიკუდილი, თუ დაწუა, ამას საქმესა დაუტეოთ.

---

[1] ხელნაწერში: ბტომ῀ნ

ბ

[ჯაფარიძეთა ფიცი]

თუ ამ გულზე შეიქენით, ჩუენ მოგახსენებთ რომე, ჯაფარიძის გვარი იყოს, ესე ფიცი არ გაგიტეხოთ: თუ ასი მოსახლე შეიქნას, ამ ორ საკლაუს იქეთ არა ემატოს; თუ განაყოფი ამოუწყდეს, ქრთამი არ მოუნდეს; თქუენით კარკაცობითა თუ სამგზაუროს წამოგუყვებით, თუ არა ⟨არა⟩ ⟨გ⟩კადროთ [1] (?); სადაცა გუახლდეთ, თქუენ არა ვისი ვარჩიოთ, რომე ჯაფარიძე ყმიანად დაიჴოცოს—მაშინცა არა ვესარჩლო.

კაცთაგან დამხდური: პირველად ჯანყვათ ჩარკჴანი, ლომინ ჩარკვიანი, ბიშე გჳჭიანი, ბაკე გირგულიანი, ფეშანგი ჯაფარიძე, ჯაზდან ძმა მისი, სჳმონ ხუხვა, ხერეგიანი დუდი, ძმისწული მისი.

მე იოვანეს დამიწერია.

ამისი ⟨თავსდები⟩ პირველად წ̃ჲ გიორგი სეტისა. რომელმან ესე და შეშალოს, კრული იყოს კაცი იგი ვითარცა სოდუმი და გომორი, წყეულიმც არს ჯუარითა ქრისტესითა, იუდას მუნაწილე იყოს.

10

დაწერილი საყმო გამოსაღებისა ჯაფარიანსა და მუტვილიანთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე მეოთხედი.
მდივან-მწიგნობარი: ანონიმი მწერალი, რომელსაც ეკუთვნის აქტი № 22 (ქურდიანთა საქმის გამო).

ღმრთისა დედისა თავსდებობითა და შუვამდგომლობითა დაგიწერეთ ესე წიგნი ჩუენ მჯაფარიანმან ქელდიშს მუტვილიანსა და მის შვილებსა ამა პირსა ზედა, რომე ერთი ცხუვარი ბევარა, ერთი მგზავრობაჲ საჯამაგირ|ოს იყოს, ერთი ხამი, სამი ნადობა,—უკუნისამდე.

11

დაწერილი საყმო გამოსაღებისა

(ანონიმური)

დრო: მე-15 საუკუნე.

ღმრთისა თავსდებობითა, ჴიდს იქით არა გთხო⟨ო⟩ ერთი საკლავისგან მეტი-

---

[1] ხელნაწერში: კადრუთ.

დ. დაწერილი პატრონად თავის დათვლისა ეკლესიისადა და ჯევისადა

12

ᲓᲐᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐᲗᲕᲚᲘᲡᲐ ᲚᲐᲯᲘᲚᲘᲡ ᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲘᲡᲐᲓᲐ ᲓᲐ ᲯᲔᲕᲘᲡᲐᲓᲐ ᲘᲕᲐᲜᲔ ᲓᲐ ᲮᲣᲔᲠᲒᲝ ᲒᲔᲚᲝᲕᲐᲜᲗᲐ

დრო: მე-13—14 საუკ.
მდივან-მწიგნობარი: ნიკოლოზ.

ქ. ესე ნიშანი და დაწერილი დაგიწერე და მოგაჴსენე მე ივანე და ხუერგო გელოვანმა თქუენ წმიდასა მთავარან[გე]ლოზსა და მისთა [- - - -] ბელთა ლაი[ლისა] ჯევთა, მას ჟამსა, ოდეს ჩემისა [პატ]რონისა მიქე-ლა[ისძ]ისა ნებითა მო[ხე]რისა მთავარ[ანგ]ელოზსა და[გა]თუალეთ ჩუენი თავი, შვილნი, და რასაც ჩუენი ჰქუიან, მკჳიდრად, ვირე ჩუენი თემი იყოს. ამისსა წერასა ზედა ორი ადგილი მამული მოგეცით. ვითაც თქუენსა ერთგულობასა ვხედვიდეთ, მოცემასა და წყალობასა | ბოლოი არ შეუქნათ.

ესე ნიშანი მე ნიკოლოზს დამიწერია და მოწამეც ვარ.

ე. დაწერილნი ყმად თავის დათვლისა ეკლესიისადა და კევისადა (13—17)

13

ႣႠႼႤႰႨႪႨ ႷႫႠႣ ႧႠႥႨႱ ႣႠႧႥႪႨႱႠ ႪႠႽႨႪႨႱ ႤႩႪႤႱႨႨႱႠႣႠ ႳႺႬႭႢ ႮႨႰႨႱႠ

დრო: მე-13—14 საუკ.
მდივან-მწიგნობარი: ნიკოლოზ.

[ქ. ესე] ნიშ[ანი და დაწერილი დაგი]წერ[ე და მოგაჴს]ენე[- - - - თქუენ წმიდასა მთავარანგელოზსა მ ო ხ] ე რ ი ს ა ს ა. [ჰავისა ჟამი]სა შემოსლვამა ქუეყანა დააშავა. მოგანდევ ჩემი თავი და შვილნი. ვითაც გმსახურებდეთ, ჰაგრეც გუწყალობდით. ამისთუის არც მ ი ქ ე ლ ა ი ს ძ ი ს ა სამსახურსა მოჳცთებით.
ესე ნიშანი მე ნ ი კ ო ლ ო ზ ს ა დამიწერია და მოწამეც ვარ.

14

ႣႠႼႤႰႨႪႨ ႷႫႠႣ ႧႠႥႨႱ ႣႠႧႥႪႨႱႠ ႪႠႽႨႪႨႱ ႤႩႪႤႱႨႨႱႠႣႠ ႰႭႹႠႢႨႠႬႧႠ ႱႠႾႪႨႱႠ

დრო: მე-13—14 საუკ.
მდივან-მწიგნობარი: ნიკოლოზ.

ქ: ესე ნიშანი დაგიწერე და მოგაჴსენე მე გ ი ო რ გ ი რ ო ჩ ა გ ი ა ნ მ ა და ჩემთა შვილთა თქუენ წმიდასა მთავარანგელოზსა მ ო ხ ე რ ი ს ა ს ა, მას ჟამსა, ოდეს ჰავისა ჟამისა შემოსლვამა ქუეყანაი დააშავა. მოგანდევ ჩემი თავი და შვილნი. ვითაც გმსახჳრებდეთ, ჰაგრეც გ(უ)წყალობდით.
ესე ნიშანი მე ნ ი კ ო ლ ო ზ ⟨ს⟩ დამიწერია და მოწამეც ვარ.

15

ႣႠႼႤႰႨႪႨ ႧႠႥႨႱ ႣႠႧႥႪႨႱႠ ႪႠႽႨႪႨႱ ႤႩႪႤႱႨႨႱႠႣႠ ႸႭႸႵႭႴ ႵႭႺႾႨႠႬႨႱ ႱႠႾႪႨႱႠ

დრო: მე-14 საუკ.
მდივან-მწიგნობარი: აბრამა.

ქ სახელითა ღ͠თისაითა მამისა და ძისა და სულისა წმიდისაითა, თავსმდებობითა და შუამდგომელობითა ყოლად წმიდისა ღ͠თისა მშობელისაითა, პატიოსნისა და ცხოველმყოფელისა ჯვარისაითა, დაგიწერე დაწერილი ესე მე შ ო შ ქ ო ფ ქ ო ც ხ ი ა ნ მ ა ნ თქუენ წმიდასა მთავარანგელოზს მ ო ხ ე რ ი ს ა ს ა. დაგათვალე ჩემი სასახლე, ჩემი მამჳლი, ტყე და ველი, მთაი და ბარი, საჴმარი და უჴმარი. გიბედნიეროს ღმერთმან. ჩემი მამაი ბერი ვითა შეივედროთ, | ღმერთმან თქჳენც შეგივედროს.
ამისნი მოწამენი: ბ͠ზას მაცხოვარი ლ ა ი ლ ი ს ა, წმიდანი მთავარანგელოზოერი მ ო ხ ე რ ი ს ა, კაცთაგან ლ ა ი ლ ი ს ა სოფელი ერთობილი. მტკიცე ესე ჩემგან.
მე ა ბ რ ა მ ა ს დამიწერია და მოწამეც ვარ.

16

დაწერილი ყმად თავის დათვლისა
იონაშის ეკლესიისადა და ჴევისადა
აბლანთა სახლისა

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი V შქშერიანი მოძღვარი.

ქ: წმიდისა იონას თავსდებობითა დაგიწერეთ და მოგაჴსენე დაწერილი ესე მტკიცე და უქცეველი მე ა ბ ლ ა ნ მ ა ნ გ ი ო რ გ ი და ჩემმან ძმამან ჯ ა ი ნ ი და ჩემთა შვილთა მ ი ქ ე ლ და ნ - - - - - და ჩუენთა შვილთა და მომავალთა ყოველთა,—თქუენთა ჩემთა პატრონთა იონასა და ი ო ნ ა შ ე ლ თ ა, მას ჟამსა, ოდეს მომინდა თქუენი ერთობაი. დაგათვალეთ ჩუენი თავი. რასაც ჩუენი ქვია, ყოველი მკვიდრად სამამულოთა ერთად გლეხად დაგუითვლი(თ)ა (?), ჩუენი თავი გულმართ|ლად თქუენთუის დაგვითულია. თქვენი უკითხავი არა ⟨ვ⟩ქუნ⟨ა⟩თ, გულ-მართლად თქუენი ერდგული ვიყოთ.

ამის გათავებისა თაუსდებად მომიჴსენებია წმიდა იონა, კაცთაგან თ უ თ ი ჩემი სიმამრი ბ ო ლ შ ი ა ნ ი.

მე შ ქ ე რ ი ა ნ ს ა დამიწერია.

(უზის ოთხი ჯვარი)

--- მებეგრედა განალამც ბეგარასა ზედა არა ოდეს *გაგანმალოლო (?) არა საქმესა ზედა ⌜- - - -⌝ოდო.

17

დაწერილი შვილობისა (ყმად თავის დათვლისა)
ლახამლელთა კიდის ეკლესიისადა და ჴევისადა
ალამდამა სკიზიანისა

დრო: მე-15 საუკუნე.

ქ ——— დაგიწერე და მოგაჴსენე დაწერილი ესე მტკიცე უქცეველი, უკუ-ნისამდენ შეუცვალებელი, ჩუენ ს კ ი ზ ი ა ნ მ ა ნ ა ლ ა მ დ ა მ ა მ ა სასურველი თქუ-ენ ერთობილსა ხეუსა ხ ი თ ი ს და ნ ე ნ წ ე ლ ს შვა ლ ა ხ ა მ ლ ე ლ ს ა მას ჟამსა, ოდეს მთავარ მოწამე ხ ი დ ი ს ა მ ა ნ --პიურსა (?) მიშვილა, ამა პირსა ზედა, რომე ⌜- -⌝ვ⌜- -⌝[--] ⌜ა⌝მაღლებასა ერთი პუ⌜- - -⌝ ⌜გ⌝ა [- - -

---

19

წიგნი ბულღარ ჭედელიანის საჯევრო ბეგარისა

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე მეოთხედი.
მდივან-მწიგნობარი: მახარობელ უხოჯელიანი.

წიგნი ესე მტკიცე და უქცეველი. ოდეს ბულღარს ბიძა ებრძოდა, მაშინ ჩუენ უასაბიეთ. ერთი ვერძი ბეგარა ძალად დაგუ[ა]პატიჟა. ვინ შეშალოს, კრული იყოს კაცი ესე, ნესტორს და ორიგინესამცა არს ნაწილი მისი.

მე მახარობელს უხოჯელიანსა დამიწ[ერია], მოწამეც ვარ.

III

ა ქ ტ ე ბ ი
თემისა და პატრონთა ცილობის შესახებ
(20 — 26)

გეცილებოდე ბალყაეჩერს, არა მე და არა ჩემნი შვილნი, ერთის კვამლისაგან მეტად არას გეცილებოდე.

(უზის დამტკიცების ნიშნად სამი ჯვარი)

|მომეცით ფასი სრული და დავჯერდი, ამ დღესა იქით არ ოდეს არ შეგეცილო, არა მე, და არა ჩემნი შვილ(ნი), და არ ოდეს არა, ამიერ უკუნისამდე.

22

წიგნი სამაგრობელი ერთობილ სეტის ჴევისა პატრონის ქურდიანის შემოკვდომის გამო

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე მეოთხედი.
მდივან-მწიგნობარი: ანონიმი მწერალი, რომელსაც ეკუთვნის აქტი № 10.

ქ —— მთავარ მოწმისა სეტისა თავსდობობითა და შუამდგომლობითა დავწერეთ და დავდევით წიგნი და ნიშანი ესე ჩუენ სეტიელმან ერთმან ერთისა ნდომითა მას ჟამსა, ოდეს ქ[უ]რდიანი შეგუაკუდა. მაშინ ამაზე დავმაგრდით: თუ რამე ზნიანი დაგვემართოს, ანუ სიკუდილით, ან სახლის დაწუა, ან საქონელის წართმა, იმისი მოსისხარი სეტისა ჴევი ყუელა იყოს. თუ ვის ყანისა ან სათიფისა ნა[---]ა დააკლდეს, ამ საქმით იმისი საზღავი ყოლა გარდიჴადოს. | თუ ვინმე[1] გამოჩნდეს და ცრუობა გულში დაიდვას, ან სიტყვით, ან საქმით, იმისი საწინდრათ კაჩალა გარდაგჳწყვეტია.

23

დაწერილი საერთი სასაერთპირი ერთობილ ლაჭილის სოფლისა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი (I).

:ქ: მაცხოვრისა ლაჭილისა, მთავარანგელოზისა მოხერისა თავსმდებობითა და შჳამდგომელობითა დავწერეთ და დავდევით დაწერილი ესე ჩჳენ ერთობილთა ლაჭილელთა, დიდმან და მცირმან, ყჳელამან, ერთმან ერთისა ნდომითა და დამოწმებითა, მტკიცე და უქცეველი, ყოვლისა მიზეზისაგან უმიზეზოი, მას ჟამსა, ოდეს ჩუენ შიგან დაშლით ვიყვენით. იგი ავად მოგჳიხდა. მერმე გავიგონეთ და ვამტკიცეთ საერთოი ლაჭილისა საქმე, ამა პირსა ზედა: თავად(ი) თუ ერთობილსა სავსიმართლოდ წამოგჳეკიდოს, და მერმე ერთსა, და ანუ ორსა, ვინ გინდა იყოს, ანუ ერთი კაცი იყოს, და ანუ ქჳეყანაი იყოს, ვინ გინდა ლაჭილელი კაცი იყოს,—საჭაოდ და სამაჯნოდ არ გაუსცეთ იგი

[1] ხელნაწერში: ვი˜მი.

27

წიგნი სასისხლო საქმისა ბელას-ზემო სვანეთსა და თავად ჯაფარიძეთა შორის

1490—1503 წლებში

წიგნის შედგენა მიეკუთვნება 1503 წელს.
მდივან-მწიგნობარი: ფალავანდ ფალავანდიშვილი.

[დასაწყისი აკლია].

----- მოუჴედით და თქუენი ბიძანები თვალია და ივანე მოგუეწივნეს და შეგუებნეს. მოგუერია ცოდვა, ეშმაკის მანქანებითა შემოგუერივნეს. მერმე დაგუიწყეთ მტერობა თქუენ ჯაფარიძემან სარგის და აღარც გაგუიშუით საჯამაგიროდ, აღარც რაჭას და ლეჩხუმს სამუშირაოდ გამოგუიშუით. შუიდს წელიწადს ასრე ვიყვენით, რომე სრულიად სუანეთის ქუეყანასა საზიარებელს ვეღარ ვიშოვებდით და არც ვის მარილის გემო გუინახავს. მერმე მიგუჭირდა და აღარა ღონე გუქონდა, შევიყარენით და ოთხასი საპალნე ცხენი წამოვიტანეთ, თუითოს ცხენსა ოროლი კაცი წამოვჰყვევით.

ჩამოვედით ლეჩხუმს და რაც სავაჭრო გუახლდა გავჰყიდეთ და ვისაქმეთ. ავჰკიდეთ ღუინო და წამოვედით. თავი მორჭმული გუეგონა, აღარას მოველოდით. თურმე კუჭაიძე და ლაშხიშვილი შემოჩენილი გუყუა. როგორც ჩუენ სავაჭროდ ჩამოვედით, კუჭაიძესა და ლაშხიშვილს თქუენთუის კაცი გამოეგზავნა, თქუენ სრულიად რაჭველნი შეგეყარა და ასრე მოსულიყვენით რეხტაშიგა, რომ ჩუენ თქუენი მოსლვა ვერათ საქმით ვერ შევიტყევით. წინათ თქუენ დაგუხუდით, უკანით კუჭაიძე, ლაშხიშვილი, ინასარიძე და გარეყანიძე მოგუეწივნეს, გავიყავით წინა უკანა და დაგვჴოცეთ და ამოგუწყუიტეთ. რვაასის კაცისაგან ოთხასის მეტი აღარ მოვრჩით. ეს ყუელა კაცნი დაგუჴოცეთ და ოთხასი ცხენი, ყუელას ღუინო ეკიდა, მისის საპალნით წაგუართუით.

ამას გარეთ სხუა მრავალი მტერობა გუიყავით და ვერსით საჯამაგიროდ ვერ გაგეპარენით, ამისი ღონე ვერ დავდევით რომ გზა გუეშოვნა. ასი სუანი დვალეთისაკენ გავიპარენით, კახეთს საჯამაგიროდა წაველით. მის წასლვა ვერ შეგუიტყევით, და მერმე შინისაკენ რომ შემოვიქეცით, იმავ დვალეთზედ წამოვედით,—დაგუხუდით გლოლას და ჭიორასა შუაზედან და მოგუიჭირეთ ჴელთა, დაგუძარცუეთ, ასის კაცისაგან ორი მოამბედ გაუშუით, სხუა ყუელა ტყუედ წაგუასხით, ჩუენის მონაგებიანად ონს მიგუასხით, საქონელი სალაროში შეიტანეთ და ჩუენ დარჯილნი, საბრალონი, საღორესა და საბატეში შეგუყარეთ. ნაალდგომევიდალმა ენკენისთუემდის იმაშიგ ტყუედ ვიყვენით. ღონე აღარა გუქონდა, დავიჴსენით თავი და თუითო კარგი

აბჯარი ჩუენის თავის საჴსრად გამოვიღეთ და გარჯილი სული ამით შევირჩინეთ.

სხუა რასდენი ჭირი და მტერობა გარდაგუეკიდა, კაცის ენა როგორ იტყუის. ვიყუენით სრულიად ეცერს აქეთ რაც სუანეთი არის თორმეტს წელიწადსა ასრე შეწყუდეულნი, რომ ვერც კახეთისაკენ ვიშოეთ საჯამაგირო გზა, ვერც სამცხისაკენ და ვერც გურიისაკენ, ვერც ვიმ[უ]ჩირეთ. და მერმე შევიყარენით სრულიად სუანთ ჩენილები და ვქენით ვაზირობა. მივედით ეცერს, რუჩაგიანსა და დადიშკელიანსა შევეხუეწენით და დადიანთან გავგზავნეთ. შევეხუეწენით დადიანს მამიასა და ცხრა ჯორი გაუგზავნეთ. ამისი აჯა ვსთხოეთ, რომ მეფეთა-მეფეს პატრონს ალექსანდრესთან აჯა ეთხოვნა.

ღმერთმან გაუმარჯოს პატრონს დადიანსა. ჭყონდიდელი გაეგზავნა და შეხუეწოდა ალექსანდრე მეფესა, ეაჯებინა და ეპატივებინა ბატონის დადიანისათუის, და ასრე ებრძანა მეფეთ-მეფესა პატრონსა ალექსანდრეს თუ, ჯაფარიძისთანა თავადი რაჭას არა მყავსო; თუ ჯაფარიძის სისხლს გარდიჴდიანო, სუანთ გზას მივცემო და ჯაფარიძეთაც ჩამოვჴსნითო, თუ არა ჯაფარიძის საქმეს არ გარდავსწყუეტო, ჯაფარიძენი უბრალოდ დაჴოცესო, მწუედ მძლავრნი კაცნი არიანო და სრულიად რაჭველნი და ლეჩხუმელნი დამეკარგუიანო. და თუ ამ ჯაფარიძის საქმეს გარდასწყუეტენო, მოიყენე კარსა და რა რიგადაც სჯობდეს და ემართებოდნენ, ჯაფარიძესაც გარდაუწყუიტონ და შემოვიწყობთო.

ამაში გამოჴდა ხანი და მივედით დადიანთან სრულიად ჩენილები. წამოგუიძღუა თუითან ბატონი დადიანი და გეგუთს მივედით. შეიქნა საქმობა და სანახშირე გუთხოეს ჯაფარიძეთა. დასხდეს თუითან მეფეთ-მეფე პატრონი ალექსანდრე და დადიანი ბატონი მამია, ფალავანდიშვილი ზუიადი, ჭილაძე ლომკაცი, ერისთავი კახაბერი, ამირეჯიბი რამინ და ფალავანდიშვილი ფალავანდი. ქნეს მოკითხული და სიგელიც მოატანინეს ჯაფარიძეთა. და მეტად უზომოდ დიდი სისხლი და სანახშირე ეწერა. ამაზედ იანგარიშეს. და [----]ასი კაცი მოეკლა ჯაფარიძეთა და სხუა მრავალი ავი დამართებოდა ჯაფარიძეთაგან სუანთა; დაუდევით სიგელი სუანთა და გარდაიჴადეს.

და მოვაცემინეთ ლაშხეთს სოფელი და ციხე, ხერიას ცხრა კუამლი კაცი, და ერთი მომცრო მონასტერი წმიდის გიორგისა თექუსმეტით ჯუარხატითა, ოთხთავითა, საწინასწარმეტყუელოითა, სამოციქულოითა, მარხუანითა, ტიბიკონითა, სტოდიელითა.

ამას გარეთ მოგეცით ოსეთის პირად მთიულეთს ხიდურას ოცი გლეხი, ერთი კარგი ციხე, ორი მონასტერი: ერთი დიდი გუმბათიანი მთავარანგელოზთ მონასტერი ორით დიდით ოქროს ხატითა, ოცდათრვამეტითა სხუა დიდით ხატითა, თორმეტით ოქროისა და ვეცხლის კანდლითა, მისით სამონასტრო წიგნებითა,—დიდით გულანითა, ოთხთავითა, სამოციქულოითა, საწი-

ნასწარმეტყუელოითა, მარხუანითა, მეტაფრასითა, დავითითა, დავითის თარგმანითა, ოთხთავის თარგმანითა, ენქეროსნით წინამძღურითა; მეორე წმიდის გიორგის საჯანის დიდი სიონი მონასტერი, ოცდათორმეტით ჯუარ-ხატითა და რაც სამონასტრო წიგნი არის მით სრულიად გათავებული, და საბატონო დეკანოზი; წინამძღუარს ოცი კუამლი კაცი და დეკანოზს რვა კუამლი კაცი.

ამის გარეთ იქივ ხიდურ[ა]ს ერთი აზნაურ-შვილი სოსაგიძე მისითა ციხითა, თორმეტი კუამლი კაცითა.

სხუა მთიულეთს ციხე და სოფელი [ბ]რილი, ოცდაოთხი კუამლი კაცი, ერთი ეკლესია თხუთმეტით პატიოსნით ხატითა და მისით წიგნებითა სრულობით შემკობილი.

თევარეშოს თექუსმეტი კუამლი კაცი და ციხე სხუა, და არიშიძე ლომი მისით ციხითა, ორმოცით კუამლით კაცითა.

ზედ-ქალაქსა კარგი საბატიო გუმბათიანი საყდარი ჯუარცმისა საეფისკოპოზო მისით მოთუალმარგალიტულით ომფორითა შემკობილი, რაც ეფისკოპოზსა და იმისთანას საყდარს ეკადრების, იმისთანას წიგნებით სრულად გათავებული, ასის კუამლით კაცითა.

და ლებს ორი აზნაურშვილი გიგაშვილები მისით ციხითა და სამოცდა თორმეტით კუამლით კაცითა.

შოდას წმიდის გიორგის ეკლესია და სოფელი, ოცდახუთი კუამლი კაცი და ციხე.

ჩუეშოს ციხე და შუიდი¯გლეხი.

ჭიორას ციხე და სოფელი, თექუსმეტი კუამლი გლეხი.

ბუბას კარგი ეკლესია, ციხე და სოფელი,—ეკლესია კარგის ჯუარ-ხატითა, ოცდახუთი გლეხი.

სხუა ლების შესავალი სოფლები.

ჯუმლად ოთხასი კუამლი კაცი.

სამი საშავარდნე სხუა, ყოვლის დღის სანადიროები საჯიჴვე, ზოფახითო, კირტიშო, ედენ, გილოინა, რიონის სათავე, სხუა სანადიროები არჩუისა.

ამ მამულს გარეთ სამასი სამანქანური და ზედალური აბჯარი, სამასი ვეცხლის ჭურჭელი: სურა-თეფში, ჩორლათო და თასი, ვეცხლის ტაშტი, წურწუმა, კახთ მეფის ნაპარევი.

ამას გარეთ სამასი დიდი და სუბუქი ქუაბი, სამასი ჯორი, სამასი კარგი ულაყი.

ამას გარეთ ველარა ამოგივედით, არ შეგუჯერდით, ამისათუის რომე თქუენი სწორი კაცი სუანეთს არ იყო, და სხუა ველარა ღონე ვქენით, სრულიად სუანთა ეცერს აქათ ყუელამან თქუენი ბაჟი დავიდევით, სრულად მულახელთა და მულახის შესავალთა, ლატარელთა და ლატარის შესავალთა, უშკულელთა და უშკულის შესავალთა.

აწე მოგუიჴსენებია გლოლას ზედათ, ცენას იქით, ოსეთს აქათ, სრულად მთიულეთის თემი, მათით სამართლიანითა მთითა, ბარითა, საყდრებითა, წყლითა, წისქუილითა, სათევზოითა, სანადიროითა, ველითა, სათი-

ბითა, მისითა მიმდგომითა მართლით სამართლიანითა საძებრითა და უძებრითა მისით ყოვლითა. გქონდეს მკჳდრად და სამამულოდ თქუენ ჯაფარიძესა სარგისს, აბესალამს და ვამიყს. ვინც ეს მოგიშალოს და შეგიცვალოს, წყეულიმც არის აქა და მერმესა მას საუკუნესა, ორთავე ცხოვრებათა შიგან. ან თემისაგან, ან ბაჟისაგან, სადამდის სუანეთი იჴსენებოდეს, ან ჯაფარიძის გუარი იყოს ან იჴსენებოდეს, ვინც შეგიცვალოს, ან მოგიშალოს,—შემცაიცვლების ქრისტიანობის სჯულისაგან, რისხავსმცა მამა, ძე და სული წმიდა. აწე გქონდეს მკჳდრად სამამულოდ ჭიდროთა[ს] ზედათი, და გლოლას ზედათი, სუანეთს იქით, ოსეთს აქათი, სრულად მთიულეთი ოთხასი კუამლი აზნაურ-შვილიანად, გლეხიანად. სრულად ეცერს აქათ რაც სუანი იყოს, ყუელამან ბაჟი [მოგცეს]. გიბედნიეროს ღმერთმან, როგორც ნასისხლსა მართებდეს. ვინც ან ამ მთიულეთს დაგეცილოს, და ან ბაჟსა, ამის პირისა და პასუხის გამცემნი ჩუენ სრულად სუანნი ვიყვნეთ.

ამის გარეთ საალაპოდ მოგაჴსენეთ სამასი ნებიერი, ათასი ცხუარი და სამასი ლიტრა სანთელი.

დაიწერა წიგნი ესე ქრონიკონსა რ[ჟ] და ერთსა, ჴელითა ფრიად ცოდვილისა ფალავანდიშვილის ფალავანდისითა. მოწამეცა ვარ ამ საქმობისა.

— ანუ ვინ მთა გატეხოს,—
ნაძლევი მისი დაუვარდეს.

თუ ესე ვინ შეშალოს, კრულმცა არს სული და ჴორცი მისი, სახლი და საყოფელი მისი, სასუმელი და საჭმელი მისი, ორთავე ცხორებასა როსტანს და ორაგინესცა არს ნაწილი მისი. ამენ. |

თუ ვინ სხვის თაუზედ მთავარ მოწამისა სეტისა კაცსა აწყინოს, მისი ქვეყანისა ნაძლევი დაუარდეს, ათასისა თეთრისა იბარა გარდიჴადოს.

30

დაწერილი
ჯევის ჯელისუფალისა («მეჭურჭლისა») ბელას-ზემოჲ სვანეთის ჯევის მიმართ ჯელისუფლად დადგინების გამოჲ

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე ნახევარი (1497 წლის უწინარეს).

ქ —— წმიდაისა თეკლასი თაუსდებობითა და შვამდგო(მ)ლობითა, მთავარანგელოზისა გულიდასა, და ახალშენისა ღმრთის მშობლისა თაუზდებობითა და შვამდგო(მ)ლობითა, რანიცა წმიდანი ქრისდესა ღმერთსა ჩვენსასათნო ეყუნეს და ყ--- სათნო ყოფად არიან—მათ ყოელთა | ღმრთისა წმიდათა ზეცისა და ქვეყანის თავსდებობითა მინდობითა და შუამდგომლობითა, დაგიწერეთ და მოგაჴსენეთ დაწერილი ესე მე კუჭაისძემან მიქაელ და ჩემან ძმის წულთა და ჩემან შვილმან ცოტნე და გიგიამან, შვილთა და მომავალთა ჩემთათა, თქვენ ჴევსა| ⌈ბა⌉ლსა ზემოცა და ატკვერს ქვემოთცა, მას ჟამსა, ოდეს სეტიასა მოვედი. პირველსა ჟამსა ნამეტნავი წყალობა მომი(ვი)დაუ თქვენგან, და მოგაჴსენეთ და შევწირეთ უფნაშის მონასტერი სეტისა მთავარ მოწამესა, მისითა შესავლითა ყოვლითა, მ⟨ჟ⟩ითა, ბარითა, გლეხითა, ველი(თა), | სამართლიანითა მზღ(ვ)რითა, მკვიდრად და სამამულოდ, უცილობელად ყოლისა კაცისაგან. არა ვინ შემოგეცილოს, პირი და პასუხვისა გამ⌈ცემი⌉ ჩვენ ვიყოთ. აწ რაგვარც თქუენგან შეწყალებულსა მა⌈რთე⌉ბდეს, თქუენსა მეჭურჭლესა მართებდეს, აგრე გულ მ[ართლად] | თქუენთუის კარგნი ვიყუენით, არა გავნოთ, არა გილალატოთ, არა დაგაკლოთ, რაიც კაცს კაცისაგან ევნების და ელალატების [და] დააკლდებისა, არასა თანა არა. რაიცა შემოგ(ვ)ვედროთ—თქუენთვის შე⌈ვინახ⌉ოთ, რაი გ⌈------⌉—ჴელთავე მოგაჴსენოთ; და ხვაშიადი [არა] გაგიმჟღა[უნოთ]; სადა შველა გინ⌈დოდის⌉—გიშველოთ, | სადა სავრავი გიჯობდეს — გიურვოთ. და თუ ესე დაწერილი საქმითა არა გაგითავეთ—თქვენი ჴელი და მეჭურჭლეობა,—რაიცა მთავარ მოწამისათვის შემომიწირავს, თქუენ ჴევსა დაგრჩომოდეს ბალს ზემოთცა და ატკვერს ქვემოთცა, თუ ესე ასე არ გავათაოთ.

| ამის გათავებისა თავდებად მომიცემია პირველ ღმერთი და სეტისა მთავარ მოწამე, კაცთაგან: კახიანი ბაბონაი, აბუგიანი დავითი, ფურ--ელ⌈იანი⌉ მიქაელ, ასათიანი ჯუხაი, სალიდათიძე შატბია, ჯუჯიდაიძე ირუგაი.

მე მიქაელ საქმითაცა გავათავებ ამა დაწერილსა.

ბოლოში დამტკიცება-ხელრთვა:

მე მეჭურჭლ⟨ე⟩ კუჭაისძე საქმით გავათავებ ამა დაწერილსა.

VI ა

სათემო აქტები
სვანეთის ცალკე ჴეობათა

ⴑⴄⴒⴈⴑ ⴤⴄⴅⴈⴑ ⴑⴀⴇⴄⴋⴍ ⴀⴕⴒⴄⴁⴈ

Ⴀ. ႣႠႼႤႰႨႪႬႨ ႵႥႤႷႬႨႱႠ ႱႠႫႠႢႰႭႡႤႪႨ (31—34).
Ⴁ. ႣႠႼႤႰႨႪႬႨ ႧႤႫႨႱ ႳႩႨႧႾႠႥႠႣ ႫႭႵႫႤႣႧႠ ႼႨႬႠႠႪႫႣႤႢ (35—36).
Ⴂ. ႫႤႦႭႡႤႪ ႴႤႥႧႠ ႳႰႧႨႤႰႧႭႡႠ (37—40).
Ⴃ. ႴႤႥႨ ႣႠ ႱႨႱႾႪႨႱ ႱႠႵႫႤႤႡႨ (41—43).
Ⴄ. ႴႤႥႨႱႠ ႣႠ ႩႤႰႻႭ ႮႨႰႧႠ ႳႰႧႨႤႰႧႭႡႠ (44—47).
Ⴅ. ႴႤႥႨ ႣႠ ႱႠႧႤႫႭ ႤႩႪႤႱႨႨႱ ႱႠႵႫႤႤႡႨ (48—51).
Ⴆ. ႠႪႼႤႰႠ ႱႠႧႤႫႭ ႤႩႪႤႱႨႨႱ ႵႭႬႤႡႨႱႠ (52—53).

ა. დაწერილნი ქვეყნისა სამაგრობელი და საერთი-სასაერთპირი

(31—34)

31

დაწერილი ქუეყნისა სამაგრობელი ერთობილისა სეტის სოფლისა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.

ქ სამება სკარეშისა და მთავარ მოწამისა სეტისა თაუსდებობითა და შუამდგომელობითა დაუწერეთ და დაუდევით დაწერილი ესე მტკიცე და უქცეველი ჩვენ სეტისა სოფელმან ყოველმან, ზემომან და ქვემომან, ქვეყნისა სამაგრობელი: თუ ვინ მოგვიმაჯნოს, ანუ მთაი, ან ჭალაი გაგვიტეხოს, ერთისა ჯაფარ⌈ის⌉ძისა სი⌈სხლ⌉ად ვერჩოდეთ ჩვენითა შეძლებითა. ვისითა მიზეზითა იყოს, პირი იგი იყოს. საჴელოი საერთო იყოს. ვინც ესე ამტკიცო, კურთხეულმცა არს ქრისდეს პირითა. ვინც რაი ვის დაუნახოს და გამოჩნდეს, ამოწყვედისაგან სხვაი პატიჟი არაი გვითქვამს. ვინც ესე არა ამტკიცო შენითა შეძლებითა [--------], კრულმცა არს კაცი იგი აქა და მას საუკუნესა.

32

დაწერილი საერთი სასაერთპირი სეტის ჯევის ოთხისა თემისა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-წიგნობარი: გიორგი (III).

ქ —— მთავარ მოწმისა სეტისა თავსდებობითა და შუვამდგომელობითა დაუწერეთ და დაუდევით დაწერილი ესე საერთი სასაერთპირი ჩვენ ოთხმან თემმან, თავად ჭეუი|სარმან ჯაფარიძემან და მისთა, იოსელიანმან და მისმან კაცმან, მთავარ მოწმისა საყდრისა შვილმან ერთობ ყველამან, ერთმან ერთისა ნდომითა მოწმებითა. მერმე ერთმან ერთსა ესე პირი|უიმე-

34

დაწერილი ერთობისა და გაუყრელობისა ერთობილისა სეტის ჯევისა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ქ —— მთავარ მოწმისა ს ე ტ ი ს ა თაუსდებობითა და შუვამდგომელო-ითა დაუწერეთ და დაუდევით დაწერილი ესე ერთობისა და გაუყრელობისა ვენ ერთობილმან ს ე ტ ი ს ა მთავარ მოწმისა საყდრის შვილთა|მტკიცე და ქცეველი, ყოულისა მიზეზისაგან უმიზეზოი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრულო-ისათვის შეუცვალებელი, უთუოი და უთუმცოი, მას ჟამსა, ოდეს დაუჭირვებე-ლად ერთმან ერთისა ერთობაი და გაუყრელობაი მოგვინდა და გავაერთედ ვენი საქმე სამტეროი და სამოყუროი, |მოგვინდა და გავაერთედ ჩვენი საქმე ველაი, ამა პირსა ზედა:

აწ დღესით წალმა მტერისა მტერი სწორად ვიყოთ და მოყვარისა ოყვარე; არ გავეყაროთ ერთმან ერთსა არაისა მოჭირვებისათვის, არაისა არა-ისა ლხინისათვის, არავის კაცისა გულისათვის, არაისა ქრთამისათვის; სადა საუ-რავი | გვიჯობდეს, ერთმან ერთისა გულმართლად საურავი მოვიჭიროთ; სადა ველაი დაგვეჭიროს ერთმან ერთსა თაუ დადებით უშჳელოთ; ჩვენი საქმე არა ის ვათნოთ, ყოულითა ჩვენითა ღონითა და შეძლებითა ერთმან ერთის საკე-ოსა საქმესა ვიჭიროდეთ; მიღმა ერთმან ერთსა დავადგეთ, უაუგოი გ[ული][1] ევაწიოთ; მოღმა რაიც მოგვივიდეს, მესამედი ჩვენ ერთობილსა | გამოგვიყოს.

ესე დაწერილი ფიცითაც დაგვიმტკიცებია. ვინც შეშალოს, არ გა(ა)თაოს ისითა შეძლებითა, კრულიმც არს კაცი იგი ღმრთისა დაუსაბამოისა პირითა ქა და მას საუკუნესა, სული და ჴორცი მისი აქა და მას საუკუნესა, ორთავე ცხორებათა შინა. ვინც უკუ დგეს, |ესე დაწერილი გაგვიტეხოს, ასის თეთრისა ატიჲი გარდავაჴდევინოთ, უმიზეზოდ ჩვენგან გავაყენოთ.

(ბოლოში უზის დამტკიცების ჯვრები)

ბ. დაწერილნი თემის უკითხავად მოქმედთა წინააღმდეგ (35—36)

35

დაწერილი ერთობილისა სეტისა და ლალამის ჴევისა თემის უკითხავად ოსეთს წამსვლელთა და ჭავის სენის შემომტანთა წინააღმდეგ

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე III უხოჯელიანი.

ქ ესე დაწერილი დაუწერეთ სეტისა სოფელმან მტკიცე და უქცეველი. მას ჟამსა, ოდეს ჩვენად უკითხავად ოსეთსა წავიდეს, ორასისა თეთრისა იბარა წაუღოთ. თუ ვინ ჭავითა სენითა დასნეულდეს, იგივე ორასისა თეთრისა იბარა გარდავაჴდევინოთ. რაიც ქნილა, თუ რაი სამტერო საქმე მოჰყვეს, პირი და პასუხვისა გამცემი სეტისა და ლალამისა ჴევი ვართ. |

ამის გათავებისა თაუსდებნი დაგვიწერია სამება სკარეშისა, მთავარ მოწამე სეტისა.

36

დაწერილი ერთობილისა სეტისა და ლალამის ჴევისა იბარის (ჯარიმის) დადებისათვის თემის უკითხავად ოსეთს წამსვლელთა და ავის სენის შემომტანთა ზედა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.

[ქ] —— მაცხოვრისა სკარეშისა თავსდებობითა და შუამდგომელობითა, სეტისა მთავარ მოწმისა თავსდებობითა და შუამდგომელობითა, მაცხოურისა ლალამისა თაუსდებობითა და შუამდგომელობითა, დაუწერეთა[1] და დაუდევით დაწერილი ესე ჩუენ ლალამელთა და სეტიელთა ყუველამან, ჴევმან ერთობილმან, მა ჟამსა, ოდეს შუ(ი)დმან მოსახლემან სნეულობა უსეთით მოიღეს. ამოსწყვიდა ქუეყანაჲ და გარდავაჴდევინეთ იბარა რაგუარცა დაუჯერდით. აწ ვინცა ენდურვის, მის პირი და პასუხისა გამცემი ჩუენ ლალამელნი და სეტისა ჴევი ვართ მისი პირი და პასუხისა გამცემი.

რაიცა მოგუსულია[2] იბარა, შეგუიწირავს მაცხოურისა სკარეშისა.

თუ ვინ ვინცა ამა იბარასა შე(ა)ქც(ი)ა, ვაჲ თქუვა, ეგმოს[3] მამაჲ ძე და სული წმიდა. ვი(ნ)ცა ესე დაწერილი შეშალოს, კურულმცა[4] არს სული და ჴორცი მისი აქა და მას საუკუნესაჲ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად 50 ჯვარი)

---

[1] ხელნაწერში: და დაუწერეთა.
[2] ხელნაწერში: მუგუსულია.
[3] ხელნაწერში: ეგბოს.
[4] ხელნაწერში: კურუ́ლმცა.

გ. მეზობელ ჴევთა ურთიერთობა (37—40)

37

წიგნი ფიცისა
(საკავშირო ხელშეკრულება)

სეტისა და მულახის ჴევთა შორის ჩარქასთა შემოსევის დროს დადებული

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-წიგნობარი: ქერაბინ II უხოჯელანი.

ქ —— მაცხოვრისა მ უ ლ ა ხ ი ს ა თავსდებობითა და შუამდგომლობითა, მთავარ მოწამისა ს ე ტ ი ს ა თავსდებობითა და შუამდგომლობითა, დაგიწერეთ წიგნი ესე მტკიცე და უქცეველი, მოგაჴსენეთ ჩუენ მ უ ლ ა ხ ე ლ თ ა თქუენ ს ე ტ ი ე ლ თ ა, ოდეს ჩ ა რ ქ ა ს თ ა ამოგ(უ)წყჳდა. მერმე თქუენ გჳსაბიეთ. მერმე სამი ჴარი ბეგარა ძალათ დაგპატიჟეთ, გ უ რ ი ს ა მთა ლ ჴ ც ლ ა შ ი ს ა ქედს აქეთ. ერთმან ერთასა შევფიცეთ მტერისა მტერობაჲ, მოყურისა მოყრობაჲ, ამა პირსა ზედა, რომე თუ სისხლი გუმართებდეს, ანუ სხვაჲ უმცრო საქმე, იმისი გარდამწყვეტი მაცხოვარი და მ ო ლ ა ხ ი.

ვინ ესე შეაშალოს გინა მოსამართლის გულისათჳს, | გინა საქონლისა გულისათჳს, კრულმცა არს ჯუარითა ქრისტესითა კაცი იგი დასაბამითგან ვიდრე უკუნისამდე.

აწ კაცთაგანი მოწამენი: გ ო გ ნ ა ი ო ს ე ლ ი ა ნ ი, ა რ თ უ თ ა ქ უ რ დ ი ა ნ ⟨ი⟩, ბ ე ქ ს ო ლ თ ა ნ ა ჯ ო რ ჯ ო ლ ა ძ ე, და ს ე ტ ი ე ლ ნ ი გ უ დ უ ლ ი მ ჯ ა ფ ა რ ი ძ ე, ბ ე დ ⟨ა⟩ ნ ი გ ო შ გ ო თ ე ლ ი ა და ხ უ რ ჯ ლ ი მ ა რ ე გ ი ა ნ ი.

მე ქ ე რ ა ბ ი ნ ს უ ხ ო ჯ ე ლ ა ⟨ნ⟩ ს ა დამიწერია და მოწამეცა ვარ.

38

წიგნი ფიცისა
(საკავშირო ხელშეკრულება)

სეტისა და მულახის ჴევთა შორის
(მეორეგზის განახლებული)

დრო: მე-15 საუკუნე.

—— ქ~ჲ მაცხოვრისა მ უ ლ ა ხ ი ს ა, ქ~ჲ გიორგი ს ე ტ ი ს ა თავსდობობითა და შუამდგომლობითა დავწერეთ და დავდევით | წიგნი ესე ჩუენ ერთმან ერთისა ნდომითა ამ პირზედა, რომე მტერისა მტერობა და მოყუსისა მოყურობაჲ ერთმან ერთსა არ დავანებოთ, ნურც კაი და ნურც ჰავი.

ვინცა ესე დაწერილი შეაშალოს, კრულიმცა არც კ~ცი ესე ჯუარი⟨თა⟩ ქრისტესითა, ნესტორ და ორგინესიმცა არს ნაწილი მისი. ამენ.

39

დაწერილი მოწყობისა
სეტიელთა და ლენჯერის მონადირეთა შორის დადებული

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: ქერობინე I კილამოშელი.

ქ —— დაგიწერეთ|ელია წმიდისა და მთავარ მოწმისა სეტისა თავსდებობითა და შუვამდგომელობითა, დაგიწერეთ და მოგახსენეთ და|წერილი ესე მტკიცე და უქცეველი, უთუო და უთუმცო, მას ჟამსა, ოდეს ლენჯერის მონადირენი| და ჩვენ სეტიელნი წავიკიდენით სანადიროსა ზედა. მერმე მოუყარეთ| მოურაუნი საჯერონი, მოგვაწყუვეს ⟨ა⟩მა პირსა ზედა, რაიცა მართალმან კაცმან გაგვიჩინეს—გარ|დავიჴადეთ. არ დაგვურჩა თქვენი სასარჩლო და სასანდუროი, თვინიერ მოკეთოებისგან მეტი.

ამის თაუ|სდებად მოგვიჴსენებია პირველ ღმერთი, და კაცთა⟨გან⟩ მოურაუნი არიან: ბურზი ბრავიანი, ვამიყი ბრავიანი, ივანე ბიბილვანი, მელომე პატარა ხრთაგიანი, გავაშელ ფალიანი.

მე ქერობინე კილამოშელს დამიწერია და მოწმეც ვარ ამა დაწერილის.

(უზის დამტკიცების ნიშნად ხუთი ჯვარი)

40

დაწერილი საქმისა ბოლომოღებულობისა
იანაშელთა (ლატალის კეველთა) და მიქაელ სეტიელს შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.

ქ. —— მთავარ მოწამისა სეტისა და ივონე ლატალისა თავსდებობითა და შუვამდგომლობითა დაგიწერეთ და მოგეცით ჩვენ იანაშელთა თქვენ სეტიელსა მიქელსა, მა ჟამსა, ოდეს|შენი ჴარი შირუანმან წაგგვარა ორსმეგიანისა პირობასა ზედან. მერმე შენ მაღელდიანსა ჴარი წამოგვარე იმისდა სამუქფოდ. მერმე საუბარი შეგვექნა, და ჩვენი იანაშელთა და მაღელდიანისა საქმე რაც შემოგვარდა, ში[----]ნი ბოლო მოღებული არის და გარდაგიხდია. აწ რა გინდა|რა ამ საქმესა მოყვეს, შენ არა დაგაბაროთ, ბოლო მოღებული არის.

ამისი დანახდურნი: ჩარკვიანი ივანე, ჩორელი ⌜---,---⌝ ლოვანი ივანე და ჯაფარაძენი ივანე და მამისაი, პაპიდ [----] გოშქოთელიანი, თავსდები და მოწამეც ვართ ამა საქმისა.

დ. ჴევი და სისხლის საქმეები (41—43)

41

წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა მულახ-მუჟალვის და სეტის ჴევთა ბერა ყიფიანის სისხლის საქმის გამო

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: იველდიანი (II).

ქ ესე დაწერილი და ნიშანი წარკვეთილი გარდაწყვედილობისა დაგიწერეთ და მოგეცით ჩვენ ჴეუმან ერთობილმან მულახისა და მუჟალვისამან ⟨და⟩ სეტისამან, ვინცა სეტიასა სახლობს ყოველმან, ჩვენ ერთობილმან ბერა ყიფიანისა (?) მოსისხლემან, და მისთა შვილთა—დულუ და| ერგუშ და ულლათი ⟨და⟩ აშახა და მისთა შვილთა თემურაზ, ერთობილმან მოქალაქემან,—თქვენ ფალიანსა ქველისა და ტაიბულვასა და ქურსიკისა, თქვენ გორულიანსა ჭიონრისა, თქვენთა შვილთა და მომავალთა ყოველთა, მტკიცე და უქცეველი, ყოლისა მიზიზისაგან უმიზე(ზ)ოი, მას ჟამსა, ოდეს ბერ ყიფიანი (?) შეგაკუდა. ავილეთ სისხლი სრული და დაუჯერდი. დღეისის აქეთ არა დაგრჩა ჩემი სასარჩლი და სასანდუღრვო, არაი ⟨დიდი⟩ და არაი პატარაი, არაისა თანა არა. აწ მოგიღეთ ბოლოი, ამა წარკვეთილითა გარდავწყვიდეთ ჩვენ შვა ამისა თანა საქმე.|

ამისა გათავებისა თაუსდებად მომიცემია მაცხოვარი მულახისა და მუჟალვისა, მთავარ მოწამე სეტისა, მთავარ მოწამე ქალაქისა, კაცთაგან: რახლუმაიანი თელუ, დულულთი, აშახა, კიმშუნიანი ყოშაყირ, დაიფუნ ჩულქორი, ანდუხვარი გულა, იურანი ნავრელიანი და ყოჩალიანი ფიდარძა, წმაგიანი მიქაელ.

მე იველდიანსა დამიწერია, მოწამეცა ვარ ამა დაწერილისა.

ჩვენ სავიანი არდი, არლუნი და თური ითსელიანი, მამაიშვილნი გურგი და იგდარ ჟურჟულაძე, ჩარაგა გუშგოთელი, ყოლანი მოწამე ვართ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად 12 ჯვარი)

42

წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა კორძიანთა დაწერილი სეტის ჴევისადა და ჴევის შესავალ ფაჩიანისადა კიმშონ კორძიანის სისხლის საქმის გამო.

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ესე დაწერილი და ნიშანი წარკუეთილი გარდაწყვედილობი[სა] დაგიწერე და მოგაჴსენე თქუენ ერთობილსა სეტისა ჴეუსა და თქვენთა შესავალთა ფაჩიანსა მე კორძიანმან არლუნ, ჩემან ძმის წულმან დუდილა,

ე. ჴევი და კერძო პირთა ურთიერთობა (44—47)

44

დაწერილი ვაჭრობისა და მკვიდრად ნაცვალისა ერთობილ სეტის ჴევსა და თევდორე მუტულანს შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ესე დაწერილი და ნიშანი ვაჭრობისა და მკვიდრად ნაცვალისა დაგიწერეთ და მოგეცით ჩვენ ერთობილმან სეტისა ჴეუმან მტკიცე და უქცეველი თქვენ მუტულანს თეუდორეს, შენთა შვილთა და მომავალთა, მტკიცე და უქცეველი, ყოულისა მიზეზისაგან უმიზეზოი, უთუოი და უთუმცროი, მას ჟამსა, ოდეს შენისა ლეწერისა ყანისა მუქ⌜ფად⌝—შენისა ძმისა რაფაელისა სასახლეს ქვემოდ იდგა—სასახლე გიცვალეთ მკვიდრად. | ჩვენ მუქფად იმა ყანასა დაუჯერდით. გიბედნიეროს ღმერთმან ყოულისა კაცისაგან უცილებლად და უვალალოდ, და გისაზღვრეთ. საზღვარს ამოღმა არავინ შეგეცილოთ. ვინცა შემოგეცილოს, იმის პირი და პასუხის გამცემი ჩვენ ვართ. აწ დაესახლე და გიბედნიეროს ღმერთმან.

ამის გათავებისა თაუსდებად მოგვიჴსენებია სეტისა მთავარ მოწამე, კაცთაგან: ჯაფარის⌜ ძე⌝ პირნათელ და ჩარგაზი, იოსელიანი არღუნ, ხრ[თაგიანი ------------------] ლანიბეჟან, ორსმაგიანი [------------------------------] მელომე. ⌜მ⌝[ე გიო]⌜რ⌝[---

(ბოლო მოხეულია)

45

დაწერილი შემოვედრებისა სეტის ეკლესიისადა და ჴევისადა ძმათა გელოვანთა

დრო: 1600—1637 წწ.

—— თავარ მოწმისა სეტისა თავსდობითა და შუამდგო(მ)ლობითა დაგიწერეთ წიგნი ესე, მტკიცე, უქცეველი. მას ჟამთა მათ წინეჲთ ვიყავით ერთმან ერთისათჳს კარგი. მერმე, ღმერთმან იცოდეს, ნეფის ერთგულობისათჳს კუჭაიძე დავიჭირეთ; ხუნა მოკლა, ძმა მისი, იმაზიდ პატონი გაუწყრა გოჩას, მისი ბზანებით ვქენი, და ნეფეს მივგუ|არეთ და მუხლს შევახუეწეთ და ჩუენცა მუხლს შევეხვივენით. ჩუენ ვიყავით ოთხნი ძმან(ი) გელოვანები: ფაცა, სულა და გიორგი, ჩვენი განაყოფი ბაკუ. ჩუენი საქმითა ავაშუებინეთ. ქალი გვთხოვა და მოყურად შევიყარენით. მერმე გვილალატეს და თავს დაგვესხა, ფაცა მოკლა და მის(ი) ძმისწული ბესია. სულა, გიორგი და ბაკუ, ფაცის შვილი ისლამ, ჩუენ და ჩუენის შვილი და ნათესავი წმიდჲს გიორგის შემოვეხვეწეთ, თავი შეგავედრეთ. ბევრად შემო(ვ)სწირე ექუსი საწყავი ღჳნო.

როდის იმას სუამდით, ფაცას შენდობას უყოფდით, ბატონო, და შეუნდოს ღმერთმან, ამენ! ჩუენი გუარის ცოცხლისა და მკოდრისა საქმე ყოველი თქუენთჳნ მოგვიბარებიაჲ, სეტის ხეო, დღეის იქით მკუდრის მოსახსრად, ცოცხლისა გვერდს მდგურად, სუანთანა და ლეჩხუმელთან. ვინ ბეგარა მოუტანდეს, ერთი ცხუარი საჩუქრად. მტერის მტერ ვიყოთ, მოყურის მოყუარე, ერთმანერთსა გაუყრელი, გულის მართლით და გულის წმიდით.

ამის თავდებლად მოგვჳცემია: თავად ღმერთი და ყოველნი მისნი წმიდანი, ზეცისა და ქუეყანისანი, ხორციელი და უხორცონი, კაცთაგან: მეფეთ მეფე ბატონი გიორგი, ძე მის⟨ი⟩ ბატონი ალექსანდრე. აწ ვინ ესე შეაშალოს, კრულიმცა არის სახელი მისი, ნესტორ და ორგინესიმცა არისნ სული და ჴორცი მისი.

(უზის დამტკიცების ნიშნად ოთხი ჯვარი)

46

დაწერილი სეტის ჯევისა, ოდეს დოდილ ჭედელანს სათიფი მისცა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო — მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე (II).

ქ ესე დაწერილი სეტისა ჯეუმან გიბოძეთ შენ ჭედელანსა დოდილსა მას ჟამსა, ოდეს ჭანდირსა სათიფი მოგეცით. არ ოდეს შეგიშალოთ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად შვიდი ჯვარი)

47

დაწერილი სეტის ჯევისა, ოდეს ბიყას ციხის შესავალი უსაზღვრა

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე მეოთხედი.
მდივან-მწიგნობარი: მახარობელ უხოჯელიანი.

მოგახსენებთ ბიყას სეტიელნი, რომე ამა ციხის შასავალი ამ საფოშდლეს გზას იქით, ყველა შენი არს.

ვ. ჴევი და სათემო ეკლესიის საქმეები (48—51)

48

დაწერილი (პირველი) სეტის და ლალამის ჴევთა სათემო ეკლესიის საქმეთათვის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: ივანე (I).

---[1] დაგიწერეთ და მოგაჴსენეთ დაწერილი ესე მტკიცე და უქცეველი ს ე ტ ი ს ა და ლ ა ლ ა მ ი ს ა ჴეუმან. ⌈რა⌉ჲცა შენი წესი იყოს, ვის მართებდეს—[ა]რ ⌈გ⌉იყო⌈ს⌉, ამის პირი და პასუხისა გამცემი ჩუენ ს ე ტ ი ს ა და ლ ა ლ ა მ ი ს ა ჴევი ერთობილ ვართ.

ამისნი მოწამენი არიან: პ ი რ ნ ა თ ე ლ ჯ ა ფ ა რ⌈ი ა ნ ი⌉, გ ო შ ქ ო თ ე ლ ი ა ნ ი ა ზ ნ ა გ ი, გ ა ვ ა შ ე ლ ფ ა ლ ი ა ნ ი, [ი]გ დ ა რ ი ვ ა ლ ი ა ნ⟨ი⟩.

მე ი ო ვ ა ნ ე⌈ს⌉ დიმიწე(რ)ია, მოწამეცა ვარ ამა დაწერილისა.

49

დაწერილი (მეორე) ერთობილისა მესეტისა ჴევისა სათემო ეკლესიისადა, ოდეს თემმა ახალი სათემო ეკლესია (ჴიდისა საყდარი) ააშენა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.

ქ ——— მთავარ მოწმისა ს ე ტ ი ს ა თაუსდებობითა და შეუამდგომლობითა, ყოველთა ს ე ტ ი ს ა საყდართა და ეკლესიათა თაუსდებობითა და შეუამდგომლობითა, დავწერე თ ⟨და⟩ დავდევით დაწერილი ესე, მტკიცე და უქცეველი, დროი დაუდებელი, მიზეზი შემოუღებელი, უთუოი და უთუმ⌈ცოი⌉, რასა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათვისცა შეუცვალებელი, ჩუენ ჴეუმან ერთობილმან მ ე ს ე ტ ი ს ა მ ა ნ, ერთობლითა დიდთა და მცირეთა, ვარგთა და გლეხთა, ყოველთა, ერთმანერთისა ნდომითა დამოწმებითა, მას ჟამსა, ოდეს ჴიდსა ზედა ეკლესია ავაშენეთ. იგი ეკლესიისადა ჴიდისადა მთასა ვინცა რაცა შესცო|დოს, ანუ ს ე ტ ი ს შესავალსა შიგა ვინცა რაცა ვინ შესცოდოს, ერთისა ჯ ა ფ ა რ ი ძ ი ს ა და ანუ ი უ ს ე ლ ი ა ნ ი ს ა სისხლი მისითა სანაჴშიროთა ედვას მათა და სისხლად ვერჩო-

---

[1] დასაწყისი სიტყვები ვადასულია.

ვინც ჩუენისა სოფლისა კაცმან გარეგანი კაცი საჰაოდ გაიყვანოს, გინდა ცხენისა საპარავად, გინდა სახლისა საწოვად, გინდა რად გინდა გამმარჯუედ და დამნახავად დაუდგეს, სახლი დაუწოთ და ას ოცი საფასე დავაურვებინოთ.

გინდა დიწას (?), გინდა მთას, ხოასტაგი მოეპაროს, გინდა ცხენი მოეპაროს, ხუთეულად უზღოს მისსა პატრონსა.

სოფლად, რაიც ძ⌜უ⌝[ე]ლად წესი ყოფილა, იგი იყოს.

ვინც ლაჰილელმან კაცმან,—გინდა შინაური, გინდა გარეგანი კაცი მაჰვი და მპარავი შეეყაროს,—გინდა მოკლას, გინდა დაკოდოს, რაი გინდა ჰავი უყოს, თავად მთავარანგელოზი მოხერისა და ერთობილი ლაჰილი ვართ პირი და პასუხის გამცემი, და არც მას კაცსა საჴელოი ვაურვებინოთ, სისხლი მისი არაი იყოს, ვითა ქრისტეს გამსყიდ[ე]ლისა იუდაისი.

ვინც საქუეყნოისა საქმისათჳის, გინდა ჩუენშიგა, გინდა მთას და გინდა ბარს, გინდა კაცი ⌜შე⌝მოაკუდეს, დაკოდოს, გინდა ლალაბაი და შულლი [ქმ]ნას, თავად მთავარანგელოზი და მერმე ერ|თობილი სოფელი ვართ მისი პირი და პასუხის გამცემი. არც საჴელოი ვა⌜ურვ⌝[ებინოთ].|

55

დაწერილი სასაერთპირი
ერთობილისა ლაილაის ჴევისა
მესიანისა და ლატალის ჴევის საქმესა ზედა

დრო: მე-13—14 საუკ.

ქ. —— დავწერეთ დაწერილი ესე და ნიშანი ჩუენ ერთობილმან ლაილაის ჴევმა, დიდმა და მცირემა, ერთმანერთისა ნებითა, მას ჟამსა, ოდეს მესიანი ლატალისა ჴევმან აჰყარა. გინდა იგი გუეუბნებოდეს და გინდა ვინ სხუაი უსამართლოდ, რაიც ფათერაკი, გინდა ლხინი მოჰყვეს, სწორად პასუხის გამცემელნი და გარდამჴდელნი ვართ ჩუენ და ჩუენი [ე]კლესიანი და ჩუენი გამუ[- - - -]. არამა გუარმა [კაცმა]ნ არ გაგ⌜უ - - -⌝[- - - - - -]ს გინდა [- -]⌜ა⌝რავისმან მოკეთილებამან [- -] გარდავაჴდევინოთ [- მოხე]რისა მთა|ვარანგელოზი. კაცთაგან მისნი დეკანოზნი ივანე ხაკიანი და გიორგი ⌜გ⌝- - -

---

56

დაწერილი განჩინებისა ერთობილისა ლაჰილისა სოფლისა ყანასა შიგან გზასა ზედა ცილობისათვის ლაჰილის მეჴევეთა: დეკანოზ სავიანისა და ძიგორიანისა

დრო: მე-14—15 საუკ.

:ქ: ესე დაწერილი და ნიშანი დაუწერეთ და დაუდევით ჩუენ ერთობილთა ლ ა ი ლ ე ლ თ ა მას ჟამსა, ოდეს დეკანოზი ს ა ვ ი ა ნ ი და ძ ი გ ო რ ი ა ნ ი ყანასა შიგან გზასა შეიცილნეს. მერმე ჩუენ ლ ა ი ლ ე ლ თ ა ესრე გავაჩინეთ: დათესულსა დეკანოზი არ ოდეს ემართლების შეცილებასა, და რაი ლალა აილოს —მერმე ძ ი გ ო რ ი ა ნ ი დაჰირვასა. ა[მისნი მო]ურაუნი და მოწამენი არიან: მონაზონი ლ ა ზ ა რ ე, ს ა რ გ ი ს მ ე ს ი ა ნ ი, მ ი კ მ ი ნ ე გ ვ ა რ ა მ ო ვ ა ნ ი, ხ ა მ ი ჯ ხ ა კ ი ა ნ ი.

[მე----]ნს დამიწერია და მოწამეც ვარ ამა დაწერილისა.

57

დაწერილი ერთობილისა ლაჰილისა სოფლისა ქუჩუტისა საქმესა ზედა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

:ქ: მაცხოურისა ლ ა ჰ ი ლ ი ს ა თაუსდებობითა დაუწერეთ და დავიდევით დაწერილი ესე ჩვენ ლ ა ჰ ი ლ ი ს ა სოფელმან, უფროსმან და უმცროსმან, ყველამან, ერთმან ერთისა ⟨ნდომითა⟩ და დამოწმებითა, მტკიცე და უქცეველი, |ყოულისა მიზეზისაგან უმიზეზოი, მას ჟამსა, ოდეს ქ უ ჩ უ ტ ი ს ა საქმე გვიგონეთ, ამა პირსა ზედა: ვისც შეეძლოს—ექუსი საკლავი, ორ ორი საცხურე, შვიდი ჩხაფი ალუდა, იმას ჩვენ დაუჯერდით. პური შინაით მოვიტანოთ. ესე იმას ზედა დაგვიმტკიცებია. ვინც შეშალოს, შემცაიშლება მისი სული და ჴორცი.

შეძლებითა, გულმართლად უშველოთ; სადა სა'ურ'ავი უჯობდეს, გულმართლად საურავი მოვიჭირ[ვ]ოთ, გინდა ბარსა, გინდა სვანეთს; ვისც დაეჭიროს, ვინც დახუდეს, მისითა შეძლებითა გულმართლად ვუშველოთ; არაი უცრუოთ ჩუენ შიგან ერთმან ერთსა, არაი უღალატოთ, არც მთასა, არც შინა. ვინც ჩუენ-შიგან დამდურდეს, გულმართლად სავრავი მოვიჭიროთ.

ამის გათავებისა თავსდებად მოგუ[ი]ჴს[ე]ნებია ერთმანერთსა მაცხოვარი ლახუშდისა და მთავარანგელოზთა ნალილისა. ვინც ესე დაწერილი შეშალოს, შემცაიცვლების სჯულისაგან ქრისტიანეთასა. ამა დაწერილს'ა' საქმით გავათავებთ.

(ბოლოში დამტკიცების ნიშნად უზის 8 ჯვარი)

60

დაწერილი
იოანაშელ-ლაჩოგრაშელთა (ლატალის კევით)
და ოყოლდაშელთა (ცხმარის კევით)
ოშხიანის მეკობრობის გამო

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო.
მდივან მწიგნობარი: ანტონ.

ა

ქ —— მაცხოვრისა ლატალის, იონა ლატალისა, მთავარანგელოზის ლა[პ]სკელდაშისა თავსდებობითა და შვამდგომელობითა, დაგიწერეთ და მოგაჴსენეთ მტკიცე და უქცეველი, ყოვლისა მიზეზისგან უმიზეზო, რასა გინდა ჟამისა შემოსრულობასთან შეუცვალებელი, ჩუენ ერთობილთა იონაშელთა და ჩუენ ერთობილთა ლაჩოგრაშელთა, ერთმანერთისა ნდომითა, თქვენ ერთობილთა ოყოლდაშელთა, მას ჟამსა ოდეს ნასყანისასა ოშხიანი მპარავი შეიპყართ. შევიყარენით ჩუენ ერთობილნი ამა პირსა ზედა. იგი ოშხიანი ჩუენ გამოგართუით. რაც იმას მეკობარსა ჰმართებს, იმას ჩუენ უზამთ. რაც ამისთუინ თქუენ ოყოლდაშელთა ოშხიანმან ანუ მისმან მოსამართლემან რა გინდა ამა საქმისათუინ გიმტერონ, გინდა ცხადად, გინდა იდუმალ, იგი ჩუენ გიზღოთ. მერე იმა მტერობისაგან --- გამოგიყვანოთ, არ გაგეყარნეთ [არას გა]ჭირვებისათუინ, არას ლხინისათუინ, არ გა------ეთ. სადაც ჩუენს შიგან მპარავი გამოჩნდეს, ჩუენც ეგრე მიგანებოთ. ამისი პირი და პასუხისა გამცემი და გარდამჴდელი ჩუენ ერთობილი ლატალი ვართ. უსვარ---- შევდგეთ. რაც ნასყანსა ჰმართებს იგი მას უყოთ უდავაშვაოთ (?) ეგრევე -----სა ჩუენ უკაზმოთ.

ამისა გათავებისა თავსმდებად ესე ზემოწერილნი წმიდანი ------შ-------ლნი და იონელ--მარ-- მიქელ ავალიანი, ბეშქენ -------------- მიქელ ავალიანი, ივანე ბ---იანი.

მე ანტონის დამიწერია და მოწ⌈ამე⌉[ვარ].

ბ

ესე დაწერილი და ნიშანი მოგეცით ჩუენ ერთობილთა ოყოლდაშელთა შენ [ნა]სყანსა მტკიცე და უცვალებელი მას ჟამსა, ოდეს ---------------------------- ოც შენ ოშხიანმან გიმტეროს, იმისი პირი და პასუხისა გამცემი ჩუენ ოყოლდაშელნი ვართ, და ჩუენ ერთობილი ლატალი დაგუდგომია. გინდა ჱის ---ვ-----მან.

ამისნი მოწამენი: მიქელ ------ნი, გიორგი მან----- გაგობრიშვილი, დამანა ჩარკვიანი.

მე ანტონს დამიწერია და მოწამე ვარ.

(სხვა მელნით:)

მე გიორგის დამიწერია.

63

დაწერილი საერთი და სამოკეთოჲ გაუყრელობისა ერთობილისა ჰადიშის სოფლისა და ნავარელიანთა სახლისა

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: ქერუბინ II უხოჯელიანი.

ქ. ღმრთისა და მაცხურისა ჰადიშისა და ყოველთა ღმრთისა წმიდათა თაუსდებობითა და შუამდგომლობითა დაუწერეთ და დავდევით დაწერილი ესე საერთი და სამოკეთეჲ გაუყრელობისა ჩვენ ჰადიშის სოფელ[მან] ყუველათა, უფროსთა და უმცროსთა, ჩუვენთა შუვილთა და მომ[ა]ვალთა ყუველათა, ⟨და⟩ ჩუვენ ნაუვარელიანთ ჩარგას და დუ⸢დ⸣[ა] და მიქაელ და გუგაილა და ჩუვენთ შუვილთ და მო[მავალთა] | ყუველათა, ამა პირსა ზედა: გაუვაერთეთ ჩუვენი საქმე სამტეროჲ და სამოყუროჲ. მულახისა ჴეუსა აქათ ერთმან ერთის მტერისა მტერი ვიყოთ და მოყურისა მოყუვარე. ერთადა ჰადიშელად გაეგერთე გალმა გარდასაჴდელს ზედა და შიგ ამოსალებსა ზედა. თუ ვინ და[-]⸢--⸣კუდაოთ (?), უსიკუდილოდ და უაუგოდ ერთმან ერთსა არა დაუბარო[თ]. [ს]ადა შუველაჲ ჯობდეს, ერთმან ერთსა უშუველოთ. სადა საურუვი [იყოს], ერთმან ერთისა კერზი საურუვი მო⟨ვი⟩ჭიროთ. | ერთმან ერთსა არა გავეყაროთ, არასა ლხინისათუვის, არასა დუჭირვებისათუვის; გულმართლადა ერთმან ერთისა გულ მართალი და კარგი ვიყოთ. თუ ჰადიშელი ვინ წაგექიდოს, საურავი მოგიჭიროთ, ვითა მეზებელს -----

მე მაცხოურის დეკანოზს მიწერია.

64

დაწერილი ერთობილთა მულახის ჴევისა შესავალთა

დრო: მე-15—16 საუკუნე.
მდივან-მწიგნობარი: ივანე (III, მულახელი).

:ქ: —— მაცხოვრისა მჟალვისა თაუსდებობითა [და შუა]მდგომლობითა, დაგიწერეთ და მოგაჴსენეთ დაწ[ერილი ესე] ვინც მაცხოვრისა მჳ⸢ლახისა⸣ [საყდრისა] შვილნი ⸢მ⸣[ულახსა ვ]სახლობთ თქვენ [-----------]ლა ⸢---⸣[---------------------]| არა გაგეყაროთ ⟨ა⟩რაი ლხინსა და არ მოჭირვებასა, ვირე ერთ ჴელ არ მოვეწყოთ არც ჩვ[-----------]გეთ თქვენგან უკითხავად მჳლახისა ჴეუსა.

ამისა გ[ათავებისა თა]⸢ჳ⸣სდებად ურ(?) მაცხოვარი [მულახისა], კაცთაგან ერთო[ბილნი ჩენ]ილნი.

მე ივანეს დამიწერია, მოწამეც ვარ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად ჯვრები)

დ. სათემო აქტები წუირმი-ელის და იფარის კევთა (66—68)

66

დაწერილი სასაერთაშირი წუირმის კევისა ელის კევისადმი

დრო: მე-15—16 საუკუნე.

ქ —— მაცხოვრისა წუირმისა თავსდებობითა და შუამდგომლობითა დაგიწერეთ და მოგეცით დაწერილი ესე ჩვენ ერთობილმან წუირმისკეუმან თქუენ ელისა კეუსა ერთობილსა, მას ჟამსა, ოდეს ვინცა სამაჯნოდ შეგვედაოს, პირი მაცხოვარი წუირმისა და მაცხოვარი ელისა იყოს, ერთობილნი წუირმელი და ელელი. ჩუენგან მეტათ არა დაგაბრალოთ ჩუენ წუირმელთა.

(უზის დამტკიცების ნიშნად 42 ჯვარი)

67

წიგნი მოწყობისა

(ელის . კევიდან)

დრო: მე-15—16 საუკუნე.

[--- მტკიცე და უქცეველი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრულო]ბისთვის შეუცვალებე[ლ]ი, უთუოი და უთუმცოი, ჩ⌜ვ⌝[ენ--]ატის კეუ[-]ი[-------]ს უფ[---მას ჟამსა, ო]|დეს ჩვენი ნაძლევი უკით[ხა]ვად შემოგვიქცივე[ს. ამას ზედა] დაუნდღრდ(?)ით. [მერმე შევყარე]თ [სა]ჯერ[ონი] | მოურაუნი. მოგვაწყვეს ამა პირზედა: [---]ს⌜ა⌝ თეთრისა ზ[------]. |არა დაგრჩა ჩვენი სასარჩლოი და სასანდურაოი, არ⌜ა⌝ [დიდი, ა]რ პატარაი.

ამის გ[ათავებისა თაუ]სდებად მო[გუიჯ]|სენებია: პირველ ღმერთი, კაცთაგან მოურაუნი არიან: მისხირქარი(?) შ[----]ნი, გი[-------------]ლ ჩარკვიანი, ვამიყ ბე[--]უვიანი, ძვიადი კახიან[ი,-------]ს დეკანოზი ნაუს[----],|ქიანისგი(?) სამსიანი, დავით ხუბლიანი.

ამისნი მოწმენი არიან: ჩერ⌜ზი⌝ ჩარკვიანი, ⌜----------⌝|ანი, სანღურ ჩარკვიანი, ივანე მიქელიანი, ქველი ავალიანი, ჭოჭლა ქალდიანი, მამისთვალი მეს[იანი----------].

[მე----]ანს დამიწერია და მოწმეც ვარ.

ვინცა ⟨ე⟩სე წიგნი გატეხოს, შვიდთაცათ კრებითგა⟨ნ⟩ც კრული არს სა[ხლი და საყოფელი]ც იმი⟨სი⟩, სასმელი და საჭმელი მის⟨ი⟩ ორსავე ცხორებასა შინა.

(უზის დამტკიცების ნიშნად ჯვრები)

ვ. სათემო აქტები ლახამლელთა ჯევისა (73—74)

73

დაწერილი სასაერთპირი ერთობილისა ლახამლელთა ჯევისა ცხვადუს საქმის გამო

დრო: მე-15—16 საუკუნე.
მდივან-მწიგნობარი: თოდანი.

—— დაუწერეთ ჩვენ ერთობილთა ლახამლელთა, ბაბაშს და ნენწელსა შუვა, მას ჟამსა, ოდეს ცხვად⸢უ⸣ მოგუ⸢----⸣. მერმე ერთ პირად შეუდეგით რაიც ⸢--⸣ს⸢ა⸣ პირი ჩვენს იმისგან მეტი რაიც დღეს ⸢---⸣ ამა საქმესა შუვა შემოვიდეს, ანუ კაცისა [კუ]ლითა, ანუ ეკლესიისა გატეხითა, ანუ [სხუაი] საქმე, ყველაი საერთო იყოს აქაუ⸢----⸣გან და თუ იქიური პირისაგან წესი არ ----- რაიც იმა საქმესა მოჰყვეს, პირი [მთა]ვარ მოწამე ხიდისა იყოს.

ამისნი მოწამე[ნი] ⸢არ⸣იან: თავად ღმერთი, კაცთაგან—ერთობილნი [ლახა]მლელნი.

მე თოდანს დამიწერია და [მოწა]მეცა ვარ ამა დაწერილისა.

74

დაწერილი ლახამლელთა ჯევისა მკრეხელთათვის

დრო: მე-15—16 საუკუნე.
მდივან-მწიგნობარი: გაჟანიანი.

ქ ღ̃თისა, [დედისა მის]ისა და ყოველთა წმიდათა მისთა თაჳზღებობითა. დღეს იქითა თავარმოწამესა ჯიდისა ვინც შესცოდოს, ერთისა საპატიოისა სვანისა სისხლი გარდაიხადოს. თუ არ შეეძლოს მოვარჩვნა, სახსარი ნჳ იყოს.

ამისი მოწამე არიან: ადილა გაჟანიანი, ბალთა სკიზიანი კაშაშელი.

მე გაჟანიანსა დამიწერია, მოწამეც ვარ.

ზ. სათემო აქტი ლალვერს ზემოით ე[ქუ]დელთა

75

დაწერილი
ლალვერს ზემოით ერთობილთა ე[ქუ]დელთა

დრო: მე-14—15 საუკ.
მდივან-მწიგნობარი: დავით (I).

—— დაუდევით [ნ]იშანი ესე ჩვენ ლალ[ვე]⌜რ⌝ს ზემოით ერთობილ[თა ე⌜ქუ⌝დელთა, მას ჟამსა, [-]⌜----⌝ და ერმა სოფ[ლ]ისა და [-]⌜--⌝ებითა ღ̃ისა ში⌜---⌝ ქვე[-]⌜--] აღუთქვით პარასკე⌜ბ⌝ს შრომა, ვითა კვირასა შ[უ]ა, ეგრევე შაფათსა შუა [-]⌜---⌝მა⌜--⌝ [გა]ტეხოს შეჩუენებულ იყო⌜ს⌝ [იგ]⌜ი⌝ კაცი მმარე(?)⌜--⌝ სოფელსა შ[--]⌜-⌝ მ⌜--⌝რავი ანუ მპარავი [შეინა]⌜ხო⌝ს და დამალოს ⌜------⌝[---]⌜---⌝ კაცი ჰავისა მშრომე[ლ-----------------] და ⌜-⌝[-] | -⌝ს, იგიც იმა წყევასა ჰ⌜-⌝[---]თს, რაი გინდა მისი მოკეთე [იყო]ს. რაიც ამას, პა⌜ზე⌝და⌜--რმ⌝[----]ოყოთ და ვინც ესე პირი და [დ]აწერილი შეინახოს, იგიმცა კა[ცი] კურთხეულა აქა და მას საუკუ[ნესა-----------------].

[ა]მისნი მოწამენი არიან: თავად ღ[მერთი], სუფისა ღ̃სმშობელი, მთავ[არ] მოწამე ლა⌜ლ⌝[ვერი]სა და სუფი[სა; კაცთაგან:---------------] | შალვა ბუბიანი, არდაშელ შემკობილიანი და შერბალეკ.

მე დავითს დამიწერია და მოწამეც ვარ ამისი.

ღ. სათემო აქტი სოფელ ქურაშისა

76

ფრაგმენტი

დრო: მე-14—15 საუკ.

ქ ესე წიგნი დაუწერეთ და დავდევით ჩუენ ვისაც ქ უ რ ა შ ი ს ა მთავარ-მოწამესა წინაშე სასაფლა[ო] ⌈გვაქუს⌉ ერთობილთა ქ უ რ ა შ ი ს ა მპყრობელთა-
---

(შემდეგი აკლია)

VII ა

კერძო აქტები

ბენდან ვახთანგიანისა
და
სეტიელთა სახლისა
(სეტის კევიდან)

(77—104)

84

დაწერილი გაუყრელობისა ნიპარტელიანსა და სეტიელს შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი (III).

ქ. მე ნიპარტელიანმან შენ სეტიელსა ესე გიმედე: ვითა მამა-შვილნ[ი] ეგრე გაუყრელნი ვიყუნეთ; თუ ჩემსა სამართალი არა მოხდეს, სხვა კაცისა გულისათვის, არა ოდეს გაგეყარო.

ა⟨მისა⟩ გათავებისა თაუსდებად პირველ ღმერთი, ⟨კაცთაგან⟩: ჯაფარიძე პირნათელ, გოშგოთელიანი აზაგ მელომე.

მე გიორგის დამიწერია, მოწამ[ე]ცა ვ[ა][რ]

(უზის დამტკიცების ნიშნად ერთი ჯვარი)

85

წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა (პირველი) ვაჟილა ვახდანგიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე (II).

ქ —— მთავარ მოწამისა სეტისა თაუსდებობითა და შვამდგომ-ლობითა, დაგიწერე და მოგაჴსენე წარკვეთილი ესე გარდაწყვედილობისა მე ვახდაგიანმან | ვაჟილა, ჩემთა შვილთა და მომავალთა, შენ სეტიელსა ივანესა, შენსა ძმასა არჯავანსა, თქვენთა შვილთა და მომავალთა, მტკიცე და უქცეველი, დროვი დაუდებელი, მიზეზ შემოულებელი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათუის შეუცვალებელი, ჳთჳო და უთჳმცო. ძველსა და ახალსა საქმესა ზედა დაუნდჳრდით; მერმე შევყარეთ ფიცებჳ|ლნი მოურაუნი, იანგა-რიშეს ჩვენი საქმე, ძველი და ⟨ა⟩ხალი სხვაი ყველა ერთმან ერთსა შეუდგინეს. დარჩა ჩემი მზითევი, ავილე ერთი უსგვაშდი ყანა, ასისა თეთრისა ჭარი. არ დაგრჩა ჩემი სასარჩლო, არ დიდი, არა ცოტა, არასთან არა, არც ერთი მორი კანაფი (?) | არც ერთი სმაი წყალი.

ამისა გათავებისა თაჳსდებადა მომიჴსენებია ესე ზემოწერილნი წმიდანი, კაცთაგან: ჯაფარიძე პირნათელ, გოშქთელანი აზნაგი, ხრ[თაგიანი] ივანე, მარგველანი ფაცი, ჯეჯვანი სარგის, ორნი ძმანი ⌜--⌝იანი, ც[--]დელანი დემეტრე.

მე დემეტრეს მ[ი]ს[ჳ][----

(უზის დამტკიცების ნიშნად ორი ჯვარი)

90

დაწერილი ვაჭრობისა და მკვიდრად ნასყიდობისა ქურდიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ესე დაწერილი და ნიშანი ვაჭრობისა და მკვიდრად ⸢ნასყიდობისა⸣ მტკიცე და უქცეველი, ყოულისა მიზეზისაგან უმიზეზო, [დაგი]წერეთ და მოგეცით შენ სეტიელსა ივანეს და შენსა [-----------] შვილთა და მომავალთა ჩვენ ქურდ[იანმან——][1] | გამზადებულმან ვარდან, ჩვენთა შვილთა და მომავალთა, [მას] ჟამსა, ოდეს ჩვენგან ყანაი გქონდა ჯანგარაშს. მერმე ⸢ავიღე⸣ [თქვენ]გან ფასი სრული, რომელსაც შეუჯერდი. ⸢არაი დაგ⸣[რჩა ჩვენი] სასარჩლოი, არ დიდი და არ პატარაი, არაის თანა არაი [——][1]. რაი გინდა უყაუ, გიბედნიეროს ღმერთმან მკვიდრად ⸢სამამულოდ, ყოვლისა⸣ კაცისაგან უცილებლად და უვალალოდ. [ვინცა შეგეცილოს, პირისა და პა]სუხის [გა]მცემი ჩვენ ვართ.

[ამისა გათავებისა თაუსდებად მოგუიჴსენებია სეტისა მთავარ მოწამე კაცთაგან:] შაშან ხრთაგიანი, ჩარგ გოშგოთელიანი, ივანე მობეჩვიანი.

მე გიორგის დამიწერია და მოწამეც ვარ.

(ბოლოში უზის დამტკიცების ჯვარი)

91

დაწერილი ვაჭრობისაი და მკვიდრად ნასყიდისა სირმონ ქოჩორიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ქ ესე დაწერილი და ნიშანი ვაჭრობისაი და მკვიდრად ნასყიდისა დაგიწერეთ და მოგაჴსენეთ შენ სეტიელსა ივანეს და შენსა შვილსა დემეტრეს, მისთა შვილთა და მომავალთა, ჩვენ მოძ[მე]⸢თა⸣ ქოჩორიანთა სირმუნ და ⸢ჩ----⸣, შვილმან ⸢----⸣, ჩემმან მოძმემან გიორგი და მისთა [შვილთა], მტკიცე და უქცეველი, ⸢ყოულისა⸣ მიზეზისაგან უმიზეზოი, მას ჟამსა ოდეს ქვაჩხანსა | სათიბვე მოგყიდეთ, უწინას მე სირმუნ, მერმე გიორგი. ავიღეთ შენგან [ფასი] სრული, რომლითა შეუჯერდით. გიბედნიეროს ღმერთმან, ვითა მკვიდრად [ნასყიდსა] ჭმართებს ჰაგრე, ყოულისა კაცისაგან უცილებლად და უვალალოდ. თუ [ვინმე] შეგეცილოს, პი⸢რი⸣ და პასუხისა ⸢გამც⸣ემი [ჩუენ] ვართ.

ამის გა⸢თა⸣ვე[ბისა] თაუსდებად მომიჴსენებია სეტისა მთავარ მოწამე კაცთაგან: გამრეკელ ვახტაგიანი, მიქაელ ფალიანი.

მე გიორგის დამიწერია და მოწამეცა ვარ.

(ბოლოში უზის დამტკიცების ჯვრები)

---

[1] ერთი სტრიქონი აღარ გაირჩევა

92

დაწერილი გარდაწყუედილობისა (მეორე) ამროლიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო — მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ქ ——— მოგაჴსენე დაწერილი ესე მტკიცე და უქცეველი, ˹ყოუ˺[ლისა მი]ზეზისაგან უმიზეზოი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათჳნ [შე]უცვალებელი, უთუოი და უთუმცროი, შენ სეტიელსა ივანეს და შ˹ენსა˺ [შვ]ილსა დემეტრეს, თქვენთა შვილთა და მომავალთა, მე ამრ[ოლიანმა ებო]დელი, ჩემთა ძმათა და ძიზიხლელთა და მომავალთა ყოველ˹თა, მას˺ ჟამსა, ოდეს ვახდაგიანისეულსა დედულს გერჩოდი. [------ა]ვიღეთ შენგან რაიც გშართებდა, არაი დაგრჩა ჩვენი სასარ[ჩლოი] და სასამდურაოი, არაის თანა არა, არ დიდი და არ პატარაი, არ[აის] თანა არა, თჳნიერ სწორად მოკეთეობისგან მეტი.

ამი[სა გათავებისა] თაუსდებად მომიჴსენებია სეტისა მთავარ მოწამე, კაცთაგან: [------------], ანტონი მოძღვარი, ქარიმან ჭაბიანი, ივანე წრანი[ანი------].

[მე გიორგის] დამიწერია და მოწამეც ვარ.

(ბოლოში უზის დამტკიცების ოთხი ჯვარი)

93

წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა შატმაზ [---]რიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო — მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ქ ესე დაწერილი და ნიშანი წარკვეთილი გარდაწყვედილობისა დაგიწერე და მოგაჴსენე თქვენ სეტიელსა ივანეს და შენსა შვილსა დემეტრეს, თქვენთა შვილთა და მომავალთა, შენთა სახლის შვილთა სახლ სივანთა ივანეს და ლაბოჩარს, შენთა მოძმეთა შალვას, შენთ[ა--------]რიანმან შატმაზ და ჩემან შვილმან ჩორჩანი და საგის[1], ჩემთა მესამართლეთა და ასაბიათა, ერთობ | ყველათა, მტკიცე და უქცეველი, ყოულისა მიზეზისაგან უმიზეზოი, რა[ისა] გინდა ჟამისა შემოსრულობისათვისცა შეუცვალებელი, უთუოი და უთუმცროი, მას ჟამსა, ოდეს ნავარელიანისა ასაბიობახა შიგა სა(ა)უგოდ დავიკოდე. მერმე შე[ვ]ყარეთ მართალნი საჯერონი მოურაუნი. რაიცა გა(ა)ჩინეს,

---

[1] ეს სიტყვა ჩაწერილია სტრიქონს ქვემოთ.

დაუჯერდი და გა⌜რ⌝[დაიჴადე], მოგიღე ბოლოი ამა წარკვეთილითა. აღარა დაგრჩა ჩემი სასარჩლოი და სასამდურაოი და გარდასაჴდელი, არ დიდი, და არ პატარაი, არაის თანა არაი, თვინიერ მოკეთეობისაგან მეტი; ამა წარკვეთილითა გარდაგვიწარკვეთილობია და გარდაგვიწყვედია, მოგვიღია ბოლოი, ⌜დაუჯერ⌝[დით].

[ამისნი მოურავნი] და მოწამენი არიან: იოსელიანი ოზბეგ, დევდარიანი ვაჩე, მაჭავარიანი გიორგი, ინასარიანი ფურთუხუ, გონგალანი ცაცქუ, ცავანიანი გიორგი, გაბუნიანი| გამრეკელი, გატკეჩილიანი ბეშქენ, საჰრანი გიორგი, იველდიანი გვარამ.

მე იველდიანსა დამიწერია და მოწამეცა ვარ ამა წარკვეთილისა.

(ბოლოში უზის დამტკიცების ნიშნად ოთხი ჯვარი)

94

წარკუეთილი გარდაწჳუედილოჲბისა იოსელიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი II იველდიანი.

ქ ესე დაწერილი და ნიშანი წარკვეთილი გარდაწყვედილობისა დაგიწერე და მოგეცით შენ სეტიელსა ივანეს და შენსა შვილსა დემეტრეს, მისთა შვილთა და მომავალთა, მე იოსელიანმან ამსაჯან-ოზბეგ და ჩემთა ძმათა ბეშქენ და არღუნ [და ჩვენთა] შვილთა და მომავალთა, მტკიცე და უქცეველი, ყოულისა მიზეზისა|გან უმიზეზოი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათვის შეუცვალებელი, უთუოი და უთუმცოი, მას ჟამსა, ოდეს თქვენმან ძმამან მიქაელ ლაღობასა შიგა პირზე დამკოდა. მერმე ვიუბენით და მოვეწყვეთ, რაიც გმართებდა დამიურვე და დაუჯერდით მე და ჩემნი ძმანი და შვილი და ჩემის [სახლის] კაცი ყველაი, მოგიღეთ ბოლოი ამა წარკვეთილითა. არავინ გიჴსენოს იგი საქმე დღისითგან წაღმა და დაჯერებულ ვართ.

ამის გათავებისა თაუსდებად მომიჴსენებია მაცხოვარი მულახისა, სეტისა მთავარ მოწამე, კაცთაგან: ჟორჟოლასძე გიორგი, იოსელიანი სანდურ, გოშგოთელიანი ბაგი, ჯაჭვიანი ტაიბულვა, ⌜----⌝ანი ნინაი, ⌜------⌝ ხორსი.

მე გიორგის დამიწერია და მოწამეცა ვარ.

(ბოლოში უზის დამტკიცების ჯვრები)

95

წარკჳეთილი გარდაწყჳედილობისა ივებიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო —მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: ნინია.

ქ ღმრთისა და მაცხოვარი *ნხრსა თაჳსდებობითა დაგიწერე და მოგეცი დაწერ(ილი) ესე წარკვეთილი გარდაწყვედილობისა მე ივებიანმან ამსაჯან, ჩემმან შვილმან და⌜---⌝ლ და სარდან, ჩვენთა შვილთა და მომავალთა, შენ სეტიელს [ივანეს][1], შენსა შვილსა დემეტრეს, შენთა შვილთა და | მომავალთა ყველათა, მას ჟამსა, ოდის შენი ცხენი ლეგვრიანსა [—][2] მე შეუნახე, შენ წამოასხი. (ა)მა მიზეზითა შენი დედა-წული მე შევიპყარ. მერმე შევყარეთ მართალნი ფიცებულნი მოჳრაჳნი. იმათა ჩვენი საქმე ერთმან ერთსა შეუდგინეს, არა დაგრჩა [ჩვენი]|სასარჩლო და სასანდჳრო, არ დიდი, არ ცოტაი, არას თანა რა, თვინიერ მოკეთობისა(გან) მეტი.

ამის გათავებისა თაჳსდებად პირველ ღმერთი, კაცთაგან: [-------------] ივებანი, ფ[----]⌜---⌝ნა⌜-⌝რანი, ⌜------გუარა]მ ივედიანი, [ცვედი]ლანი დავით.

მე ნინიასა დამიწერია, მოწამეცა ვარ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად სამი ჯვარი)

96

წარკჳეთილი გარდაწყჳედილობისა მაჭავარიანისა და ივანე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: ფურთუხ.

ქ —— მაცხოურისა მულახისა თაჳსდებობითა და შჳამდგომელობითა, და სეტისა მთავარ მოწამისა თავსდებობითა და შუამდგომელობითა, დაგიწერეთ და მოგეცით დაწერილი ესე წარკჳეთილი გარდაწყჳედილობისა, მტკიცე და უქცეველი, დრო დაუდებელი, მიზეზ შემოჳღებელი და რასა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათვის შეუც[ვ]ალებელი წარ[კუე]თილი გარდაწყჳედილობისა, ჩჳენ მაჭავა[რი]ანთა ჩხეტმა, გურგი და სამსონ ---[---]ნისა მესისხლეთა ყჳელათა, ძმათა, სამა[----]-ლოთა, სიძეთა, სახლიშვილთა ყუელათა, მოგიღეთ ბოლო ამა წარკჳეთილ[ით]ა. არა დარჩა სასამდურაო, არა დიდი და არა ცოტაი არასა თანა, მოკეთეობისაგან მეტი, ამენ, |სეტიელსა ივანესა, შენსა შვილსა დემეტრესა, შენსა სახლიშვილთა სავიანთა და ასაბიათა ყჳელათა.

ამისნი მოჳრავნი და მოწამენი არიან: ⌜---------⌝ბექა⌜იური⌝, | კასატიანნი ივანე და პატაი, გიორგი, ვაჩე, აყარიანი ივანე და სხჳანი მოჳრავნი.

მე ფურთუხსა დამიწერია და საქმითა გავათავებ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად 11 ჯვარი)

---

[1] დედანში სახელი წაშლილია.
[2] დედანში წაშლილია ერთი სიტყვა.

b

იმავე ხელით, 460 გვერდის განის არშიაზე

ქ ესე ნიშანი შენ სეტიელისათვის ამის ნიშნად მოგჳცემ[ია] მე მაჭავარიანსა ჩ[ხე]ტსა რუმე[--]-ა უდშელსა [---]ნა და გინდა

(ბოლო არაა)

c

იმავე ხელით, 459 გვერდის არშიაზე

-- ნათელდასა მოსამართლემა გიყოს პირი მე ჩხეტი ვიყო შენ სეტიელისა.

97

დაწერილი გარდაწყუედილობისა აბუგიანისა და იაკობ სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე III უხოჯელიანი.

ქ ——— მაცხოვრისა ლატარისა თაუსდებობითა და შუამდგომელობითა, მთავარ მოწამისა სეტისა და მთავარ მოწამისა პუყულდაშისა თაუსდებობითა და შუამდგომელობითა, დაგიწერეთ და მოგეცით დაწერილი ესე, მტკიცე და უქცეველი, დროი დაუდებელი, მიზეზ შემოუღებელი, ყოულისა მიზეზისაგან | უმიზეზო, რასა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათვის უთჳო და უთუმცო, მე აბუგიანმან ივანე და ჩემთა შვილთა დუდიაი და გიგლა და ბეჟან და ჩემან ძმის წულმან დუდილ, შენ დეკანოზსა იაკობს სეტიელსა, მას ჟამსა, ოდეს შენისა და ლეგვერიანისა წაკიდებასა ზედა ჩემი დაი ეთერი უპატიოჲ გყავდა. მერმე შეუყარეთ მართალნი და საჯერონი მოურავნი. რაიცა გაგვი---

(ბოლო აღარ შენახულა)

98

დაწერილი პირობისა ჯუმუთიანსა და იაკობ სეტიელს შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე III უხოჯელიანი.

ქ ——— მთავარმოწამისა სეტისა თაუსდებობითა და შუამდგომელობითა დავწერეთ და დავდევით ერთმანერთისა ნდომითა დამოწმებითა მე სეტიელმან იაკობ და შენ ჯუმუთიანმან, ჩემმან მამისა ნაცვალმან, მას ჟამსა, ოდეს ჩემი დედაი ცოლად | შეირთე, ამა პირსა ზედა: რაიც აქა არ ვიჭმარო, ჭიდისა იქით, არაი გთხო(ო): თუ ესე ცოლი ჩემი ჩემსა წავიყვანო, მაშინდელსა მაშინ გაქდადეგისა (?) უიმისოდ არაოდეს არაი გთხო(ო), არც მე, არცა ჩემმან შვილმან.

ესე მე დემეტრეს დამიწერია, მოწამეცა ვარ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად სამი ჯვარი)

99

დაწერილი მოწყობისა და საქმისა ბოლო-მოღებისა ჯაფარაისძისა და იაკობ სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე III უხოჯელ იანი.

ქ —— სეტისა მთავარ მოწამისა თაუსდებობითა და შუამდგომელობითა დაგიწერე და მოგაჴსენე მე ჯამნარ ჯაფარაისძემან თქვენ სეტიელსა იაკობს და შენსა ძმასა მიქაელს მტკიცე და უქცეველი, ყოვ|ულისა მიზეზისაგან უმიზეზოჲ, მას ჟამსა, ოდეს ლაღობასა შინა მჴარი მატკიუნე. მერმე გვაუბნეს მართალთა კაცთა, მოგვაწყვეს. რომელ გაგვიჩინეს— გარდაიჴადე. არაჲ დაგრჩა ჩემი სასარჩლო, არ დიდი, არც პატარაჲ, არაის თანა არა, მოგიღე ბოლო.

ამისა გათავებისა თაუსდებად მომიცემია ღმერთი და მთავარ მოწამე სეტისა, კაცთაგან: გოშგოთელიანი ჩარგ, ჰედელიანი დავით, ხრთეგიანი არჯავან.

მე დემეტრეს დამიწერია, მოწამეც ვარ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად სამი ჯვარი)

100

წარკუეთილი გარდაწყუედილობისა ხრთაგიანისა და იაკობ სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: ნინია.

ქ —— მთავარ მოწამისა სეტისა, მაცხოვრისა სკარეშისა თავსდებობითა ⟨და⟩ შუამდგომ[ლობითა, და]⸢გიწერე⸣ და მოგაჴსენე წარკვეთილი ესე | გარდაწყვედილობისა მე ხრთაგიანმან არჯევან, ჩემმან შვილმან ივანე, ფარცმან, ჩარგას, ჩვენთა შვილთა და მომავალთა, ყველამან, შენ სეტიელსა იაკობს, მიქაელს, თქვენ[თა] ⸢შვილ⸣თა და] | მომავალთა ყველათა, მტკიცე და უქცეველი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათვის შეუცვალებელი, უთუო და უთჳმცროჲ, მას ჟამსა, ოდეს შენითა მიზეზითა გაშნ⸢ას⸣ მესისხლენი მოვიდნეს ჩემისა სახლ დასაწველად მო[--]⸢---⸣ ჩემი ცოლი უპატიოდ და დაიჭირეს, სანახშიროჲ | გარდამაჴდევინეს,—იმასა გიჩიოდი. მერმე შევყარეთ ფიცებულნი. იმათ ესე გვიპრიანეს: თქვენი მზითევ[ი მე] შემარჩინეს, ოთხასისა თეთრისა სასაქონლოჲ კულ[ავ] გარდაიჴადეთ. დაჯერებული ვარ, მოგიღე ბოლო ამა წარ[კუეთი]ლითა. არა დაგრჩა ჩემი სასარჩლი და სასანდჳროჲ, [არ დიდისა], არ ცოტაისათჳს, თვინიერ მოკეთობისაგან მეტი.

⟨ამისა გათავებისა თავსმდები⟩ პირველ ღმერთი დაუსაბამო, კაცთაგან: ჯაფარიძე პირნათ, გოშქთელიანი ჩარგ, ცვედილანი დავით, მოტოლანი ივანე.

მე [ნინია]სა დამიწერია და მოწამეცა ვარ.

(ბოლოში უზის დამტკიცების ნიშნად ოთხი ჯვარი)

101

დაწერილი ერთსახლობისა და გაუყრელობისა კილამუშელის და მიქაელ სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე III უხოჯელიანი.

ქ. —— მთავარ მოწამისა სეტისა და სამებისა სკარეშისა თაუსდებობითა და შუამდგომელობითა დაგიწერე და მოგაჴსენეთ დაწერილი ესე ერთ სახლობისა და გაუყრელობისა, ამენ,. და უკუნისამდე მტკიცე და უქცეველი, ყოულისა მიზეზისაგან უმიზეზოი, რაისა გინდა ჟამისა შემოსრულობისათვის შეუცვალებელი, უთუო და უთუმცოი, ჩვენ კილამუშელთა რაფაელ და ჩემმან შვილმან ქერაბინმან, ჩემთა შვილთა მომავალთა ყველათა, თქვენ სეტიელსთა მიქაელს და შენთა ძმის წუ|ლთა დუდას და გიოს და თქვენთა დედათა დედაჩის და მარმატას, თქვენთა შვილთა და მომავალთა ყველათა, მას ჟამსა, ოდეს მოგვინდა ერთმან ერთისა ნდომითა და ნებითა, ამას პირსა ზედა: ვითარცა ტანი ძმანი მერმე ვიყვენით, აგრე გაგვიერთებია ჩვენი საქმე, კარგი და ჰავი, სამტერო და სამოყურო, ყველაი. რაგვარაც ეგრე გაერთებულსა და ტანთა ძმათა მართებს, აგრე შენსა საქმესა ვიჰიროდე შენიანად და უშენოდ; ხვაშიათი არა გაგიმჟღაუნო; ჰორი არ დავიჯერო; რაიც პირდაპირ | არ გითხრა, თქვენად უკითხავად მტერობა არა ვქნა. თუ ესე ჩემითა სიმრუდითა გაგიტეხო და არ გაგითაო, ორისა ათასისა თეთრისა ნაძლევი სიტყვა უთქუმელად მე მოგცე.

ამისა გათავებისა თაუსდებად მომიცემია პირველ ღმერთი და ესე ზემოწერილნი | წმიდანი, ,კაცთაგან: ჯაფარაიძენი ჩარგას და პირნათელ, გოშგოთელიანი ჯამნარ და მელომე ცოცმან, იველდიანი დუდილ, ჯუმუანი ბეშქენ.

მე დემეტრეს დამიწერია, მოწმეც ვარ.

სარგებელი არაი დაგიმალო, არც დიდი და არც პატარაი.

(უზის დამტკიცების ნიშნად სამი ჯვარი)

102

დაწერილი გარდაწყუედილობისა (მესამე)
ვაჟილა ვახდანგიანისა და მიქაელ სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი (IV).

—— სეტისა მთავარ მოწ(ამ)ისა თავსდებობითა და შუამდგომელობითა დაგიწერეთ და მოგეცით დაწერილი ესე მტკიცე და უქცეველი, ყოვლისა მიზეზისაგან და უმიზეზოისა უთ⟨უ⟩ოი და უთუმცროი, მე ვახდაგიანმან ვაჟილა და ჩემმან შვილმან მამისთვალი და ვარდან, შენ სეტიელსა მიქელს დ⟨ა⟩ არჯევანს და ⟨დე⟩მეტრე და გიორგის, მას ჟამსა, ოდეს სკამის ნაკურეოსა გერჩოდი. არა დაგრჩა ჩუენი სასარჩლო, | არ მზითევი, არ გარდანაჴშავი, არცა ერთი ქრთილისა პორი და არცა ერთი სმა წყალი, არა დაგრჩა ჩვენი სასარჩლო და სასანდ|ეროი.

ვინცა ესე წიგნი გაგიტეხოს, იუდას მონაწილე იყოს სული მისი.

ამისნი მოწრაუნი: ივანე ჯაფარაძე, მაცხოვრისა დეკანოზი იოვანე, მიქელ ქაცხელიანი, კვანჭი გოშქთელიანი, ივანე ჭედელიანი, ფარცმან ხრთაგიანი, პატარ ხრთაგიანი.

მე გიორგის დამიწერია და მოწა(მე)ცა ვარ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად სამი ჯვარი)

103

დაწერილი გარდაწყუედილობისა და მოწყობისა (მეოთხე)
ვაჟილა ვახდანგიანისა და მიქაელ სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გორსი დავიანი.

ქ —— სეტისა მთავარ მოწმისა თაუსდებობითა და შუვამდგომელობითა დაგიწერეთ და მოგეცით დაწერილი ესე გარდაწყვედილობისა და ბოლომოლებულობისა და მოწყობისა მტკიცე და უქცეველი, დროი დაუდებელი, მიზეზ შემოულებელი, მე ვა⟨ხ⟩დაგიანმან ვაჟილა და ჩემმან შვილმან მამისთვალი და ვარდან, და ჩემთა შჳილთა და მომავალთა ყოველთა, შენ სეტიელსა არჯევანს | და მიქელს და დემეტრეს და გიორგის, მას ჟამსა, ოდეს ჩემისა ძმისა სიკუდილი დაგწამეთ. მერმე ფიცით და ნე-

ბითა დაგვაჯ|ერეთ. არა დაგრჩა ჩვენი სასარჩლო და სასანდჳროი, არ დიდი, არა პატარაი, თჳნიერ მოკეთობისაგან მეტი.

ამის გათავებისა ⟨თაუსდებად⟩ მოგუიხსენებია ზემოწერილნი ⟨წმიდანი⟩, კაცთაგან: პატრონილ ჯაფარიძე, პატარაი ხრთაგიანი, ივანე ხრთაგიანი, იგდარა ივალიანი, გიორგი ხერგიანი, იგია ჭედელანი.

მე გორსი დავიან⟨ს⟩ დამიწერია და მოწმეც ვარ.

(უზის დამტკიცების ნიშნად სამი ჯვარი)

104

დაჭერილი გერშის დაურვებისა საგილა უხოჯელიანის და დემეტრე სეტიელის სახლთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი V ქშქერიანი მოძღვარი.

ქ ესე დაწერილი და ნიშანი მტკიცე და უქცეველი დაგიწერეთ მე საგილა უხოჯელანმან და ჩემან შვილმან შენ დემეტრეს სეტიელსა და შენსა შვილსა, მას ჟამსა, ოდეს დავიკოდე თქვენსა ასაბიობასა შიგა. დამიურვე გერში, რომელითა შეგჯერდი. არა დამრჩომია შენსა საქმე სასარჩლოი, სასამდჳროი, არ დიდი, არ პატარაი.

ამის გათავებისა თავსდებად მო|--

(ბოლო დაკარგულია)

VII გ

კერძო აქტები

ა. სეტის ჯევიდან (105—110).
ბ. ლაჰილის ჯევიდან (111).
გ. ლატალის ჯევიდან (112).
დ. ქურაშის სოფლიდან (113).

110

დაწერილი
გოშგოთელიანსა და სავიანთა შორის

დრო: მე-15 საუკუნის მეორე მეოთხედი.
მდივან-მწიგნობარი: მახარობელ უხოჯელიანი.

წმიდის გიორგის თავსდობობით და მოწმობით დაგიწერე მე სოლთან გოშგოთელიანმან თქუენ სავიანთა ოდეს პირნათელი ხარი გამოგართჳ მაშინ. ახლა გაგიმაგრე და დაგიმკჳდრე.

და ამის მოწამენი: ქელდიშ ჭედელიანი, გიორგი მუტჳლიანი, აბუინ ლუგჳრიანი, შერგილა სავიანი,

მახარობელს უხოჯელიანსა დამიწერია და მოწამეც ვარ.

გ. კერძო აქტი ლატალის ჴევიდან

112

დაწერილი ნასყიდობისაი ცოტნე გელანისა

დრო: მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: გიორგი V შქშერიანი მოძღვარი.

ქ : ესე დაწერილი და ნიშანი ნასყიდობისაი ⌈მ------------------⌉ დაგიწერე და მოგეცით მე გ ე ლ⌈ა⌉ნ მ ა ნ ც ო ტ ნ ე და ჩემთა შვილთა ----- და მოსათი და ჩუენთა შვილთა და მომავალთა [------------------------------------] შენსა ------- გ ე რ ა ბ შ ე ლ ს ა და [----------------------] შველს [-------------------------------------მკუი]დ[რა]⌈დ⌉ და სამამულოთ ჯელ მოჯსენით. გიბედნიეროს [ღმერთმან. გინდა] გაყიდე, გინდა გასცვალე, გინდა გაამზითვე [---------------------]სა ადამიანისა კაცისაგან. ვინც შემოგეცილოს პირი და პას[უხისა] გამცემი წინმდეგი მე ც ო ტ ნ ე ---- ავიღეთ ფასი სურული, რომელსა[ცა] შეგჯერდი. არა დამრჩომია შენსა იმისი ფასი. შენსა [---------------] დაუჯერდით ფასსა.

ამისა გათავებისა თაუსდებადა მომიცემია მთავარანგე[ლოზი] მ ე ზ ე რ ი ს ა კაცთაგან: დ ა ვ ი თ ა გ ბ ე ა ნ ი, თ ვ ა ლ ი ა ი გ ე ლ ა ნ ი, ------- ქ ა ლ დ ა ნ ი.

მე შ ქ ე რ ი ა ნ ს ა გ ი ო რ გ ი ს ა დამიწერია.

დ. კერძო აქტი სოფელ ქურაშიდან

113

ᲓᲐᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲜᲐᲡᲧᲘᲓᲝᲑᲘᲡᲐ

დრო: მე-14—15 საუკ.

---|რად მივეც ჩემისა ⌜--⌝[-----]⌜--⌝[---------------]ისა ნაფეც-
ხუროდ (?) მომი⌜-⌝[------] თქუენგან ფასიც ამიღია ⌜ს⌝[---]რჩომი სრჳლი
დასა-------|
[---------მკჳიდრა]⌜დ⌝ სამამჳლოდ
[------------- ვინ]ც შემოგეცილოს
[----------------] არის სული და ჴორ-
[ცი მისი ----------] ნორა(?) ორსავე
[---- -----------] მოურავნი და მო[წამ]
[ენი -------------ფ]ხ ო ტ რ ე ლ ი ს ა კაცთაგა-
[ნ----------------] ჩ ო ფ ა ნ დ̊ა დის-
[------- მე ------ დ]ამიწერია, მოწამეც
[ვარ

VIII

ფრაგმენტები

(114—118)

114

ფრაგმენტი
(სეტის კევიდან)

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო.
მდივან-მწიგნობარი: ანტონი.

---]თავსდებად მთავარ მოწამე სეტისა და ერთობი[ლი ჴევი].
მე ⌜ანტონის დამიწერია და მოწამეც ვარ⌝.

115

ფრაგმენტი
(სეტის კევიდან)

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: იულდანი.

---მო]მიცია მთავარ მოწამე სეტისა, [კაცთაგან]: პატრონი ჩემი არ-ღ̃ონ იოსელიანი.
მე იულდანსა დამიწერია, მოწამეც ვარ ამა დაწერილისა.

(უზის დამტკიცების ნიშნად ოთხი ჯვარი)

116

ფრაგმენტი
(სეტის კევიდან)

დრო: მე-14 საუკუნის ბოლო—მე-15 საუკუნის დასაწყისი.
მდივან-მწიგნობარი: დემეტრე III უხოჯელიანი.

---ამისნი მოურავნი და მოწამენი არიან: იოსელიანი არღუნ, ხ[----]იანი სარგის, ნავარელიანი ივანე, მურგველიანი გიორგი, ⌜ხ⌝ედელიანი დავით, გოშგოთელიანი [---]გი, ⌜ა⌝რთეგიანი იგდარ.
მე დემეტრეს დამიწერია მოწამ⌜ეცა ვარ⌝.

(უზის დამტკიცების ნიშნად ექვსი ჯვარი)

117

ფრაგმენტი

დრო:-მე 14—15 საუკ.
მდივან-მწიგნობარი: ალმართი მუშრიდიანი.

--- | ქ ურაოი, არ დიდი, არ პატარაი, არაისა თანა არაი, მოკეთეობისაგან კიდეში. ალა(რ)ც არას გერჩოდეთ.

ამის გათავებისა თაუსდებად მოგვიჴსენებია—პირველ ღ̃თი დაუსაბამოი, მაცხოვარი მ-რ-ვამერისა. ამისნი მოურაუნი და მოწამენი არიან: ხურსი ⌈კე⌉ხონიანი, აჯულა კონტერიანი, დათვაი, გ̃ი გელოვანი, ადაი დათოლიანი, დაულა, ივანე ჩარგსანი, დ---- მიქაელ გაკელანი, ივანე დ----ლიანი.

მე მოშრიდიანსა ალმართსა დამიწერია და მოწამეცა ვარ.

(ბოლოში დამტკიცების ნიშნად უზის 11 ჯვარი)

118

ფრაგმენტი

(კალის კევიდან)

დრო: მე-14—15 საუკ.
მდივან-მწიგნობარი: გაკეჩანი.

----კაცთაგან: დავით რ[---]ანელი.
მე ხუც⟨ესსა⟩ გაჴეჩანსა დამიწ⟨ერია⟩.

IX

გვიანი დროის სვანური აქტები

(119—123)

122

ღო შეგვწყლე, შეგუბრლე! დავიწერეთ წიგნ ესე წჲ გიორგის სეტისა თავსდობლობითა, შუამდგომლობითა, ლეხეთგს ქართნლს შუა. წჲ გიორგის აშენდა, არავის ახსს; არაცა მიწას აქუს, თუ ანზაური ვინი გასცლდს, თუ გლხს ულალატოს,—სახლი დააწუს, კაცი დაჴუცუს, საქონელი შეჭამოს ყველმნ სეტელმან ერთობილმან, ლეხთგის ქართნილს შუა ერთობ მიეტანოს, იგი მის სახლი დააწუს. ვინ ჩხუბ ქნას კახჲრას ფშყურს შუა, სახლი დააწუს მისი. ვინმე უბედორი კაცი გამოჩინდეს, ქლაბან მიიღოს, ერთი ულელი ხარი შეჭამოს სეტელმან. თუ ვინმე უბდორი კაცი გამოჩნდეს, ყნასა იპორს იპარავოდეს, იმას კაცი შესტრეს, სისხლი არავინ; და რნ ტუვს ფას მეტნოს, ბაჟჲ ერთი ცხუარი წჲ გირგის არის.

123

ქ ესე წიგინი დაგუწერჲა ჩნ ხერგიანებმნ. წჲ გიურგი შნ აზანაური ყლსა გვრვის გლხი კცს მაზე გაწყნეთ მას მწერლეს. |ხერგიანის გუარის კცი აზანვრი კცი თუ შემაკუდეს, სისხლ ყიმან გარდხადეს. თუ ხერგიანები იმას შევაკვდეთ, ყი ისი გლხმან კცმნ. თუ ვინმენ მეგკლეს, თუ სისხლი ვინამე გულირსოს, ორი ქ|უაბის ხერაგანების იყოს, სხჲ მკვდარის. თუ ვინმე მჳკლეთ კამალზე, თითუ ქვაბის ნაწევარი სახარჯუთ ერთ ხარის თუ ვინმე დაუბლდეს შევანვთ. ენე ნიგუსრინი, გალატაზა რატიანი, ხულახი ზურებინ.

მის მეწელი ზურაბჲ იყო შარალანი.

|თუ ხერეგან კაცი ვინმე უბედური გამოჩნდეს, ესე წიგნი შეგვიშალოს, მისი სხლი დაწოს ყლმნ სეტელმნ, საქუნელ შეჭამოს ხერეგანებმნ.

124

სიგელი კონსტანტინე [მეფ]ისა გოშქოთელიანისათვის დაწერილი, ხორხომელისძის ნასისხლად გოძების გამო

დრო: მე-13 საუკუნის ბოლო—მე-14 საუკუნის დასაწყისი.

[ქ . ჩუენ მეფეთ მეფ]ესა კოსტანტინეს გუიბოძებია თქუენთუის გოშქოთელია[ნისა -----თუის თქუ]ენივე ნაქონები ხორხომელისძე. ჰაგრევე ნასის[ხლად გქონდეს, ვითა პი]რველ გქონდაყე.

დამტკიცება—ხელრთვა:

ქ . დამინიშნავს.

125

დაწერილი შეწირულობისა სეტის ეკლესიისადა ერისთავთ-ერისთავ მანდატურთ-უხუცეს ხაჟიგ დადიანისა

დრო: მე-14 საუკუნე.

ქ გკადრეთ და მოგახსენეთ თქუენ მთავარმოწამესა სეტიისასა მე ერისთავთ ერისთავმან და მანდატურთ უხუცესმან დადიანმან ხაჟიგ, მას ჟამსა, ოდეს ჩვენისა გამარჯვებისათუის შემოგწირეთ და მოგახსენეთ წოუშხევს ოთხისა გლეხისა ბეგარი ცვილი. გლეხნი ესენი არიან: დაგვინაი ძიძია, შამიგია [-----]ნაი, შამიგია ჭერუხინა და დავითელა გვაგვინია. ესე ჩემისა გამარჯვებისათუის შემომიწირავს.

126

დაწერილი შეწირულობისა ქურაშის ეკლესიისადა ერისთავთ-ერისთავ მანდატურთ-უხუცეს ხაჟიგ დადიანისა

დრო: მე-14 საუკუნე.

[ქ გკადრეთ და მოგაჴსენეთ ერისთავთა ერისთავმან და] პატრონისა მე მანდატურთ უხუცესმან დადიანმან [ხ ა ჟ ი გ ---------------------------- -----]--ჩუენისა გამარჯვებისათჳს ქ უ რ ა შ ი ს [------------------------ ----- მკჳდრად] და სამამულოდ ყოვლისა კაცისაგან უ⌈ც⌉[ილებლად].

დამტკიცება—ხელრთვა:

ქ მე ხ ა ჟ ი გ ს შემომიწირა(ვ)ს ჩემისა გამარჯვების[ათჳს]

ნაწილი მეორე

მატიანე სუანეთისა კრებისაჲ

მე-13 საუკუნის მეორე ნახევრისა

მატიანე
სუანეთისა კრებისაჲ

ესე არს ყოვლად წმიდაჲ და უბიწოჲ კრებაჲ, რომელ დასხნეს და განაწესნეს წ˜თა მოციქულთა ბრძანებითა ქ˜სითა ჰრომს და იერუსალიმს და ყოველთა მონასტერთა და ქალაქთა და სოფელთა და ეკლესიათა.

დაიწერა წმიდაჲ ესე მატიანე სალოცველად ყოველთა სუანეთისა კრებისა შემომწირველთა და შემოვედრებულთათჳს.

1

ვინცა **ლალავერს** ამა კრებასა მოეგება და სული შეჰვედრა, ყ˜თა შ˜ნ ღ˜ნ.

1 — მუხულუხაჲ ფალგოზისძისა—
— ფალგოზისა—
— ქორქოლაჲსა—
— მუსავიჲსა—
— ყჳნბარაჲსა—
— თეანილაჲსა—
2 — გ˜ი გურისიანისა—
— ნათელისა—
3 — გიცარაჲსა (—)
(—)გიცარიანისა—
— ოგაგისა—
— ყვიცინელაჲსა—
4 — გიორგი გეგიდანისა—
— ნალველაჲსა—
5 — კჳრიკე ბოხია[ნისა—]
— მეუღლესა მისსა—
6 — თათე ყვიცინელიანისა—
— შვილისა მისისა ი˜ნესა
7 — ფურთუხ ყვიცინელიანისა—
— შვილისა მისისა თათარისა—
8 — გამრეკელ ფოხელიანისა—
— ილარიანისასა—
9 — ინაჲ ყჳცინელიანისა—
10 — გ˜ი ქალდიანისა—
11 — ინაჲსა ჰირეკიანისა—
— გვანცაჲსა—
12 — დაგჳნაჲს რუბა[გ][იანისა—]
— მეუღლესა მისა ნუნაჲს—
13 — ქუელი ფოხელიანისა—
14 — სალირ ჰირეკიანისა—
— მეუღლესა მისა ღუდაჲსა—
15 — ხალინა გურსაფხესა—|*

---

* სრულდება პირველი კეფი (recto).

III

|* ვინცა **ლახამლს** ამა კრებასა მოეგება და ს҃ლი. შეჰვედრა ყ҃თა შ҃ნ ღ҃ნ.

1 — ხუცისა ქელბაგიანისა—
— ცულდაჲსა—
— მ҃რმისა—
— შარტანისა—
2 — ი҃ნე პეტრიანისა—
3 — მიქ҃ლ ცხჳმიანისა—
— მ҃რმისა—
— ვარდან[ისა—]
— ქენაჲსა—
— რუნბისა—
— ილარიონისა—
— ჯგვაბაჲსა—
— მეუღლესა მისა ნ҃თელის—
— შვილისა მათისა გ҃ის—
— მეუღლესა მისა თათესა—
4 — ჯავახი ცხვიმიანისა—
— ქონქისა—
5 — ნათაჲ გობეჩიანისა—
6 — გ҃ი ცხუიმიანისა—
7 — დუდაჲ რკინისსა—
8 — ბუნდე ცხუმიანისა—
— უჯგუშისა—
— ჯიჯისა—
— თვალშავისა—
— ჯობაჲსა—
— ი҃ნესა—
— ასიბერისა—
— ოდიშელისა—
— ინაჲსა—
— ნათაჲსა—
— ძისა მათი[სა —]
— ინდოჲსა—
9 — შამან ცხ[ჳმიანისა—]
— მეუღლესა მისსა მართასა
10 — ნუნაჲ შ[- - - -]
— ხადუგაჲსა—
11 — ინდოჲ ცხ[ჳმიანისა —]
— ფეთქუნისა—
— კამოლესი [—]
— გეგნაჲსა
12 — მიქ҃ლ ბობჩიანისა—
— მეუღლესა [- - - -]
— ი҃ნესა—
13 — ხუცისა კოსტანტინესა—
— [- - - -]
— ბაჲაჲსა—
— თათესა
14 — გ҃ი უზერემიანი[სა—]
— მეუღლესა მისა—
— საღირისა —
— კჳაფელაჲსა—
— ხუბუნელაჲსა—
15 — ორთა ეკრანტისთა თითო თხაჲ მოგუგჳარე[ს—]
16 — რუნბი გვაწიანისა —
— მეუღლესა მისსა [—]
17 — მიქაელ ცხუმიანისა —
— კიჯო
და მეუღლე[სა—]
18 — გ҃ი ცხჳმიანისა —
— თოულაჲსა—
19 — ინაჲ პეტრიანისა—
20 — დუდაჲ ქელბაგიანის[ა—]
21 — დუდაჲ ქარჩიანისა—
— ნაუროზისა—
22 — სარგის ცხვიმიანისა—
23 — ინაჲ ცხვიმიანისა—
24 — ჯიჯი ცხვიმიანისა—
— მეუღლესა მისა ლელასა [—]
— მარინესა—
— დუდაჲსა
— მიქ҃ლისა—
მეუღლესა მისა [—]
— ბახსანელასა —
25 — ცხაგა ფალგარიანისა—
— რუსუდანისა

* იწყება გრაგნილის მესამე კეფი (recto).

30 — ბურკუსშვილსა სარგისს—
— ფერსაჲსა—
— ინაჲსა—
— ნათადასა—
— დამაჲსა—
31 — ი̃ნჴ რატიანისა
და მეუღლესა მისა —
32 — გ̃ი სტეფანიანისა—
— მეუღლესა მისა მამქანს—
33 — გუბოლაჲ ბალდარიანისა—
— გიდრლიანისა—
34 — ივანე მსავიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათლის—
35 — ი̃ე ბურღუჩიანისა—
— მეუღლესა მისა ნუნაჲს—
36 — ი̃ნე ბალდარიანისა—
37 — რატი რატიანისა—
— ხვიკისა—
38 — ფიქვი უბილიანისა—
— მეუღლესა მისა სუკვაჲსა—
— გოლინასა—
— ნუნაჲსა—
39 — ნათელისა ჭუშილიანისა—
40 — მამქან ვითარიანისა—
41 — გუანგვა ქურდიანისა—
— მეუღლესა მისა სუკაჲსა—
42 — ნახუმიანისა მიქ̃ლს—
43 — გვიდა აფაქიანისა—
— მეუღლესა მისა ხალინას—
44 — მ̃რმ გოგორელიფხესა—
45 — ბოცო ქურდიანისა—
46 — ჩხაგუ ვითარიანისა—
47 — აგურაგ ვითარიანისა—
— გვანცაჲსა—
— გუჯეჭისა —
და მეუღლესა მისა სუკვაჲს—
48 — მამქან ათარიანისა—
49 — მარინე ნიპარტიანისა—
— დუდაჲმატსა—
— ფსიმივასა—
50 — ი̃ნე ქარჩიანისა—
— მეუღლესა ნათაჲსა—
51 — ეგნატი სტეფანიანისა—
— შვილსა მისისა მახარებლისა—
52 — გ̃ი ზაგარელისა—
— მეუღლესა მისა დუდაჲსა—
53 — ეგნატი სტეფანიანისა—
— მეუღლესა მისა დუდაჲსა—
54 — გ̃ი კიკედიანისა—
— საღირელას
და მეუღლ̃სა მისა
55 — ვეშაგ ლოლელიანისა
56 — ბენდიანი რატიანისა—
— ძმისა ვარდანისა—
— ი̃ნესა
და მეუღლსა მისა |*

* აქ სრულდება გრაგნილის მე-4 კეფის recto, რომლის შემდეგ ჩატანებულია „კეფთაშუალედი".

V

|*[ვინცა] **მაჲს** ამა კრებასა მოეგება და ს˝ლ შეჰვედრა ყ˝ლთა შ˝ე ღ˝ნ.

1 — მიქ˝ლ ჯაჩილიანისა
— დედისა მისისა ცხორებაჲსა—
— თჳთ მიქელსსა —
2 — ი˝ნე ათარიანისა —
— მეუღლესა მისა—
— მათისა შვილისა გ˝ის—
— ძმისა მისისა ი˝ნეს—
— მეუღლესა მისა მ˝რმს—
— ძისა მათისა მიქ˝ლისა—
— ვანელისა—
— ი˝ნესა—
3 — დუდაჲ მარცხიანისა—
4 — მიქ˝ლ რატიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათ˝ლისა
— ვარდანისა—
— რატის—
— მეუღლესა მისა—
5 — ეთერი ნანკვეხელიანისა—
6 — ი˝ნე ხუცისა--
— მეუღლესა მისა—
7 — გ˝ი ათარიანისა—
— მეუღლესა მისსა—
8 — ვახდაგ რატიანისა—
— ბადაჲსა—
— მიქ˝ლისა
— გ˝ბრლისა —
— მეუღლესა მისა—
— გ˝ისა—
— იადონაჲსა —
— მეუღლსა მისა—
— ცხ˝რბჲსა—
9 — ი˝ნე ათარიანისა—
— ცერნაკისა—
— მეუღლესა მისა—
— ი˝ნე
ცერნაკისა —
— მეუღლესა მისა—

10 — მიქ˝ლ რატიანისა—
— მეუღლესა მისა—
— გ˝ის
და მეუღლესა მისა—
— ი˝ნესა—
— ვახტაგისა—
11 — გ˝ი ჯაჩილიანისა—
— მეუღლესა მისა—
12 — ი˝ნე ჯაჩილიანისა—
— მეუღლესა მისა—
— გ˝ისა—
— წიფისა—
— მთვრაჲსა—
— შვილსა მისისა შიუნაჲს
13 — გ˝ი რატიანისა—
14 — ბერეჟი უბილიანისა—
15 — აბილა ათარიანისა—
16 — მიქაელ კინიანისა—
17 — მიქ˝ლ გოლბიანისა—
18 — აგუნაჲ ათარიანისა—
19 — გრგ˝ლ გეგოდანისა—
— ზაზისა—
20 — გ˝ი პოლოხონიანის
— მეუღლესა მისა—
21 — დუდაჲ აფაქიანისა—
— მრ˝მისა—
22 — გ˝ი ჩოქოვანისა—
— დედისა მისისა—
23 — ვანელი აშხიანისა—
24 — მ˝რმ წიქარიანისა—
25 — ხუცისა საბიანისა—
26 — ნათაჲ ათარიანისა—
— ზაზისა —
27 — ნათაჲ უბილიანისა—
— მრმისა—
28 — მ˝რმ რუბაგიანისა—
29 — მ˝რმ გაქანიანისა—

* იწყება მე-5 კეფი (recto).

69 — ბახსარ ათარიანისა
გამზრდელისა მარგალიტაჲსა —
— რკინისა
და მეუღლესა მისა —
— გ´ისა
და მეუღლესა —
— ნიკოლოზისა
და მეუღლესა მისა
— შვილისა მათისა
70 — მიქ´ლ ლოღელიანისა
და მეუღლესა მისა —
71 — ინაჲ ათარიანისა —
— დედისა მისისა ბადაჲსა —
72 — გ´ი ლოღელიანისა
და მეუღლესა მისა —
73 — ინაჲ ლოღელიანისა —
— ფურთუხისა —
74 — თათე ლოღელიანისა —
— ტაბაგელასა —
75 — მიქ´ლ კუარანცხელია-
ნისა —
76 — გაბისუ ლოღელიანისა —
— მეუღლესა მისა —
— მისისა კაცისა — რ´ნ შავი სამო-
სელი მოიღო
— მიქელაჲსა —
და შვილისა მისისა გ´ის —
77 — გ´ი ჯაჩელი[ა]ნისა —
78 — გ´ი რატიანისა —
— ი´ნესა —
79 — ი´ე ლოღელიანისა —
80 — მარიამ ლოღელიანისა —
81 — ი´ნე უბილიანისა —
— მეუღლესა მისა მრ´მს —
82 — ვახდაგ პოლოხონიანისა —
— მეუღლესა მისა მრმისა —
83 — ნათელ რატიანისა —
— დუდაილასა —
— დედისა მისისა თათესა —
84 — მიქაელ აფხაზისა
— ბილიკვისა —
— დედისა მისისა გლადაჲსა —
— უბილასა —
85 — ინაჲ ჯაჩილიანისა —
— მეუღლესა მისა
86 — ი´ნე ვითარიანისა —
— ილარიონისა —
87 — აბილა უბილიანისა —
88 — ხუცისა გემჩხ´ჳსა —
89 — თუთაჲ შმანიანისა —
— თათესა —
— ტოტოჲსა —
90 — გ´ი სტეფანიანისა —
91 — გ´ი პოლოხონისა —
— მეუღლესა მისა —
92 — მ´რმ გაჟანიანისა —
93 — გ´ი უბილიანისა
და მეუღლესა —
94 — გ´ი დაბიერელისა
და შვილსა მისსა —
95 — აბესალამ ათარიანისა —
— ძმისა მისისა არლუნისა —
96 — ლაშხი უბილიანისა —
97 — ცბაკი რუბაგიანისა —
— ქიმსილისა —
— ნათელისა —
98 — ათარ ათარიანისა —
— მეუღლესა მისა მამნაჲსა —
— შვილისა მათისა სარგისისა —
— სუკაჲსა —
99 — მიქაელ რუბაგიანისა —
100 — ვარდან ლოღელიანისა —
101 — ქაქუბაჲ ლოღელიანისა —
— მეუღლესა მისსა —
102 — კვიბიხი გაჟანიანისა
და მეუღლესა მისა —
— ტუბუტილასა —
103 — ი´ნე ათარიანისა —
— მეუღლესა მისა მარიამისა —
104 — სარგის
და ფურთუხ ათარიანისა —
105 — ნ´თლ პოლოხონიანისა —
106 — ჯავახი ცხვიმიანისა
და მეუღლესა მისსა მარიამისა —

— მარიამისა—
— კვეჴესა—
34 — საღირ რუბაგიანისა—
— დუდაჲსა—
35 — მარშვანი მკლაჲსძისა—
— მეუღლესა მისა
— ანანიაჲსა—
— სანთელაჲსა
— გურმაჩისა—
— მიქ̃ლისა—
— გ̃ისა
— არიანელისა
და მეუღლესა მისა—
— აბილასა—
36 — ი̃ნე უბილიანისა—
— ქუნაჲსა—
37 — ი̃ნე ქუნაჲსძისა—
— მეუღლესა მისა—
— ძმისა მისისა—
38 — გ̃ი ათარიანისა
ნავსა შ̃ა მსხდომარენი უბილიანნი წყლითა მოირჩუნეს ს̃ლთა მათთა შ̃ნ ღ̃ო
— კასაბილაჲსა—
— შვილისა მისისა—
— ცხორებილაჲსა—
39 — კჳრიკე უბილიანისა—
40 — გ̃ი ათარიანისა—
— მეუღლესა მისა—
41 — გ̃ი პოლოხნიანისა—
— ი̃ნესა—
— მეუღლ̃სა—
42 — ივანე პოლოხონისა—
— რუბაგ
და მეუღლესა მისა
— საღირ
და მეუღლესა მისა
— ხარკაჲ
და მეუღლესა
43 — მარიამ რატიანისა—
44 — ი̃ნე რკინიანისა
და მეუღლესა
— მიქლისა
და მეუღლესა
45 — ი̃ნე პოლოხონიანისა—
მეუღლსა მისა სუკუაჲსა
46 — ბეჟან ბაბიანისა—
47 — ბოცო ჭყვეიანისა—
— მეუღლესა მისა მანილაჲსა—
48 — უშეგი ბენდელიანისა—
— აბულვანისა—
49 — ჯულაბა გულუმუნიანისა—
— მეუღლესა მისა აშლავარდისა—
— გაბელაჲსა—
50 — ბაინჩარ უბილიანისა—
51 — მანჯვაი უბილიანისა—
— თეგისა—
და მეუღლესა მისა ბორენას—
52 — მიქ̃ლ დემეტრელიანისა—
— სეითინასა—
53 — ფურთუხ ონოფრანისა—
54 — ჩხაგუ აშხიანისა—
55 — ივანე აშხიანისა—
— გუგას
და მეუღლესა მისა თამსისა
56 — შატმახ გაჟანიანისა—
— ძმისა მისისა ი̃ნესა
57 — აბესალამ უბილიანისა
და მეუღლესა მისა—
58 — ფურთუხ ათარიანისა—
59 — ბენდიანი უბილიანისა—
— მეუღლესა მისა დუდაჲსა—
60 — ცილაჲ უბილიანისა—
61 — დუდაჲ ჴაჩილიანისა—
62 — ი̃ნე ტოტოვანისა—
63 — მიქ̃ლ ლოღელიანისა—
— ზაგარელისა—
64 — დადუნაჲ ნანკვეხელიანისა
და მეუღლესა მისა მ̃რმს—
65 — მახარებელ ტოტოვანისა

66 — ფურთუხ ღოღელიანისა
და მეუღლესა მისსა გვარანდუხს
შეუნდვენ ყ´ნი ცოდვანი მათ-
ნი დამბდებელო ღ´ო
67 — ფურთუხ ტბელიანისა—
68 — ხუცისა მანაშიანისა—
— ძმისა მისისა გისა—
69 — აფაქიანისა — სახელი არა
აჩნდა
70 — გ´ი უბილიანისა—
— მეუღლესა მისა—
71 — გ´ი რატიანისა—
72 — გულქან ათარიანისა—
73 — აქა უფალნო არაჲ აჩნდა მათ
ყ´თა შნდვენ ო´ ღ´ო ყ´ნი
ცდვანი მათნი დღესა მას დი-
დსა გ´ნკითხვისსა|*
74 — თუთი რუბაგიანისა—
— მეუღლესა მისა თამთასა—
— გვანცისა—
— უჯგუშისა—
— მეუღლესა მისა ნათელისა—
— რუსუდანისა—
— თოულაჲსა—
— ღერაჲსა—
75 — ფიქვი უბილიანისა—
76 — ამუნა გაბელდანისა შ´ნ მად-
ლო კრებისაო სახლი მისი აკ´ხე
და მისისა სახლისა მიცვალე-
ბულთა ყ´თა შ´ნ ღ´ნ
77 — სარგის უბილიანისა—
78 — ი´ნე ჯახჩონიანისა—
79 — ნაკვეთაჲ ჩარამიანისა—
— თოულაჲსა—
80 — მიქ´ლ გოგორელიანისა—
81 — ინაჲ მიქელიანისა
ცოლსა სუკაჲსა—
82 — ათანასე ტოტოვანისა—
83 — გ´ი ხუცესსა ტოტოვანისა—
— უჯგუშის შვილსა—
84 — ლხინაჲ ღოღელიანისა—
85 — ტარიელ პოლოხონიანისა—
86 — ინაჲ მიქელიანისა—
— რძალისა მისისა ნანზისა—
87 — მარუშანი ჯაჩილიანისა—

* სრულდება მე-7 და იწყება მე-8 კეფი (recto).

VI

ვინცა **ლჭას** ამა კრებასა მიეგება ყ̃თა შ̃ნ ლ̃ნ.

1 — მაკარი მანაშიანისა—
— მეუღლესა მისა გაგუდაჲსა—
2 — ნუნაჲ ცხუვიმიანისა—
3 — ფურთუხ მანაშიანისა—
4 — დუდაჲ მანაშიანისა—
— მანაშელაჲსა—
— მეუღლესა მისა—
5 — ბეურაზ გაჟანიანისა—
— ი̃ნე ხუცეს ყოფილისა—
— ი̃ნე ხუცისა—
— უბილაჲსა—
— მიქ̃ლისა—
— კუჭეჭისა—
6 — მიქაელ გაჟანიანი—
— მეუღლესა მისა—
7 — გეგანაჲ გაჟანიანისა—
8 — მიმაჲ გაჟანიანისა—
და მეუღლესა მისა—
9 — ი̃ნე გულაჲსა—
10 — გ̃ი გაჟანი̃სა
— ოთალვანისა—
11 — მრ̃მ ტირილიანისა—
12 — მიმაჲ გაჟანიანისა—
— მეუღლესა მისა—
13 — აბლეთ უბილიანისა
— ბადაჲსა—
14 — ქენაჲ გაჟანიანისა
და მეუღლესა მისა-
15 — თოვლაი მიქელიფხესა—
— დემეტრე
16 — პახუნი მახუჯეგიანისა—
— მეუღლესა მისა თვალმინდი გა-
ჟანიანისა|*
17 — ჭუშილიანისა
და მეუღლესა მისა მრმისა
18 — მიქ̃ლ გაჟანიანისა
და ძმისა მისისა ი̃ნეს
და მეუღლსა მისა ხალინას
19 — გ̃ი გაჟანიანისა—
20 — მიქ̃ლ უბილიანისა—
— იოვანეს
და მეუღლესა მისსა მარიამს—
21 — მიქაელ დევდორიანისა
და მეუღლესა მისსა—
— მრმისა—
22 — ი̃ნე უბილიანისა
და მეუღლესა მისა—
23 — დუდაჲ მანაშიანისა
და ასულსა მისსა—
— ილარონისა—

* სრულდება მე-8 და იწყება მე-9 კეფი (recto).

VII

ვინცა [-----]მითგნ **ეცერს** ამა კრებასა მოეგება და ს῀ლი შეჰვედრა მათ ყ῀თა შეუნდოს ღ῀ნ.

1 — მახუჯიგ მახუჯეგიანისა —
— მეუღლესა მისა —
— ქევაჲსა —
— შვილისა მისისა ვანელისა —
2 — ი῀ნე მახუჯეგიანისა —
— ნათაჲსა —
— კუჭეჭისა —
— მახუჯეგისა —
— ქევაჲსა —
3 — ი῀ნე მახუჯეგიანისა —
4 — მიქელაჲ კოჩიანისა —
5 — გ῀ი აფაქიანისა —
— ნათაჲსა —
— გ῀ისა —
— აფხაზისა —
6 — ივანე ბეშქენიანისა —
— ბოჩოჲსა —
— მწარესა —
— ფურდუხისა
7 — მიქელა აშხიანისა —
— ძმისა მისისა დავითისა —
— დედისა მისისა ნათელისა —
8 — მიქ῀ლ აფაქიანისა —
9 — ი῀ნე ოქრომჭედელისა —
10 — რუსუდან ასიბერიანისა —
— სანთელაჲსა —
— შვილისა მისისა გი῀სა —
11 — ი῀ნე როგოჲსძისა —
12 — ნათაჲ გაჟანიანისა —
13 — რუსუდან ასიბერიანისა —
14 — ნათელ სანიგიანისა —
— ხვაშაჲსა —
— ვანთალაჲსა —
15 — დუდაჲ ქარჩიანისა —
16 — მიქელაჲ აფაქიანისა —
— აფაქიანისა —
17 — კვიბიხ აფაქიანისა —
18 — გ῀ი აფაქიანისა —
19 — მიქ῀ლ აფაქიანისა —
20 — მიქელაჲ ა῾მახიანისა —
21 — გ῀ი სანიგიანისა
და მეუღლესა მისა —
— ონოფრესა —
— მეუღლესა მისსა ნინოს —
— შვილისა მისისა ანტონისა —
და ძმასა მისსა მიქ῀ლს —
22 — სარგის ჭაბუკვანისა —
— ქურსიკისა —
23 — სეით გაჭეხიანისა —
— მიქ῀ლისა —
— გ῀ის
და თამთას —
24 — გ῀ი ადაიანისა —
25 — კოკოლეს უშარმანიას —
ყლ῀ნი ცოდვანი მისნი და ბრალნი
26 — ი῀ე ფეთხიანისა —
27 — ბეშქენ აფაქიანისა —
28 — მართა გაბელდანისა —
29 — ანგურაგ თურმაგიანისა —
— მეუღლესა მისა სუკაჲსა —
— ნინოსა —
30 — შალვა რუბენიანისა —
— მეუღლესა მისა —
31 — ხუცეს მჭედელისა ი῀ნე სოლელისა
— მეუღლესა მისა ვანელისა —
32 — ქვემოს ჭევის გაზრდილსა ქულელთა ხუცესთა —
33 — მიქაელ გაგუიანისა —
34 — ი῀ნე გორიჩიანისა —
35 — ხუნჯარ ყოფილიანისა —
— მეუღლესა მისა თამსისა —
— თუთაჲსა —
|* — დუდაჲსა — .

* სრულდება მე-9 და იწყება მე-10 კეფი (recto).

— გოგიაჲსა—
— ჩარხვისა—
36 — დავვინაჲ რუბაგიანისა—
— მეუღლესა მისსა ნუნაჲსა
37 — მიქ̃ლ უჩინარიანისა
და მეუღლესა ნათელს—
38 — ხუბენჯი აშეხიანისა
და მეუღლესა მამქანს—მათ
39 — გ̃ი სანთელიანისა—
40 — მ̃რმ გურეჩიანისა—
41 — მ̃რმ ელედიანისა—
42 — მიქ̃ლ რუბენიანისა—
— ათანასესა
და მეუღლესა მისა მ̃რმს —
— შვილისა —
— ნუნაჲსა—
43 — გოგე ლოლელიანისა
44 — სიქუთურ ქარჩიანისა—
— ბენდესა
და მეუღ თოინას—
45 — ნათელ ჭაბუგვანისა—
46 — გოგლი აფაქიანისა—
47 — ანგურაგ ხუბასარიანისა—
— თაბაისა—
48 — დავით თომანიანისა—
49 — ნანა გურიჩიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათელისა—
50 — თოულაჲ ჯოხიანისა—
— ხუნჯარისა—
— მეუღლესა მისა ხალინასა—
51 — მარიამ გაყანიანისა—
52 — მიქელაჲ მიქელიანისა—
— დასა მისსა ხალინას—
— ბორენასა—
— გ̃ისა
და მეუღლესა მისა მართასა—
53 — ალაფა თეტენიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათელისა—
54 — ილარიონ თომანიანისა—
55 — ნიქო რ̃უჩაგიანისა
56 — ბალიბუჩი ქარჩიანისა—
57 — მოძლურისა გიგალომიანისა—
58 — ი̃ნე ადაჲანისა—
— დუდაჲსა—
59 — კეზნაჲ ბუნდარაჲანისა
და შვილსა მისა თამურისა—
60 — გ̃ი გოლომონიანისა—
— ნუნაჲსა—
— მახუჯაგისა—
61 — მიქ̃ლ ჯამადანიანისა—
— მეუღლესა მისა სუკვაჲსა—
62 — აბულეთ შქუბიანისა
63 — ხვიბიკ აფაქიანისა
და მეუღლესა მისა ნუნაჲსა—
64 — შვიდაჲ აფაქიანისა—
65 — გ̃ი კუკედიანისა
— მეუღლესა მისა—
66 — გ̃ი მანაშიანისა—
67 — ხუცისა მანაშიანისა—
— კაეშელისა—
— გ̃ისა—
68 — მამა აშეხიანისა—
69 — თინათე აშეხიანისა—
70 — მართა მქასიანისა—
— კტშისა—
71 — ნათელ აშახიანისა—
72 — გ̃ი კუკესშვილისა—
— მამისა—
— რუსუდანისა—
73 — ინაჲ თეტენიანისა
და შვილისა მისისა ცეცხლაჲსა—
— თუთალასა—
74 — ბებე აფაქიანისა—
75 — მარიამ ჯოხიანისა—
— ამროლაისა
და მეუღლესა მისსა ადუშაჲსა—
— ნინოსა—
76 — გ̃ი ალვანიანისა—
— კუკაჲსა—
77 — მ̃რმ ჩხუფუშელიანისა—
78 — მარიამ რუმბიფხესა—

142 — მ´რმ ნიქოვანისა—
143 — მ´რმ ელედიანისა—
144 — რუჩაგ შქუბიანისა—
— მეუღლესა მისსა მ´რმისა—
145 — ხალინა ნაკიანისა—
146 — გ´ი ჩხუმიანისა
და მეუღლ´სა მისა—
147 — არდაშელ აფაქიანისა
— ძმისა მისისა ტოტოსა—
— თათესა—
— ვისის—
— ნუნაჲსა—
148 — მ´რმ აშახიანისა—
149 — დუდაჲ გიგიანისა—
150 — გ´ი აშეხიანისა—
— მეუღლესა მისა მ´რმ წითე-
ლიანისა—
151 — გ´ი შგუბიანისა—
— მეუღლესა სუკაჲსა—
152 — შაშუჲ აშენიანისა—
— მეუღლესა მისა მაგდანისა—
153 — ნათელ დადისშვილისა—
154 — ფარცმან თეტენიანისა—
155 — დედაჩი მარცხიანისა—
156 — ესტარ გოგორელიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათელისა—
157 — მართა წარეკელიანისა—
158 — ი´ნე დადისშვილისა—
— ნანისა, კ´დცა მასვე—
— სეჲთინასა—
— მრმისა—
159 — მალვა ბეშქენიანისა—
|* — გენგულისა—
160 — მიქაელ გაჭახიანისა—
— მეუღლესა მისა ნუნაჲსა—
— მარიამისა—
161 — ი´ნე ქარჩიანისა—
— მიქელაჲსა—
— ი´ნესა—
— მიქელისა—
— მეუღლესა მისა
— ცხ´რებჲსა—
— ჩარბაჲსა
— თათესა—
162 — ი´ნე ბუნდარიანისა
— მეუღლესა მისა—
— მიქ´ლისა—
— გ´ისა—
— ი´ნესა—
— მარიამისა—
— მარმელაჲსა—
— გულაჲსა—
— უკჳლაშისა—
163 — ი´ნე აფაქიანისა
და მეუღლესა მისა —
— გ´ის
და მეუღლესა მისა—
— კ´კესა
და მეუღლესა მისა—
— ი´ნესა
— კილალისა—
— მიქელაჲსა—
— ჯანგუაჲსა
და მეუღლესა მისა—
— გიგაჲსა—
164 — ფურთუხ რუბიანისა
165 — გ´ი აფაქიანისა—
— მარიამისა—
— მაკუნელისა—
— ლუბუჲსა—
— სალირისა—
— ინაჲ მონაზონისა—
— ხუცისა—
— გუგუჩისა—
— მეუღლესა მისა—
— ი´ნესა—
— მიქ´ლისა —
— გუჭეჭისა—
— ქევაისა—

* სრულდება მე-12 და იწყება მე-13 კეფი (recto).

188 — ოქრომჭედელი თომანია-
ნისა—
— მეუღლესა მისა მ̃რმისა—
189 — გ̃ი აფაქიანისა—
190 — მიქ̃ლ აშეხიანისა—
— ქაქაჲსა
და შვილსა მისსა ხვერგუსა—
— მ̃რმისა—
191 — თუთაჲ შქუბიანისა—
— თუთაჲლასა—
192 — აბესალამ თომანიანისა—
193 — მიქ̃ლ ნათობიანისა—
— გ̃ისა—
194 — ბოცო გელაზარდიანისა—
— მეუღლესა მისა ხვარაშანისა—
— ჯაჭუსა—
— მიქელაჲსა—
195 — სიქუთურ პაპიანისა—
196 — ჯანჩაჲ შქერიანისა—
— მ̃რმისა
197 — ნათლი გლათანისა—
— მალატეშისა—
— ნაკუეთაჲსა
და დედასა მისსა დამაჲს—
198 — გვანგვა ნაკიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათლისა—
199 — ი̃ნე ცვებანისა—
200 — შალვა ხუბასარიანისა—
— მეუღლესა მისა ხალინასა—
201 — მიქ̃ლ გურეჩიანისა—
202 — მართა გაბელდანისა—
203 — რუსუდან ქარნიანისა—
204 — შალვა გულუმონიანისა—
205 — ნათელი ჩარამიანისა—
— ნინო ეგრანტისისა—
— დასა მისსა თოჲნასა—
206 — ი̃ე ხუფასარიანისა
და შვილისა მისისა დაგჳნაჲსა—
207 — მართა ცაცქურანისა—
208 — მ̃რმ დემეტრელიანისა—
209 — ირინე უჩინარიანისა—
210 — გვანცაჲ ჩხუმიანისა—
— დედაჲკაჲსა—
211 — ხალინა გეგისანისა
212 — ხუცისა იორდანესა—
— შამიგელასა—
— მეუღლესა მისა სუკუაჲსა—
213 — შალვა სეტელიანისა—
214 — გ̃ი ქვერებისკოპოზისა—
— მეუღლესა მისა დუდაჲსა—
— შვილისა მათისა მახრებელისა—
— ძმისა მისისა მეზრელისა—
215 — ცოდვითა მდიდარსა გლახაკსა
ონოფრესა კაშაშელსა—
— სიძესა მისსა ლაღასა—
216 — დაგვინაჲ ალვანიანისა—
217 — გ̃ი არქალიანისა—
218 — თამთარ ნაკიანისა—
219 — ი̃ნე ტ̃ბერიანისა—
— მანქალასა—
220 — დემეტრე ხუცესსა—
— მეუღლესა მისა თოულაჲსა—
და შვილსა მათსა ამადაჲსა—
— ძმისა მისისა მიქ̃ლისა—
221 — მიქაელ ჩხუმიანისა—
222 — მ̃რმ აშახიანისა—
— შვილთა მისთა გ̃ის და კუაკუა-
ლას, გავაშელს—
223 — ხუხულა თეტენიანისა—
— ამროლასა
და მეუღლესა მისა ნათელისა—
224 — აფაქ აფაქიანისა—
225 — ინაჲ ჩარბიანისა
226 — მ̃რმ წითოლიანისა—
— თამარელასა—
227 — ნათაჲ ნაკიანისა—
228 — აბესაჲ რუბენიანისა—
229 — დეკანოზი საბიანისა—
— მეუღლესა მისა თოულაჲსა
|* — შვილისა მათისა ნუნაჲსა—
230 — ი̃ნე აშახიანისა
და მეუღლესა მისა ნათელისა—

* სრულდება მე-14 და იწყება მე-15 კეფი (recto).

— ი̃ნესა
— ანდრაფხესა —
231 — გუჩუ რუჩაგიანისა —
— მეუღლესა მისა მრმისა —
232 — მიქაელ ელედიანისა —
233 — ჯულაბა ელედიანისა —
234 — მიქელაჲ ცაცქურანისა —
— მეუღლესა მისა ხალინასა —
235 — თოულაჲ ცვებანისა —
236 — ნებაში ქაილიანისა —
— აშლავარდისა —
237 — ი̃ნე ქარჩიანისა —
— მეუღლესა მისა თინათესა —
— ნანასა —
— ზაზისა —
— შვილისა მისისა ბურსელისა
238 — ი̃ნე გლათიანისა —
— დადისშვისა
და შვილსა მისსა თუნგურს —
— გვანცაჲსა —
— ელედელაჲსა
და მეუღლესა მისა —
— ჩიხარსისა
და მეუღლესა მისა
— დევნაჲსა
და მეუღლესა —
239 — მიქაელ არონიანისა
და მეუღლესა მისა —
— ი̃ნესა —
240 — ინაჲ ღურმუთიანისა
და მეუღლესა მისა —
— დედისა მისისა —
— დისა მისსა —
— ადაჲანისა
— მელქისა —
— მიქაელისა —
— გ̃ისა
— მ̃რმისა —
— ი̃ნესა —
— მეუღლესა მისა —
— ბერისა —
— ქადელაჲსა —
— გაბესა —
— მეუღლესა მისა —
241 — ი̃ნე გოდერზიანისა
— მ̃რმისა —
242 — გ̃ი გულედიანისა —
— დუდაჲსა —
— ცაცქურაისა —
243 — ი̃ნე კვირკელდიანისა —
— მეუღლესა
244 — მ̃რმ რუსიანისა —
245 — გ̃ი ჩოქოვანისა
246 — გ̃ი დადისძისა —
247 — აბესალამ დადისძისა —
248 — მ̃რმ აფაქიანისა —
249 — გ̃ი ჯამადანიანისა
250 — გ̃ი ხუცისა —
— მეუღლესა მისა დუდაჲსა —
— [ნ]ათ̃ლისა —
— მ̃რმისა —
251 — ი̃ნე ალვანიანისა —
252 — [ნ]ათელაჲ ცხუმიანისა —
253 — გ̃ი სანიგიანისა —
254 — შამანი ქარჩიანისა —
255 — ვარდან გიგალომიანისა —
256 — გ̃ი ნაკიანისა
და მეუღლესა მისა ნათლისა —
257 — ტოტო აფაქიანისა —
258 — ი̃ნე არონიანისა —
259 — აქუნელა წიფიანისა
260 — ძაძი არონიანისა —
— ჯიჯივასა —
261 — იგაჲ გოგანისა —
262 — გ̃ი ქამულიანისა —
263 — მიქელაჲ ქამულიანისა —
264 — ი̃ნე თეტენხანისა —
— ი̃ნესა
და მეუღლესა მისა —
265 — მიქ̃ლ ცხუფუშელიანისა
— მეუღლესა მისა —
— ორსავე შვილისა მისისა —
— უნდურეთისა —
— ტაბარძენისა —

— შვილისა მისისა მეშედლასა
345 — გუნგულა ჭითიანისა—
— მეუღლესა მისა საქმისაჲსა—
346 — თამთა გაზანიანისა—
347 — ვახახი მუიფარიანისა—
348 — მიქ̃ლ ქურციკიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათელისა—
— შვილისა მისისა ნანილას—
349 — ი̃ე ხუფასარიანისა—
350 — გრიგოლ თომანიანისა
და ძმის წულსა მისა არდაშელს—
351 — მახუჯაგ
და ამუნა მახუჯაგიანთა—
352 — შოშკოფ ცვებანისა—
353 — ამდაჲ ნაკიანისა—
— მეუღლესა მისა მრ̃მისა—
354 — ინაჲ ღურმუთიანისა—
— მეუღლესა მისა თოულაჲსა—
— მიმაჲსა—
— მეუღლესა მისა მარიამისა—
355 — კვამში აშხიანისა
და მეუღლესა მისა მრ̃მს—
356 — დუდაჲ რუბენიანისა
357 — მიქ̃ლ ხუცისა აფაქიანისა—
358 — ჭივი თეტენიანისა
— ძმისა მისისა გი̃სა—
359 — მარიამ კოჩიანისა—
360 — ნათელი აშხიანისა—
361 — ხათუთაჲ ხაზალიანისა—
— პანულისა—
— ბუნდარაჲსა—
362 — ჯაჰვარ ცვებანისა—
363 — აბესალომ ტჳნოლდიანისა—
— მეუღლესა მისა ნათელისა—
— შვილისა მათისა სარგისისა
და მეუღლესა მისა ხვარაშანს—
— ველურისა—
364 — ფურდუხ რუჩაგიანისა—

IX

ვინცა **ცხმარით** ამა კრებასა მოეგება და ს´ლი შეჰვედრა ყ´თა შ´ნ ღ´ნ.

1 — ტჳნოჲსა
და მეღლესა მისა—
— ი´ნე გურისიანისა—
— მეუღლესა მისა—
— ტჳნოჲსა
და მეუღლესა მისა—
— ყლმბრელაჲსა—
2 — ხუცისა ზებედესა—
— ბასილედაჲსა—
— მასკულვაჲსა—
— გეგისა—
— ხორგელისა—
3 — დ´თ ქუფისძესა—
— გეგნაჲსა—
— ჭკომისა—
4 — ბასილი ჯაჭვინელიანისა
— მეუღლესა მისა—
5 — ი´ნე ნაჭათვანისა—
6 — [ ]´ი პაპილიანისა—
7 — მ´რმ სათიანისა—
— [შ]ვილისა მისისა ხუბენჯი ყმი-
ანისა
8 — შალვა ჯოხიანისა
და მეუღლესა მისა აფაჲს—
— შვილისა მათისა გ´ისა—
9 — ადაჲ ილნიანისა
და მეუღლესა მისა
— ჩოლოგა—
— მატიანისა
და მეუღლესა მისა—
10 — მ´რმ ცვილოვანისა—
11 — არსენი როჯოლედიანი[სა]
— დედისა მისისა ნათილისა—
— ნათილისა—
— შვილისა მისისა შოშკოფისა—
— მეუღლესა მისსა ცაცაჲსა—
12 — ბორენა რატიანისა—
13 — ქუნაჲ ილნიასა—
— შვილისა მისისა თამთასა—
— ՐხՂსაჲსა—
14 — შაჰაშან ჯამბურიანისა—
— მეუღლესა მისა ბორენასა—
15 — მადლო კრებისაო აკ´ხე სახლი
ამუნაგაბელდიანისა მისისა
სახლისა მიცვალებულთა ყ´თა —
16 — ი´ნე მოგნეშიანისა—
— მალედასა—
17 — რატი კვასტიანისა—
— ბეჟანისა—
18 — არსენი როჯოლედიანისა—
— შვილისა მისისა მ´რმისა
— დედასა მისა—
— თამსისა—
— სუკაჲსა—
19 — ტაჲბულა ასაბიანისა—
— და მეუღლისა მისა ნ´თლისა
20 — სიაგუშ რატიანისა—
— შვილისა მისისა—
— ვანელისა—
— გუჩუსა
და მეუღლესა მისა—
— თამსისა—
21 — გ´ი სპანდიანისა—
— რუსუ|*დანისა—
— ნ´თლისა—
22 — ი´ნე დემეტრელიანსა მო-
ლისა დეკანოზსა ცოდვით მდი-
დარსა—
— გვანცაჲსა
23 — ბეშქენ უბილიანისა—
ძესა მისა ბაჲნჩარსა—
— ასლაინასა—
24 — გუჩუ სალირელიანისა
და მეუღლესა მისა ჯაჰვარს—

* სრულდება მე-15 და იწყება მე-14 კეფი (verso).

— თოვლაჲსა—
25 — გ́ი აბდელანისა
და მეუღლესა მისა მ́რმს—
26 — ჯულაბა მლატალიანისა
და მეუღლესა ბორენას—
27 — ნათო მეჩხეფიანისა—
— სუკაჲსა—
— თოულაიდასა—
— ბაჲბურასა—
28 — ფარცმან გაზანიანისა—
29 — ათანასე ვარდალიანისა
და მეუღლესა მისა ჯაჰვარს—
30 — აბულვან მულატალიანისა—
31 — გ́ი აბდალიანისა—
— მესხაჲსა—
32 — ი́ნე ჯოხიანისა—
— ძისა მისისა შამანისა
— ჯოხაჲსა—
— მეუღლესა მისა თვალშავისა—
33 — ქველი ყმიანისა—
— რუსუდანისა—
34 — მიქ́ლ შქერიანისა—
35 — დათუაი ფანჯეგიანისა—
36 — გ́ი მლატალიანისა—
— თათესა—
37 — მიქელაჲ ჯოხიანისა
და მეუღლესა მისა მამნაჲსა—
38 — ინაჲ ფანჯიგიანისა—
39 — თათე გაზენიანისა—
40 — მარიამ ქარჩიანისა—
— მრ́მისა
— რუსუდანისა—
— აქულასა—
41 — რუსდან ღოღელიანისა—
— ცოტნესა—
42 — ფურთუხ ჯოხიანისა
— ძმისა მისისა სარგისისა—
43 — გ́ი ვარდალიანისა—
44 — მიქაელ ბაჲლიანისა—
45 — სალირ გუარამიანისა
და დედასა მისა თოულაჲსა—
46 — ი́ნე სუფელისა—
— ილარიონისა—
— მკახელისა—
— მეუღლისა
— მიქ́ლისა
და მეუღლესა მისა—
— ბაილისა
და მეუღლესა მისა—
47 — ჩარგას ტჳინოანისა—
48 — მიქელაჲ ტვინოანისა—
49 — შამანი ფანჯიკიანისა—
— გ́ისა
— მქ́ლისა—
— მეუღლესა მისა—
— ყურბ́ლსა—
— მეუღლესა მისა
50 — ი́ნე ფინთიანისა
და მე
— ზაზისა—
— თათესა—
51 — გ́ი წითელიანისა
52 — ნ́თლი ბაილიანისა—
53 — მიქ́ლ ბაჲლიანისა—
54 — გ́ი ბაჲლიანისა—
55 — დათუაჲ ფანჯიგიანისა
56 — გ́ი რატიანისა—
— ძმისა მისისა ი́ნესა—
კ́დცა ი́ნეს—
57 — სარგის წიფიანისა
და მეუღლესა მისა ნათლისა—
— დავითისა—
58 — დუდაჲ ჩახტელიანისა—
59 — შალვა ჯამბურიანისა—
— მარჲნესა—
60 — აბესალამ ჰაჰიანისა—
61 — გ́ი ფანჯიკიანისა
და მეუღლესა მისა— |*
62 — მარიამ ბულჯიანისა—
63 — გ́ი ჯოხია[ნისა —]

---

* სრულდება მე-14 და იწყება მე-13 კეფი (verso).

X

ვინცა **ეგუდს** ამა კრებასა მოეგება და ს̃ლი შეჭვედრა ყ̃თა შეუნდოს ღმერთმან.

1 — გელაზარდ ქარჩიანისა—
— წიქარჲსა—
— დეტოლდასა—
2 — მიქ̃ლ გაბრელდანისა
— ანცხეპისა—
— მრ̃მისა—
— ამროლასა
— თათესა—
3 — ი̃ნე ხოცისა—
4 — მეორესა ხუცისსა
5 — ხუცესა ჯღირაჲსძისა
6 — ი̃ნე გლათანისა—
— ბადაჲსა—
— შქერასა—
— სინთლ̃სა—
— კურცხასა—
7 — მრ̃მ ფანჩუანისა—
— ერკაუზისა—
— შოშკობელაჲსა
8 — ი̃ნე არსიანისა—
9 — კ̃კე არსიანისა—
— გ̃ისა—
— მრმისა—
— ჯოხაჲსა—
— გაბლოსა
— მეუღლესა მისა—
10 — გ̃ი ფუსაჲსძისა—
11 — გი შქრიანისა—
— ძმისა მიქ̃ლსა —
12 — გ̃ი აბულეთიანისა—
— კ̃რკესა—
— მეუღ:·
— რუნბისა—
— მარინესა— |*
— მიქ̃ლისა—
— ნიჟარაისა—
— ი̃ნესა
— გ̃ისა
— მელნიანისა—
— მეუღლესა მისა
— გ̃ისა
— თობაჲსა
13 — მიმაჲ გაბრელდიანისა—
— მარცხისა—
— აქუნასა
— კ̃რკესა
— დუდაჲსა
14 — ბეშქენ გლათანისა
და მეუღლესა მისა—
— მოყმელასა—
— გ̃ისა
— ბუნდარსა—
15 — გ̃ი გლათანისა—
— ი̃ნესა—
— გ̃ისა—
— კ̃კესა—
— ნიჟარაჲსა—
— შვილისა მისისა
— მიქ̃ლისა—
16 — ი̃ნე ხიციანისა—
— ანტონისა—
— გ̃ისა
და მეუღლესა მისა
17 — მუნზონ ბარგჳანისა—
— შვილისა მისისა ილერიანისა—
18 — შავაჲ გაბრელდიანისა
და მეუღლესა მისა —
19 — მიმაჲ შქერიანისა
20 — ქუდღულა გლათანისა—
— კუჭეჭისა—
— სუკვაჲსა—
— ძმისა მისისა დემეტრესა —

* სრულდება მე-12 და იწყება მე-11 კეფი (verso).

21 — მიქ῾ლ მუწნიანისა—
22 — გ῾ი ამროლიანისა—
— მეუღლესა მისა მარინესა
— შვილისა მათისა—
23 — მიქ῾ლ ბარგვიანისა—
— მეუღლესა მისა—
24 — მიქაელ გლათანისა—
25 — გ῾ი გაბრ῾ელდანისა—
26 — ხუცისა რუჩაგიანისა
27 — გ῾ი ჯაჭვინისა—
28 — გ῾ი აბდალ῾იანისა—
— მეუღლესა მისა თათესა—
29 — გ῾ი გლათანისა—
— ხოჯისა
და მეუღლესა მისა
30 — თათე წიფიანისა—
31 — გ῾ი წიფიანისა
და მეუღლესა
— გუგუჩისა—
32 — მრ῾მ ავდელნისა—
— [ჩ]ობაჲსა—
— თათესა—
33 — ნათელ ჯოხია
— მეუღლესა მისა—
34 — აქუნელა ილნიანისა—
— მიქ῾ლისა—
35 — იაჲ ყმიანისა—
— ბიბილაჲსა
— მეუღლესა მისა—
36 — მრ῾მ ხაკიანისა—
37 — ხუცისა ამროლიანისა—
— მარინესა—
— ნაკუეთაჲსა—
38 — კ῾კე ჯოხიანისა—
და მეუღლ
— თამარისა—
— გვადელასა—
39 — გ῾ი ხვინჭიანისა—
40 — არლუნ შენკობილიანისა
41 — ხ[ვ]ერგუ აბლეთიანისა—
— მეუღლესა მისა
— ხათუთაჲსა—
42 — გ῾ი ჯოხიანისა
და მეუღლესა
43 — მარცხიანთა დედასა მარინესა—
44 — მრ῾მ ყუ[რ]ცალიანისა—
45 — დუდაჲ ლოლელიანისა
46 — მრ῾მ ჯოხიანისა—
47 — ნაკვეთაჲ მარცხიანისა—
48 — ბებე რუჩაგიანისა—
— ახაქომისა—
49 — ხუცისა ჭაბიანისა—
— მეუღლესა მისა მრ῾მსა |*
50 — ჩაყათან შქერიანისა—
51 — შალვა ბებიანისა—
52 — ჩარგას შემკობილიანისა
53 — რუსუდან ბებიანისა—
— შვილისა მისისა არდაშელისა—
54 — ტვინო ხიჭიანისა—
55 — შერგილ გლათანისა—
56 — განცაჲ ხიჭიანისა
57 — რუსუდან ყურცალიანისა—
— დუდაჲსა—
58 — არდაშელ შემკობილიანისა—
— ახაქომისა—
59 — აქა არა აჩნდა მათ ყ῾თა შ῾ე ლ῾ნ
60 — ჯიქაჲ ხიჭიანისა—
61 — მიქ῾ლ ბებიანისა—
— შვილთა მისთა შ῾ნ გ῾ის
და სარგისს
— დედანაჲსა—
62 — შაშოჲ გლათანისა—
63 — ფურდუხ ჭაბიანისა—
— ხათუთაისა—
64 — ჯულაბა გლათანისა—
— ძმისა მისისა
65 — ი῾ნე წრანიანისა—
— დედასა მისსა

* სრულდება მე-11 და იწყება მე-10 კეფი (verso).

XI

ვინცა **დღლს** ამა კრებასა მოევებბა და ს῀ლი შეჰვედრა მათ ყ῀თა შ῀ე ღ῀ნ.

1 — ბინდურისა— |*
— მარიამისა—
— რუჩაგ გაბილდიანისა—
— ასიბერისა—
— ი῀ნესა
— რუჩაგისა—
— ი῀ნესა—
— მიქ῀ლისა—
— გ῀ისა—
— ასებერისა—
— მიმაჲსა—
— მუშტილასა
— ჩათასა—
— აგურანდისა
— სიდონისა—
2 — ი῀ნე ასიბერიანისა—
— ბაღდადისა—
— მრ῀შისა
— გაბისა
და მეუღლესა მისა—
— აფაქისა—
— ბერისა—
— ოჯჩელისა—
— მოგუნაშისა—
— იაჲსა—
3 — გ῀ი მოგნაშიანისა—
— ვანელისა—
— გ῀ისა—
— შორ⌈აიოზ⌉ასა—
4 — ხუცისა დოლელიანი—
— თათესა—
— ⌈ ⌉სა—
— გაგუდაჲსა—
5 — რუჩაგ ჩხარსიანისა
— გერგილედასა—
6 — ამუნა გაბელდანისა—
— მეუღლესა მისა

7 — გ῀ი მქლოდიანისა
და მეუღლესა მისა
— გ῀ისა
და მეუღ:·
— პანულისა—
8 — მიქ῀ლ მქალოდიანისა—
— მეუღლესა მისა—
9 — მრ῀მ ჩხუმიანისა—
— შთერაჲსა
და მეუღლესა მისა მრ῀შსა
— თვალშავისა
და ძისა მისისა აბესალამს—
— ბადაჲსა —
— ნათელისა—
10 — ქენაჲსა აფქლიანისა—
— შვილისა მისისა ი῀ნეს
11 — გ῀ი წირქონელიანისა—
— ძისა მისისა მიქ῀ლისა
12 — გ῀ი ფანჯიგიანისა
და მეუღლესა მისა—
13 — მიქ῀ლ დოლელიანისა
და მეუღლესა მისა—
— ი῀ნესა—
— მოძღურისა—
— გაგასა
14 — გ῀ი დოლელიანისა—
15 — ნანა ხვერგუანისა
— შვილისა მისისა ჩარგაზსისა—
— ძმისა მისისა მაჩხაჲსა—
16 — ათანასე დალიდიანისა—
17 — თვალმინდი ხვერგუანისა
18 — გვანგვა ხვერგუანისა—
6ა მადლო კრებისაო აკ῀ხე სახლი ამუნა გაბელდიანისა და მისთა მიცვალებულთა ძველთა და ახალთა შ῀ნ ღ῀ნ

* სრულდება მე-10 და იწყება მე-9 კეფი (verso).

XII

ვინცა **ბეჩუს** ამა კრებასა მოეგება და ს̃ლისა შეჰვედრა მათ ყ̃თა შ̃ნ ღ̃ნ.

1 — რუჩაგ წიფიანისა—
— გ̃ისა—
2 — ი̃ნე უშუხვანისა
და მეუღლესა მისა—
— ღომინაჲსა—
— მეუღლესა—
— გ̃ისა—
— მიქაელ—
და მეუღლესა მისა—
— ბადაჲსა—
— ყ̃თა უშუხვიანისა მიცვალე-
ბულთა—
— მანაჲსა—
3 — ი̃ნე კუნცერიანისა—
4 — ხვიჯაჲ ხუდმესიძისა
5 — გ̃ი ელედიანისა—
— მიქ̃ლისა—
— მეუღ
6 — ხუცისა გგლიანისა—
— მეუღლესა მისა—
— კრ̃კესა—
— ზაზისა—
7 — ინე სტეფანიანისა—
— მიქლისა—
— ფადესასა
— ბადაჲსა
— რომლასა
8 — გ̃ი კვასდიანისა—
— მეუღლესა მისა ბადაჲსა—
— ტბელისა დედასა მთვარესა—
— თვალშავისა
9 — ი̃ნე პაპიანისა—
— იგუგჩოსა
და მეუღლესა—
— გ̃ის
და მეუღლესა—
10 — ვარდან პაპიანისა—
11 — რუჩაგ კვასდიანისა—
— მეუღლესა მისა მანაჲსა
12 — მიმაჲ კვასდიანისა—
13 — თაბა წიფიანისა—
14 — ი̃ნე აფჩილიანისა—
— მეუღლესა მისა—
15 — მიქ̃ლ ასიანისა
და მეუღლესა მისა—
16 — ნათაჲ რუბაგიანისა—
17 — ი̃ნე პაპიანისა—
— მრიამისა—
18 — დუდაჲ უშუხიანისა—
— ბადაჲსა—
19 — ადაჲ უშუხიანისა—
და მეუღლესა მისა თოულ
20 — ი̃ნე უშუხიანისა—
— მეუღლესა მისა თაბასა
— თათესა—
21 — მიქ̃ლ ბერ სოფიაშელისა
— ზაზისა—
22 — გ̃ი წიფიანისა—
— მეუღლესა
23 — გ̃ი ასიანისა—
— მეუღლესა მისა—
24 — შახმაჴ სტეფანიანისა—
25 — ხუცისა გოგანისა—
— ჯუნჯურელასა—
26 — ი̃ნე ჯუნჯუანისა—
27 — ი̃ნე ქარჩიანისა—
— მეუღლსა მისა ნათაჲსა—
— მარიამისა—
28 — წყარე ⟨ა⟩სიანისა
და მეუღლესა მისა
29 — ბერი კუნცერიანისა—
— დისა მისისა მრ̃მისა—
30 — ი̃ნე კვასდიანისა—
31 — მიქ̃ლ ასიანისა—
32 — თაბა წიფიანისა—
— მარიამისა—

9 — ხალინა ქორქოლიანისა—
10 — ნანგეჰი კვასდიანისა—
11 — წივა წიფიანისა—
— მეუღლესა მისა ჯაჰვარს—
12 — ჯაჰვარ გურსიანისა—
13 — გ̃ი უშუხვიანისა
და მეუღლესა მისა რუსუდანისა—
14 — თვალმინდი მოგნაშიანისა—
— ხვიბიკისა—
15 — გვარდუხ ბაბიანისა —
— დუდილის
და მეუღლესა მისა ჯაჰრს
— გოდეშლას—
— თამსისა—
— თოვლაისა—
16 — თინათე წიფიანისა—
— ნათელისა—
17 — ი̃ნე ასიანისა—
— ადაჲანისა—
18 — გ̃ი კვასტიანისა—
— ძმისა მისისა მიქ̃ლისა—
— გვანცაჲსა—
— შვილაჲსა—
19 — ი̃ნე პაპიანისა—
20 — ინდრავაშ კვასდიანისა—
— მეუღლესა მისა ჯაჰვარს—
21 — ცეცხლაჲ ელედიანისა
22 — შალვა რუბენიანისა
და მეუღლესა მისა მართასა—
23 — წივა წიფიანისა
და მეუღლესა მისა თვალმინდის—
24 — ბაბუნაჲ კვასტიანისა—
25 — ესტათისა ბაბიანისა—
26 — გერმანოზ ჭაბიანისა—
27 — მართა წრანიანისა—
— ნუნაჲსა—
28 — ჯაჰვარ ივაჩიანისა—
— ფურთუხვისა—
— მრმისა
— ნათლისა—
29 — გ̃ი ხეშდიძესა—
— ადაჲს
და მეუღლესა მისა—
— ლაჲლასა —
30 — ი̃ნე გოლოტიანისა—
31 — მარიამ პატარაჲსა—
32 — ხუცისა ხიქიანისა—
— ბაღდადისა—
— მიქ̃ლ
და მეუღლესა მისა—
— არსენაშისა დისა—
— აფჩისა
და მეუღლესა მისა—
— მიქ̃ლსა—
— მრმისა—
— მახარებელისა
და მეულ
33 — ი̃ნე უშუხიანისა—
— გ̃ი ხუცისა—
— თათიასა—
34 — გ̃ი ივაჩიანისა—
— მამისა—
— გენგესა—
— მარიამისა—
35 — გ̃ი წიფიანისა—
— თაბაჲსა—
— ი̃ნესა—
— მარცხისა—
36 — აბულეთ მარცხიძესა
— ზაქარიასა—
37 — გ̃ი ტურიანისა—
— მიქ̃ლისა
38 — გ̃ი პაპიანისა—
— დუდაჲსა—
39 — ხუცისა ცანიანისა—
40 — ინაჲ ლტისძესა—
41 — ბერი მლერიანისა
და მშობელთა მისთა—
42 — ი̃ნე სტეფანიანისა
და მეუღლესა მისა
43 — ი̃ნე აუდელიანისა
და მეუღლესა მისა ძძისა—

78 — გოგიაჲ ღარიბისა—
ქ´ღცა მასვე—
79 — მიქაელ დექანოზიანისა.
80 — გ´ი ბაბიანისა—
81 — ჩაკაფ ჯიჯაჲძისა—
82 — ბექაჲ წიფიანისა—
83 — მიქაელ ბაბიანისა—
— მეუღლესა მისა მ´რმისა—
— შვილისა მთისა ივანეს—
84 — ივანე კვადიანისა—
— ძმისა მისისა შალვასა—
85 — მრ´მ წიფიანისა—
— მამასა—
მათისა სახლისა მიცვლბ´თა
ყ´თა—
86 — გ´ი წიქარიანისა—
87 — მიქაელ წიფიანისა—
— საგუბისა —
— ჯავახისა—
88 — თვარე ადაჲანისა—
89 — წივა წიფიანისა.—
90 — ი´ნე ნიქოვანისა—
— მეუღლესა მისა ნათ´ლსა
91 — დუდაჲ უშუხიანისა—
92 — მარიამ ადაჲანისა—
— თვარესა—
93 — ი´ნე ადაჲანისა
და მეუღლესა—
94 — ქველი ადაჲანისა—
— მეუღლესა მისა მრ´მისა
95 — გ´ი ჯანჭალიანისა—
— მეუღლესა მისა თვარესა—
96 — ვანელი აგინდულიანისა
97 — გ´ი წიფიანისა—
— მეუღლესა მისა—
98 — ბოხანი კვასდიანისა
— მეუღლესა მისა ხვარაშანისა—
99 — დავით კვასდიანისა—
100 — გ´ი მრუზისძისა—
— მეუღლესა
101 — შალვა სანიგიანისა—
102 — თომის საბიანისა—
103 — ხვიბიკ მანიანისა—
— სუმბატისა—

XIII

|* ვინცა **ლატალს** ამა კრებასა მოეგება ყ҃თა შ҃ე ღ҃ნ.

1 — მამაჲ აბუგიანისა—
— მეუღლესა მისა—
2 — მარიამ ხუნთანიანისა—
3 — მიქაელ ხუნთანიანისა—
— მეუღლესა მისა აგურანდისა—
— შვილისა მათისა სარგისისა—
4 — ჩიჩაჲ კატიანისა—
5 — გამრეკელ აბუგიანისა—
6 — ცაცაჲ ჭაბუკიანისა—
7 — ჩიჩაჲ კახიანისა—

XIV

ვინცა **ლენჯერს** ამა კრებასა მოეგება ყ҃თა შ҃ე ღ҃ნ.

1 — მიმაჲ გოწახრიანისა—
2 — გ҃ი ხარიტონიანისა—
— მეუღლესა მისა რომანდისა—
3 — გ҃ი ცავანიანისა—
4 — ი҃ნე ხარიტონიანისა—
— ყ҃თა ხარიტონიანისა სახლისა მიცვალებლთა შ҃ე ღ҃ნ
5 — ი҃ნე რუბენიანისა—
6 — მოძღურისა გამზდელსა სუმბატს—

XV

ვინცა **სეტიას** ამა კრებასა მოეგება ყ҃თა შ҃ე ღ҃ნ.

1 — გ҃ი ჯაფარაჲსძესა—
2 — ამროლა სეტიელისა—
— მეუღლესა მისა—
3 — გ҃ი მშკიდიანისა—
4 — ბენდე ხერგიანისა—

XVI

ვინცა **მულახს** ამა კრებასა მოეგება ყ҃თა შ҃ე ღ҃ნ.

XVII

ვინცა **წურემს** ამა კრებასა მოეგება ყ҃თა შ҃ე ღ҃ნ.

XVIII

ვინცა **ზეგენას** ამა კრებასა მოეგება ყ҃თა შ҃ნ ღ҃ნ.

XIX

ვინცა **კალას** ამა კრებასა მოეგება ყ҃თა შ҃ნ ღ҃ნ.

---

* იწყება მე-3 კეფი (verso).

XX

ვინცა **უშქულს** ამა კრებასა მოეგება ყ́თა შ́ე ღ́ნ.

XXI

ვინცა **უდაშდს** ამა კრებასა მოეგება ყ́თა შ́ე ღ́ნ.

1 — ხუცისა ნაკვახელიანისა—
2 — ხუცისა ქართველიანისა—
3 — ი́ნე რუსიანისა—
ḱდცა მასვე—
— მეუღლესა მისა—
— ნათაჲსა —
— მამლდასა—
4 — მიქ́ლ ჭუშილიანისა—
5 — ადაჲ მანასიანისა—
6 — ი́ნე მოისიანისა—
7 — ადაჲ მოჲსიანისა—
— მეუღლესა მისა —
8 — გ́ი მოჲსიანისა—

XXII

ვინცა **ჩეშით** ამა კრებასა მოეგება ყ́თა შ́ნ ღ́ნ.

1 — ხუცისა ფადვიანისა
და მეუღლესა მისა—
— განძაჲსა—
2 — მართა შენკობიანისა—

XXIII

ვინცა **უსგურს** ამა კრებასა მოეგება და ს́ლი შეჰვედრა ყ́[თა შ́ე ღ́ნ].

1 — ი́ნე ნათობიანისა—
— დემნაჲსა—
2 — გ́ი ნე[ ]ბიანისა—
— შხერასა—
— მეუღლესა მ[ისა—]
3 — დათუაჲ კვბანისა—
4 — ხუცისა კჳრკელიან[ისა—]
— მეუღლესა მისა—
5 — თ́ე ხუცისა
და მე[უღლესა მისა—]
— კახაჲსა
და მეუღლესა მისა—
6 — გჳლაჲ კ[—]
7 — ვანელი კურკელიანისა—
8 — გუგა მ[—]
— მეუღლესა—
9 — ვანელი მანასელ[იანისა—]|*

* მატიანის ძირითადი ტექსტი სრულდება მე-3 კეფის verso-ზე, კეფის შუა ადგილას. ამის შემდეგ გაშვებული ყოფილა თავისუფალი არე, მოსალოდნელ ახალ დამატებათა ჩასაწერად.

მე-3 კეფის შემდეგ ხელნაწერს აკლია (ერთი ან მეტი კეფი), მაგრამ ტექსტი დაკარგული არაა: მატიანე, როგორც მოვიხსენეთ, თავდება ამ დანაკლისზე ადრე (მე-3 კეფის შუა ადგილას), ხოლო მატიანის ანდერძი მოთავსებულია ამ დანაკლისის შემდგომ (მეორე „კეფთაშუალედზე" და მეორე კეფზე).

* * *

* ყ´დ წ´ო დფ´ლო ღ´ის მშობელო მ´დის ქ´წო მ´(.მ, დედაო ქ´სო, მეოხ
გვეყავ წ´ე ღ´თისა.|**

კრებაჲ კრებისა შემომწირველთა და შემოვედრებულთა, დღესა მას დიდსა განკითხვისასა, ოდეს ჩუენსა მატიანე[სა] მთავარანგელოზნი წარიკითხვიდენ, თავ[და]დრეკილნი მას წინაშე ვდგეთ, მართალნი მარჯ[უ]ენით, ხოლო ცოდვილნი მარცხენით. მაშინ სინანული ტირილი და სირცხვილი ცუდი ამაო არს და უ[რ]გები. სინანული ამას სოფელსა უზეშთაეს არს, ვითარცა იტყვის წიგნი პავლესი: ძმანო, ვითარცა რჩეულთა ღმრთისათა და წმიდათა, შეიმოსეთ სიყუარული, მოწყალებაჲ, შეწყნარებაჲ, სიტკბოებაჲ, ს[ულ]გრძელებაჲ, სიმშჳდე თავს იდებდით ურ[თი]ერთარს, და ჰმადლობდით თა[ვთა] თჳსთა, უკუეთუ ვისმე აქუნდეს [კეთილი] ვისთჳსმე. ვითარცა იგი ქ´ნ თქუენ მიგმად[ლა], თქუენცა მიჰმადლებდით მათდა ამას [კეთილს]ა. იგი არს სიმტკიცე სრულებისაჲ, და მშ[ჳდობაჲ] იგი ღ´ისაჲ განამტკიცენით ყოველთა გულთა შინა თქუე[ნთა], რომლისა მიერცა ჩინებულ ხართ ერთ[ითა] ჴორცითა; და მადლისა მიმცემელი იყვენით და სიყუარული იგი ქ´სი დამკჳდრებულ იყვეს თქუენ თანა მდიდრად ყოვლისა სიბრძნითა. და ასწავებდით და ჰმოძღურიდით თავთა თქუენთა, ფსალმუნითა და გალობითა და შესხმითა სულიერითა უგალობდით გულთა შინა ო´ა.

აწ გევედრებით ქ´ეს სათნო ყოფილნო კრებულნო მე მოძღუარი ჴეშდინიანი და იოვანე დალიდიანი: ესე მატიანე ახლად დაგჳახლებია, ლოცვასა თქუენსა ნუ დაგჳვიწყებთ, შენდობა ყავთ ჩუენთჳსცა, რათა ღ´ნ თქუენცა მადლად მოგაგოს დღესა მას დიდსა განკითხვისასა, ⸢ამენ⸣.

ძუჱლი მატიანე ი´ნე ხარიტონიანისა დაწერილი იყო და იგი აჲჴოცა და დავიწყებასაა⸢მ⸣ცა ⸢დ⸣[ღე][თა გრ]⸢ძ⸣ელებით; სულსა ი´ნე ხარიტონიანისა შეუნდვე ღ´ნ. სულსა მოძღ´რისა ჴეშდინიანისა დედასა მარიამს შეუნდვე ღ´ნ. სულსა ამა მატიანის მწერალსა დემეტრე [ღოღ]ელიანისა შ´ე ღ´ნ ვინცა შემინდოთ, ღ´ნ შეგინდოს ცოდვანი თქუენნი, ამენ.

---

* იწყება „კეფთა-შუალედი“, რომელიც მიკერებულია მეორე კეფზე (verso).
** სრულდება „კეფთა-შუალედი“, იწყება მე-2 კეფი (verso).